Dzisiaj 14 stron

Wydanie wieczorne

Cena 20 groszy

KURIER POZNAŃSKI

wychodzi 2 × dziennie

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marian Chełmikowski
Za wszelkie inne działy odpowiada Zdzisław Antoniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Wydawnictwo: Drukarnia Polska Spółka Akcyjna
w Poznaniu, św. Marcin 70.

Nr 402 Wydanie P Poznań, sobota dnia 4 września 1937 Rok 32

O stanowcze wystąpienie w sprawie Gdańska

Przytaczając wczoraj komunikaty Niemieckiego Biura Informacyjnego oraz Polskiej Agencji Telegraficznej o odpowiedzi senatu gdańskiego w znanej sprawie szykanowania dzieci polskich i ich rodziców na terenie Wolnego Miasta, podkreśliliśmy fakt zupełnej porażki polityki, prowadzonej przez nasze MSZ wobec Gdańska w ciągu lat ostatnich, — fakt, który w świetle wydarzeń zwłaszcza roku ostatniego nabiera szczególnej wyrazistości.

Od samego początku tej polityki, w szeregu artykułów i komentarzy, zwracaliśmy uwagę na niebezpieczeństwa z niej płynące. W ciągu roku ubiegłego wskazywaliśmy zwłaszcza wielokrotnie na to, jak groźne następstwa może dla Polski pociągnąć „zglajchszaltowanie" Gdańska po myśli rządzącej w nim Partii Narodowo-Socjalistycznej, kierowanej bezpośrednio z Berlina i będącej jego narzędziem.

Nad opinią naszą, opinią zresztą całego polskiego obozu narodowego, polska polityka oficjalna przeszła do porządku. Mimo, że istniały i mocne podstawy prawne (w statucie Wolnego Miasta, gwarantowanym przez Ligę Narodów) i możliwości faktyczne — jeśli chodzi o teren międzynarodowy — przeciwstawienia się zakusom pp. Forsterów, Greiserów oraz ich berlińskich mocodawców — czynniki kierujące polityką polską nie próbowały się nawet przeciwstawić zamianie Gdańska w hitlerowski „Totalstaat" i zgnieceniu drogą terroru wszystkich tamtejszych ugrupowań opozycyjnych.

Prasa „sanacyjna" tłumaczyła wówczas, że właściwie Polskę zagadnienie to nie obchodzi (jakby wszelkie zacieśnienie węzłów, łączących Gdańsk z Rzeszą Niemiecką nie godziło najbardziej bezpośrednio w nasze najżywotniejsze interesy!), — że natomiast wzamian za „placet" na „ujednolicenie" Gdańska uzyskamy wreszcie należyte traktowanie ludności polskiej i interesów polskich w Wolnym Mieście.

W exposé swoim, wygłoszonym dnia 18 grudnia r. ub. w senackiej komisji spraw zagranicznych, p. minister Beck — pomijając zupełnie zagadnienie stosunków ustrojowych W. Miasta — położył właśnie nacisk na kwestię respektowania polskich żywotnych interesów w Gdańsku, wyrażając w tym zakresie bardzo różowe nadzieje. Zaś na sesji Rady Ligi Narodów, odbytej w końcu stycznia rb., doszło do znanego „załatwienia" sprawy gdańskiej, — załatwienia, które było właściwie, jak to wówczas określaliśmy, generalną rejteradą Ligi, spowodowaną w znacznej mierze właśnie polityką min. Becka.

Nic też dziwnego, że prezydent senatu gdańskiego p. Greiser nie omieszkał na posiedzeniu Ligi wyrazić min. Beckowi swego uznania i wdzięczności zapewniając, że dzięki przyjęciu raportu kierownika polskiej polityki zagranicznej „nie będzie już więcej napięcia".

Od chwili wzajemnej wymiany komplementów między min. Beckiem i p. Greiserem minęło niespełna siedem miesięcy — i oto zamiast zapowiadanego zapewnienia praw ludności polskiej mamy ze strony Gdańska brutalne uderzenie w postaci ostatniego skandalu z polskimi dziećmi szkolnymi.

Ma nad czym rozmyślać p. Beck, którego spotkała taka — delikatnie mówiąc — niewdzięczność, ale ma nad czym także rozmyślać, i to w stopniu znacznie poważniejszym, całe społeczeństwo polskie.

O co bowiem rzecz idzie? To sprawa już nie tylko stosunków między Polską a Gdańskiem, to zagadnienie całokształtu stosunków polsko - niemieckich, — jest bowiem rzeczą chyba niewątpliwą, że pp. Greiser i Forster nie działają z inicjatywy własnej, lecz cokolwiek czynią, czynią na rozkaz Berlina i w porozumieniu z nim.

„Dziś nie Gdańsk prowadzi spór z Polską — stwierdza słusznie „Warsz. Dziennik Narodowy" — lecz Rzesza Niemiecka. Niemcy chcą być w zgodzie z nami, lecz nie zaniedbują niczego, coby dawało podstawy ich dalszym zamiarom politycznym. Dążą do tego, by nie było zagadnienia mniejszości polskiej w Niemczech — przez wynarodowienie Polaków, obywateli polskich; dążą do tego, by nie było Polaków w Gdańsku. Stąd przymus szkolny, stąd porywanie dzieci i aresztowania Pileckiego, Pleyera, Bukowskiego, Kornata i innych."

I dlatego — jak podkreśla wspomniany dziennik — trzeba uderzyć w Niemcy za pogwałcenie przez nie stanu prawnego Gdańska i szkodzenie interesom materialnym i moralnym Polski:

„Zachowanie się Niemiec w Gdańsku godzi w dobre stosunki polsko-niemieckie, jest zaprzeczeniem układu, zawartego przez p. Lipskiego. Jeśli Niemcy ten układ uważają za „świstek papieru", to trzeba z tego wyciągnąć konsekwencje. Dla powodów o wiele mniej ważnych, bo nie związanych z najważniejszym zagadnieniem państwowym, odwołał p. Salazar swego posła z Pragi... Ambasador Rzeczypospolitej w Berlinie jest na to, by utrzymywać stosunek z rządem Rzeszy. Zachowanie się Niemiec wobec Gdańska czyni wszelkie stosunki bezprzedmiotowymi, warunkiem ich utrzymywania musi być lojalne zachowanie się Niemiec wobec Gdańska i Polski. Gdy tego nie ma, to na co jest potrzebny przedstawiciel Polski w Berlinie?

„W naszej polityce bałtyckiej nie możemy zaniedbać najmniejszego nawet odcinka, najmniejszej placówki. Pominięcie bowiem czegokolwiek może się srodze pomścić w przyszłości. Mamy środki po temu, ażeby usunąć Niemców z Pomorza i ażeby ziemię większych właścicieli Niemców oddać w ręce chłopów polskich. Na drodze legalnej, zgodnie z prawem pisanym i prawami ludzkimi, przez odpowiednie ustawy o ochronie pogranicza i przez zastosowanie reformy rolnej, można wzmocnić naszą pozycję nad Bałtykiem. Równocześnie powinno nastąpić poddanie rewizji polityki polskiej w stosunku do Gdańska."

Jest to niewątpliwie jedyna droga, jaką pójść może polityka nasza, jeśli nie chce zaprzepaścić większych jeszcze wartości państwowych i narodowych, niż to się stało dotychczas. Stanowcze zachowanie się Polski jest także jedynym sposobem przygotowania gruntu pod dobre stosunki z Niemcami, którym musimy dać do poznania, że dalsze otwarte gwałcenie uprawnionych interesów Polski spotka się z jej zdecydowanym i twardym oporem i pociągnie dla Rzeszy także bolesne konsekwencje na terenie międzynarodowym.

Wizyta Mussoliniego w Niemczech

Program uroczystości w Berlinie — 120 tysięcy hitlerowców dla ochrony — Skrócony pobyt? — Pogłoski o pośrednictwie między Rzeszą i Watykanem

Berlin. (ATE). Podczas pobytu premiera włoskiego w Berlinie punktem szczytowym uroczystości będzie pochód tryumfalny z udziałem Mussoliniego i Hitlera przez ulicę Pod Lipami i Bramę Brandenburską aż do Grobu Nieznanego Żołnierza.

Mussolini zabawi tylko dzień (23 września) w Berlinie. Pozostały czas swego pobytu w Niemczech spędzi w Monachium, gdzie 120.000 hitlerowców będzie zgromadzonych celem ochrony oraz uczczenia gościa włoskiego. Poza tym twierdzą, że Mussolini ma być również obecny na manewrach jesiennych koło Lüneburga.

Według innych pogłosek pobyt przywódcy faszystów w Niemczech ma ulec skróceniu z powodu obecnej choroby jego żony oraz rozpoczynających się 25 bm. rozmów angielsko-włoskich i potrwa tylko trzy dni. W takim wypadku podczas jednodniowej wizyty w Berlinie odbyłoby się wielkie święto ludowe w Lustgartenie, w którym wzięliby udział Mussolini i Hitler.

W niektórych kołach mówią, że Mussolini występować będzie jako pośrednik pomiędzy Rzeszą a Watykanem. Twierdzi się również, że nuncjusz papieski w Berlinie Orsenigo, który przeprowadził niedawno szereg rozmów z podsekretarzem stanu w min. spraw zagranicznych von Mackensenem, odbędzie krótką naradę z Mussolinim.

Berlin. (PAT). Chociaż ze strony urzędowej brak dotychczas potwierdzenia przyjazdu Mussoliniego do Niemiec, nie ulega już żadnej wątpliwości, że wizyta ta nastąpi w najbliższym czasie. Przyczynę braku urzędowego potwierdzenia ze strony niemieckiej tłumaczą w kołach miarodajnych tym faktem, że Włosi jeszcze tego nie uczynili.

„Wszak jest rzeczą strony zaproszonej — oświadczyła wysoka osobistość niemiecka — podać do wiadomości publicznej fakt przyjęcia zaproszenia".

Mussoliniemu towarzyszyć będzie cały sztab wysokich osobistości rządowych, a m. in. min. spr. zagr. Ciano oraz min. propagandy Alfieri, dalej głównodowodzący armią włoską oraz szef sztabu włoskiego.

W Berlinie czynione są już przygotowania do dekoracji miasta, zakrojone na wielką skalę. Na reprezentacyjnej arterii stolicy Rzeszy, Charlottenburger-Allee, czynione były próby z flagami, przy czym niezwykły widok przedstawiały zwisające między chorągwiami ze swastyką białe sztandary mające oznaczać flagi o barwach włoskich, których wobec braku urzędowej wiadomości zawieszać jeszcze nie wolno.

Brak miejsca w szkołach

Warszawa. (Tel. wł.). Do egzaminów wstępnych do klasy pierwszej zgłosiło się w całej Polsce bardzo wiele młodzieży.

W samej Warszawie około 800 dzieci mimo pomyślnego wyniku nie zostało przyjętych do pierwszej klasy. Ten sam los spotkał dzieci w całym kraju.

Obliczają ilość dzieci, które nie zostały przyjęte z powodu braku miejsca w szkołach średnich i powszechnych na wiele tysięcy. (w)

Grzmią działa pod Szanghajem

Szanghaj. (PAT) Pomiędzy wojennymi okrętami japońskimi a bateriami chińskimi w Pu-Tung wywiązał się gwałtowny pojedynek artyleryjski.

Dwa pociski chińskie trafiły w konsulat japoński, a kilkanaście padło w dzielnicy Czang-Pu. Cały obszar Pu-Tung znajduje się pod ogniem artylerii japońskiej.

Szanghaj (PAT) O godz. 11 nasilenie ognia artyleryjskiego okrętów wzmogło się. Japończycy oświadczają, że chcą zniszczyć gniazda karabinów maszynowych i stanowiska partyzantów, którzy atakowali okręt admiralski „Idzumo" i konsulat japoński.

Znaczenie podróży gen. Gamelina do Londynu

Ważne narady z przedstawicielami brytyjskiego sztabu generalnego — O ścisłe współdziałanie Francji z Anglią w razie ewentualnego zatargu zbrojnego

Paryż. (PAT) W sferach politycznych i wojskowych przywiązują duże znaczenie do podróży szefa francuskiego sztabu głównego gen. Gamelin do Anglii, gdzie ma odbyć szereg ważnych narad z przedstawicielami brytyjskiego sztabu generalnego. W Paryżu panuje przeświadczenie, iż rozmowy dotyczyć będą nie tylko spraw europejskich, ale również i bieżących aktualnych zagadnień, związanych z położeniem międzynarodowym, a mianowicie ze sprawą śródziemnomorską i zatargiem na Dalekim Wschodzie.

W związku z tym podkreślają, że w razie, gdyby oba państwa w chwili obecnej zostały zawikłane w jakiś zbrojny zatarg, na Francję spadłby prawie całkowicie ciężar wojny lądowej, gdyż angielskie siły nie są jeszcze dostatecznie przygotowane i nie wydaje się, by przed upływem dwóch lat można było oczekiwać od nich wydatniejszej pomocy. Natomiast już w chwili obecnej marynarka brytyjska mogłaby rozwinąć skuteczną akcję i dlatego musiałaby ona wziąć na siebie główny ciężar ochrony dróg morskich.

W związku z położeniem na Dalekim Wschodzie Anglicy zaczynają odczuwać duże zaniepokojenie twierdząc, że należałoby dokonać pewnych przesunięć floty. Nasuwa się więc konieczność omówienia tych zagadnień z Francją.

Inicjatywa rozmów miała podobno wyjść — jak pisze „Excelsior" — z kół angielskich, a mianowicie od szefa sztabu generalnego, sir Deverella. Rozmowy nie mają wprawdzie charakteru oficjalnego, ale jednak posiadają dużą wagę. Anglia pragnie zapewnić ochronę swych interesów i uniknąć zatargu, a najlepszym środkiem byłoby ścisłe porozumienie między francuskim i brytyjskim sztabem generalnym.

Rozmowy gen. Gamelin mają dotyczyć nie tylko położenia śródziemnomorskiego ale i położenia na Dalekim Wschodzie, gdzie współpraca francuska może mieć szczególnie doniosłe znaczenie dla Anglii ze względu na to, że Francja rozporządza poważnymi siłami wojskowymi w Indochinach. Przedmiotem narad londyńskich ma być przede wszystkim sprawa w jakiej mierze Francja mogłaby liczyć na pomoc angielską w razie jakiejkolwiek akcji na Morzu Śródziemnym lub w wypadku, gdyby okazała się konieczność przeprowadzenia na Dalekim Wschodzie operacyj, zmierzających do utrzymania ładu.

Gen. Gamelin towarzyszy w podróży francuski attache wojskowy w Londynie gen. Lelong.

Baczność Sokoli!

Zlot obwodowy Okręgu Poznańskiego Tow. Gimn. Sokół odbędzie się w Luboniu, dnia 5 września 1937 r. na boisku gniazda Luboń.

Program: 6,00 rano pobudka gniazda miejscowego.

8.00 zbiórka wszystkich gniazd.

8.30 próby ćwiczeń.

10.00 raport otwarcia zlotu, wciągnięcie sztandaru.

10.15 wymarsz do kościoła.

12.00 defilada.

12.30 zebranie.

13.00 obiad.

15—16 koncert muzyki wojskowej.

16.00 ćwiczenia (młodzież męska, żeńska, druhny, druhowie i ćwiczenia na sprzętach).

18.00 zamknięcie zlotu.

W dalszym ciągu zabawa taneczna.

W zlocie obowiązkowo biorą udział gniazda: Poznań - Śródmieście, Poznań - Wilda męskie i żeńskie, Poznań - Starołęka, Kotowo, Krzesiny, Lasek, Luboń m. i ż., Mosina, Puszczykowo m. i ż., Sady, Sobiesiernie - Batorowo, Żabikowo i Kiekrz.

Udział innych gniazd i druhów pożądany.

Wiadomości

W dniach od 13 do 18 bm. odbędzie się w Brukseli międzynarodowy zjazd przedstawicieli kopalń doświadczalnych przy udziale delegatów: Ameryki, Anglii, Belgii, Polski, Niemiec, Francji, Czechosłowacji i ewentualnie ZSRR.

*

Rozpoczął się w Bukareszcie międzynarodowy kongres antropologiczny z udziałem kilkunastu państw. Delegacji polskiej przewodniczy prof. Loth.

*

W mieście Kraiowa w południowo-zachodniej Rumunii wskutek podmycia fundamentu przez obfite deszcze runęły zabudowania fabryki cukierków. 5 robotników zginęło.

*

Sowiecka wyprawa polarna dotarła do wyspy Henrietty, położonej na Oceanie Lodowatym i zgłosiła przyłączenie tej wyspy do ZSRR.

*

„Paris Soir" donosi, że w Nicei aresztowano 17-letniego Iwana Tołstoja rzekomo wnuka wielkiego pisarza rosyjskiego. Chłopiec opuszczony przed 7 laty przez rodziców, stał się stopniowo niebezpiecznym złodziejem kieszonkowym.

*

Ks. Kentu wraz z małżonką zatrzymali się po ukończeniu wycieczki po Morzu Adriatyckim przez kilka dni w Dubrowniku.

Żydzi nauczycielami w polskich gimnazjach

Warszawa (Tel. wł.) W związku z początkiem roku szkolnego społeczeństwo polskie w Chełmie jest niezwykle oburzone faktem, iż w dalszym ciągu w gimnazjach chełmskich pracuje 14 Żydów nauczycieli.

Społeczeństwo żąda usunięcia ich ze szkół polskich oraz zwolnienia z kuratorium szkolnego dygnitarzy spod znaku „fołksfrontu". Dotyczy to w szczególności naczelnika Anaszkiewicza i Bałabana oraz inspektora Kanarowskiego. (w)

Warszawa (Tel. wł.) Niezwykłe oburzenie wybuchło wśród mieszkańców osiedla podwarszawskiego Piastów. Oto zarząd miejscowej szkoły powszechnej im. Stanisława Staszica zakupił hurtownie berety dla wszystkich uczennic tej szkoły w firmie żydowskiej H. Rozencwajg z Pruszkowa. Rodzice przymuszeni do nabycia beretów wystąpili ze skargą do kuratorium warszawskiego. (w)

Niszczycielski posiew tajfunu

Hong-Kong. (PAT). W czasie tajfunu zginęło bardzo wielu ludzi. W domach, zawalonych na rynku Tai-Po, odgrzebano 80 ciał, tak, że razem z 120 zwłokami, odkopanymi poprzednio, liczba ofiar wynosi 200 osób.

Flotylle statków rybackich, które tajfun zastał na morzu, zostały kompletnie zniszczone. Ilość ofiar nie jest ustalona. Linia kolejowa Kanton — Kou-Lun, używana głównie dla przewozu towarów, została poważnie uszkodzona. Straty obliczane są na pół miliona dolarów. Naprawa potrwa około 5 dni.

Statek japoński „Asama-Maru", o którym brak było wiadomości i przypuszczano, że zatonął, odnalazł się już poza niebezpieczną strefą tajfunu.

Hong-Kong. (PAT) Statek ochrony wybrzeży „Onlee" zderzył się z krążownikiem „Suffolk", oraz z kontrtorpedowcem „Duchesse".

Uszkodzenia krążownika „Suffolk" są na tyle poważne, że będzie on musiał być zbadany w suchym doku, co potrwa około 10 dni. Jeden z samolotów pokładowych został również uszkodzony.

Hong-Kong. (PAT) W Tai-Po rozgrywają się tragiczne sceny. Policja i wojsko biorą udział w rozkopywaniu gruzów.

Przypuszczają, że liczba ofiar jest znacznie większa. Wiele osób, które zginęły na wybrzeżu zabrały fale morskie.

Zwycięska ofensywa gen. Franco

Santander (ATE) Posuwając się wzdłuż wybrzeża morskiego oddziały wojsk narodowych znajdowały się w czwartek w południe w odległości 80 km od Santander.

Po przekroczeniu we środę granic prowincji Asturii wojska narodowe zajęły położoną na południowy zachód od Unquera miejscowość Noriega i pozostawiwszy za sobą przylądek Sam Emeterio, osiągnęły jeszcze w czwartek przed południem okolicę La Franca.

Inne brygady nawarskie, posuwające się w kierunku ważnego skrzyżowania gościńców w pobliżu miejscowości Potez zajęły bez oporu wsie Lebena i Beges, położone na północ od Potezu i opanowują ogniem gościniec wiodący do Espinama odcinając w ten sjosób oddziały rządowe, stojące w Rosas. Liczą się lada chwila z upadkiem Potezu.

Salamanka. (PAT). Radio Espana donosi, że według wiadomości, nadchodzących z Gijon, syndykaliści zamierzają oddać miasto wojskom powstańczym, przekonani, że wszelki opór jest niemożliwy.

Wiadomość ta potwierdza się również i z innych źródeł.

Pożyczka dla Polski?

Warszawa. (Tel. wł.). Nadeszła wiadomość, że układy z kapitalistami angielskimi są na pomyślnej drodze i że Polska otrzyma nową pożyczkę w wysokości 4 miln. funtów szterl. częściowo gotówką, częściowo towarem.

Kredyt ten byłby przeznaczony na dalszą elektryfikację okręgu warszawskiego, na elektryfikację Podkarpacia oraz na budowę linii wysokiego napięcia z Mościc do Warszawy. (w)

Aresztowania

Warszawa. (Tel. wł.) Do starostwa w Rzeszowie wezwano dziś przez gońców 100 chłopów z okolicznych wsi, podejrzanych o branie udziału w ostatnich zajściach podczas strajku. Przybyłych aresztowano i wywieziono z Rzeszowa w niewiadomym kierunku. (w)

B. starosta przed sądem

Warszawa. (Tel. wł.). Urząd prokuratorski sporządził akt oskarżenia przeciwko b. staroście w Jarosławiu, a następnie w Lubartowie Piotrowi Henrykowi Wąsowi, którego afera była głośna na terenie jego urzędowania.

Razem z Wąsem na ławie oskarżonych zasiądzie trzech urzędników sejmiku powiatowego w Jarosławiu.

Zmiany w min. skarbu?

Warszawa. (Tel. wł.). W kołach politycznych panuje przekonanie, że zaraz po powrocie z urlopu wicepremiera Kwiatkowskiego zajdą zmiany personalne na wyższych stanowiskach w ministerstwie skarbu.

Ma to być następstwem procesu Lubowidzkiego, który wykazał poważne nieformalności i dużą dowolność w postępowaniu wyższych urzędników skarbowych. (w)

Gratka dla filatelistów

Warszawa. (Tel. wł.) Dziś przed pocztą główną stały olbrzymie „ogonki" nabywców znaczków z portretem rumuńskiego króla Karola i z datą jego pobytu w Polsce.

Znaczki te sprzedawane są w cenie 7 zł za komplet. Poczta wypuściła ich bardzo niewiele, gdyż zaledwie za 700 tys. zł. Znaczki natychmiast oddawano z zarobkiem 100 do 200 pct. Poza Warszawą nie będą sprzedawane. (w)

Wykład poznańskiego uczonego

Bukareszt. (Tel. wł.). Na odbywającym się tu od 1 września międzynarodowym kongresie prehistoryków i antropologów prof. dr Józef Kostrzewski z Poznania wygłosił wykład o kulturze materialnej Polski za czasów Piastów na podstawie wykopalisk w Gnieźnie oraz Kłecku. Poznański nasz uczony omówił również wyniki badań nad prasłowiańską osadą w Biskupinie.

Auto pod parowozem

Warszawa. (Tel. wł.) Pociąg osobowy idący z Białegostoku do Wołkowyska na niebezpiecznym przejeździe koło majątku Ciecierówka wpadł na auto ciężarowe, w którym jechało 7 osób.

Parowóz wyskoczył z szyn. Samochód został zdruzgotany, a wszyscy pasażerowie odnieśli ciężkie rany i obrażenia. Maszynista i palacz pociągu wyszli bez szwanku. Przyczyną zderzenia była silna mgła. (w)

Ujęcie agitatorki niemieckiej

Chojnice. (Tel. wł.) — Miejscowym władzom udało się ująć agitatorką wśród młodzieży za nielegalne przekraczanie granicy polsko-niemieckiej w poszukiwaniu za pracą. Jest nią niej. Emma Marquardt z Chojnic.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 3. 9. 1937 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była spokojna.

Z pożyczek państwowych płacono za 5% poż. konwers. — drobne sztuki — 60,—; natomiast ofiarowano 4% prem. dol. po 38,25—38,50.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. płacono za 4½% złotowe listy zast. 57,50; poza tym obracano 4% listy zast. konwert. po 50,50 — w zaofiarowaniu.

Z akcyj bankowych płacono za Bank Polski 105,50.

Ceduła Urzędowa Giełdy Pieniężnej w Poznaniu.

Kurs w procentach nominału wzgl. w złotych za sztukę.

Papiery procentowe

5% państw. poż. konwers. drobne odc. 60,— P.

4% poż. prem. dol., seria III 38,25—38,50 O.

4½% złotowe listy zast. serii L. Pozn. Ziem. Kred. 57,50 P.

4% listy zast. konwert. ostempl. P. Z. K. 50,50 O.

Akcje bankowe i przemysłowe

Bank Polski 105,50 P.

Tendencja spokojna.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej

Poznań, 3. 9. 1937 r.

STANDARTY: Pszenica 742 g/l.

Ceny transakcyjne:	
Żyto zdatne do przemiału 45 tonn	23,00
Ceny orientacyjne:	
Żyto zdatne do przemiału	22,25— 22,50
Usposobienie spokojne.	
Pszenica	30,50— 31,00
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień browarowy	22,00— 23,00
Jęczmień 673—678 g/l.	19,50— 20,00
Jęczmień 700—717 g/l.	20,50— 20,75
Usposobienie stałe.	
Owies	19,50— 20,25
Usposobienie stałe.	
Mąka żytnia gat. I 0-50%	32,00— 33,00
Mąka żytnia gat. I 0-65%	30,50— 31,50
Mąka żytnia gat. II 50-65%	23,50— 24,50
Usposobienie spokojne.	
Mąka pszen. gat. I wyc. 0-30%	50,75— 51,25
Mąka pszenna gat. I 0-50%	46,75— 47,25
Mąka pszen. gat. I-A 0-65%	44,75— 45,25
Mąka pszenna gat. II 30-65%	41,75— 42,25
Mąka pszenna gat. II-A 50-65%	37,75— 38,25
Mąka pszenna gat. III 65-70%	35,75— 36,25
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie stand.	15,75— 16,50
Otręby pszenne grube stand.	17,75— 18,00
Otręby pszenne średnie stand.	16,75— 17,00
Otręby jęczmienne	15,50— 16,50
Rzepak zimowy	55,00— 57,00
Siemię lniane	42,00— 45,00
Gorczyca	38,00— 40,00
Groch Wiktoria	23,00— 24,50
Groch Folgera	22,00— 23,50
Mak niebieski	77,00— 80,00
Ziemniaki fabr. za kilo %	20
Makuch lniany w taflach	24,25— 24,50
Makuch rzepak. w taflach	20,50— 20,75
Makuch słon. w taflach 42—43%	25,25— 26,00
Słoma pszenna luzem	4,45— 4,70
„ pszenna prasowana	4,95— 5,20
„ żytnia luzem	4,80— 5,05
„ żytnia prasowana	5,55— 5,80
„ owsiana luzem	4,85— 5,10
„ owsiana prasowana	5,35— 5,60
„ jęczmienna luzem	4,55— 4,80
„ jęczmienna prasowana	5,05— 5,30
Siano zwykłe luzem	7,85— 8,35
„ zwykłe prasowane	8,50— 9,00
„ nadnoteckie luzem	8,95— 9,45
„ nadnoteckie prasowane	9,95— 10,45

Ogólne usposobienie spokojne

Ogólny obrót: 6171,6 tonn, w tym żyta 1360 tonn, pszenicy 308 tonn, jęczmienia 367 tonn, owsa 41 tonn

Mussolini gościem Rzeszy

(Od własnego korespondenta „Kuriera Poznańskiego")

Berlin, 1 września

Wiadomość o podróży Mussoliniego do Niemiec nie będzie dla nikogo niespodzianką. Już wiosną zdawało się pewnym, że wizyty tej nie da się dłużej odwlekać. Rewizyta szefa rządu włoskiego na odwiedziny „Führera" w Wenecji czekała i tak z górą 3 lata. Dłuższa zwłoka mogłaby rodzić podejrzenia.

Jest też obecnie pomyślny moment dla oczekiwanej od dawna wizyty.

W każdym razie jest on bez porównania korzystniejszy od owego dusznego czerwca roku 1934, kiedy Hitler leciał z Monachium przez Alpy do Wenecji, a ciężkie chmury wisiały po drodze na całym horyzoncie stosunków niemiecko-włoskich. Młody i pełen wstrząsów był wówczas gmach Trzeciej Rzeszy, a jego budowniczy nieledwie w roli ucznia jechał do rzymskiego mistrza.

Ten dystans hierarchii i starszeństwa potrafił Mussolini utrzymać i nadal w stosunku do hitlerowskiego reżimu. Że odważył się go trzymać w stosunku do partnera niemal dwukrotnie liczebniejszego od siebie, jest niewątpliwie rzeczą zręcznej dyplomacji, ale też dowodem pewności siebie.

Szef rządu włoskiego przybyć ma wpierw do Berchtesgaden, „letniej stolicy" Trzeciej Rzeszy w Alpach bawarskich, gdzie Hitler rezyduje sporą część roku.

Następnie ma gość włoski udać się na manewry na równinnym wrzosowisku lueneburskim pod Hamburgiem, po czym możliwe, że zahaczy także o Berlin, choć z drugiej strony słychać, iż cała wizyta na terenie Rzeszy trwać ma nie dłużej, jak 2—3 dni.

Dyskrecja, jaką otacza oficjalny świat berliński całe przedsięwzięcie, nie pozwala dotychczas na szczegółowe sprecyzowanie programu. W każdym razie godzi się zauważyć, iż przybył onegdaj do Berlina szef włoskiej służby bezpieczeństwa, z czego snuć można wniosek, że projekt odwiedzin Mussoliniego w stolicy Rzeszy rozważany jest realnie.

Gdyby zresztą w wizycie chodziło wyłącznie o rozmowy polityczne, to ustronne Berchtesgaden bardziej się do tego nadaje, niźli gwarny Berlin.

Ale punkt ciężkości wizyty leżeć zapewne będzie w zapowiedzianym ostentacyjnym udziale Mussoliniego w manewrach Reichswehry.

Nie dziw, że „Führer" Rzeszy chce przed „Ducem" pochwalić się swą gotowością bojową, — chce przemówić językiem, który na Italię działa. Gdy przed trzema laty jechał do Wenecji, a wtedy Rzesza potęgą militarną jeszcze nie była, wracał z pustymi rękoma. Dziś ma za to szereg ważnych posunięć za sobą: odrodzenie armii, obsadzenie Nadrenii, zniweczenie Lokarna, — wszystko dowody silnej pięści, które w Rzymie potrafią cenić.

Wiążą więc w Berlinie z wizytą gościa niemałe nadzieje. Zwłaszcza wobec ostatnich trwóg o „oś Rzym — Berlin", wypływających z najnowszych rozmów Rzym — Londyn.

Wreszcie spodziewać się można, że „Führer" popisze się chętnie przed włoskim gościem dobrą reżyserią powitania przez szerokie masy. Tryumfalny wjazd Mussoliniego do Berlina byłby więc przyjemny i dla gościa i dla gospodarza. Dla gospodarza i z tego także względu, że do tylu innych masowych manifestacyj tego roku — święta sztuki w Monachium, jubileuszu miasta Berlina, zjazdu niemczyzny zagranicznej w Sztutgarcie — dochodzi nie tyle jaka atrakcja.

A że podróż Mussoliniego przewidziana jest w drugiej połowie bież. miesiąca, nieledwie nazajutrz po kongresie partii narodowo-socjalistycznej w Norymberdze, będzie tegoroczny wrzesień w Niemczech urozmaiconym miesiącem, — jedną barwną wstęgą widowisk i wydarzeń.

B. L.

NOWY WYCZYN LOTNICZY

W dniu 24 sierpnia udało się po raz pierwszy w historii lotnictwa dokonać przelotu ponad 7000 m wysokim masywem górskim Pamiru, stanowiącym przedłużenie Himalajów. W ten sposób przebyto niejako krótszą o 2.000 km. drogę podniebną z Europy na Daleki Wschód. Na zdjęciu samolot „Rudolf von Thüna" na lotnisku bagdadzkim po dokonaniu wspaniałego przelotu.

„Opieka" udziela informacyj i służy pomocą wyjeżdżającym emigrantom.

Miny pod Stronnictwem Ludowym

Strajk chłopski się skończył. Jego podłoże polityczne, przebieg i okoliczności są znane. Wiadomo także, jak zareagował na ten strajk rząd, który — w myśl oświadczenia premiera Składkowskiego — postanowił pociągnąć do odpowiedzialności nie tylko bezpośrednich sprawców zajść, ale także przywódców Stronnictwa Ludowego.

O tych — że je tak nazwiemy — zewnętrznych następstwach strajku z różnych powodów na razie pisać nie będziemy. Wskażemy natomiast na wewnętrzne następstwa, czyli na zachowanie się pewnych grup bądź organicznie związanych ze Stronnictwem Ludowym, bądź działających na jego peryferiach i starających się wyciągnąć ze strajku własne korzyści.

Od dawna już zwracano uwagę na organizację młodzieży ludowcowej, zwanej popularnie od tytułu jej organu „wiciowcami". Wiadome było, że grupa ta jest pod względem poglądów społecznych o wiele radykalniejsza od starych przywódców S. L., którymi po odejściu „Wyzwolenia" i rozmaitych „kadzichłopów" są przeważnie byli piastowcy, czyli najbliżsi współpracownicy Witosa, wspomagani przez nieliczne ale wpływowe grono inteligentów warszawskich.

Ci przywódcy, licząc się z dynamiką „wiciowców" i obawiając się formalnej ich frondy, stosowali metody kompromisowe, które wyraziły się m. i. dopuszczeniem młodszych kolegów do naczelnych stanowisk w stronnictwie. Że nici tego kompromisu były słabe, o tym świadczy odbyte przed paru miesiącami posiedzenie małopolskiej rady okręgowej S. L., na którym „wiciowcy" uprawiali wyraźną, dość nawet głośną opozycję przeciw starym piastowcom. Nie wygrali, ale i nie skapitulowali.

Nadszedł strajk. Zdawało się, że radykalni „wiciowcy" będą jego awangardą, że starzy będą musieli powstrzymywać młodych. Tymczasem zaszło coś wręcz przeciwnego: „Wici" nie poparły strajku całą swoją siłą. Tam, gdzie strajk miał charakter powszechny, „doły" młodych i starych szły razem. Ale „góra" młodych była wyraźnie przeciwna strajkowi.

Dlaczego? Jakże to się stało, że radykalna młodzież w stosunku do tak wybitnie radykalnego środka walki społeczno-politycznej zajęła stanowisko umiarkowane, bierne, a nawet zupełnie negatywne? Wszak strajk odbywał się pod hasłem „woli", czyli przywrócenia chłopom pełni praw politycznych.

Sprzeczności między hasłami i taktyką, czyli między słowami i czynami, nie są rzadkie w naszym życiu politycznym. My, narodowcy, znamy to nie tylko z obserwacji, ale i z własnego, nie tak dawnego doświadczenia.

W danym wypadku wyjaśnienie taktyki „wiciowców" tkwi w tym, że mają oni prócz odrębnej organizacji także własną linię polityczną, prowadzącą przede wszystkim do usunięcia „starych" i opanowania steru Stronnictwa Ludowego. „Wiciowcy" nie uznają autorytetu i kierownictwa Witosa, któremu starzy — też nie wszyscy — są wierni. „Wiciowcy" mają swoje stosunki polityczne, na prawo i na lewo, nie pokrywające się ze stosunkami starych.

Zwróciliśmy niedawno uwagę na dziwne zachowanie się b. posła Putka, który zbojkotował w powiecie wadowickim zarówno obchód „czynu chłopskiego" jak i strajk. Ta niesubordynacja według wszelkiego prawdopodobieństwa pozostawała w związku ze stanowiskiem „wiciowców". P. Putek woli trzymać z „młodymi".

Tak wygląda mina, podłożona — że tak powiemy — pod samym „domem" obozu ludowcowego. Nie chcemy badać tego, czy nie wchodziła tu w grę pomoc zewnętrzna lub jakieś „kontakty". Że obozowi rządowemu, a szczególnie zgrupowanym około min. Poniatowskiego „naprawiaczom" było to na rękę, — to jasne.

A teraz przejdźmy na „podwórze", czyli na teren grup, które odpadły definitywnie od Stronnictwa Ludowego. Panuje tutaj od dawna niewidziany ruch. Odżywa zlikwidowane przez p. Michałkiewicza Chłopskie Stronnictwo Rolnicze i nawiązuje kontakt z również zlikwidowaną i równie „mocną" Radykalną Partią Chłopską. Podobno i „wyzwoleńcy", którzy niedawno stopili się z „Ozonem" chcą też powrócić do samodzielnego bytu.

Najciekawsze zaś jest to, że w środkowej Małopolsce, domenie Stronnictwa Ludowego, gdzie strajk miał największe nasilenie, rozpoczynają działalność „stapińszczycy", zajadli przeciwnicy witosowców. Grupa ta od 9 lat, od wejścia do B. B., nie prowadziła żadnej odrębnej akcji organizacyjno-politycznej.

Widzimy z tego niezupełnego jeszcze przeglądu terenu strajkowego, że Stronnictwo Ludowe poza represjami ze strony rządu odczuwa także kłopoty wewnętrzne. Rozmaite, bliższe i dalsze czynniki robią pod nim podkopy i podkładają rozłamowe miny. Bardzo być może, że odbywa się to według jednolitego planu, opracowanego przez doświadczonych „techników" politycznych.

Piszemy o tych sprawach nie przez jakąś „Schadenfreude", ale dlatego, że traktujemy je jako przykład ogólniejszego zjawiska. Na lewicy i w centrum naszego życia politycznego zamiast konsolidacji i skracania frontów widać coraz większy ferment. Nasz obóz bez deklamacji jest prawdziwym ośrodkiem skupienia sił narodu — starszych i młodych.

I. D.

MATKA PREZYDENTA ROOSEVELTA przebywa obecnie w Paryżu, gdzie zwiedza wystawę międzynarodową. Na zdjęciu widzimy panią Roosevelt na tarasie ambasady amerykańskiej pod obstrzałem fotografów.

FAKTY i OCENY

„Sektor" robotniczy nie klei się

Donosiliśmy o zebraniu secesjonistów z ZZZ, którzy uchwalili współpracę z „OZN". Nie wszystkie grupki „sanacyjne" są zadowolone z tej próby stworzenia fundamentów pod „sektor" robotniczy „OZN". Zbliżone do płka Sławka „Jutro Pracy" pisze, że „akcja zjednoczeniowa sen. Wojtka Malinowskiego nie przybliży polskiego robotnika do jego lepszego jutra".

„Jutro Pracy" uważa, że do zjednoczenia robotników trzeba

„zespołu ludzkiego, dostatecznie licznego, któryby — wyposażony w młodość, fachowość, nieskazitelność, siłę charakteru, niezłomność poczucia ogólno-narodowej odpowiedzialności i zdrowy, twórczy entuzjazm, — umiał na długiej fali działając, w trudnej, najeżonej karkołomnymi przeciwnościami, walce o sprawiedliwy podział dochodu społecznego, budować nie na robotniku-klasowcu, agitatorze wyborczym, i nie na bezwolnej masie roznamiętnionego tłumu, a poprostu na... robotniku-człowieku."

Bardzo słuszne przekonanie. Tylko dodać należy, że „sanacja" takim zespołem nie jest i nie będzie.

P. Moraczewski usiłuje bronić swoich nadwątlonych okopów ZZZ. Niedawno zwołał zebranie publiczne w Warszawie, na którym propagowano blok lewicy „sanacyjnej".

Objawy „zjednoczenia" się mnożą...

Kłopoty z „Młodą Polską"

Ukazał się drugi numer „Młodej Polski", organu młodzieży O. Z. N. Nie przynosi on wiele nowego po za wielkim radykalizmem gospodarczym, przy linii „antyfołksfrontowej".

Linia ta wyraźnie zaniepokoiła P. P. S., pod adresem której, jak wiadomo, rzucił w ostatnim wywiadzie kilka ciepłych słów płk Kowalewski, szef sztabu „OZN".

„Dziennik Ludowy" notuje pogłoskę, iż „szef sztabu OZN" wezwał do siebie p. Rutkowskiego i czynił mu gorzkie wyrzuty w związku z treścią tego numeru, która bardzo odbiega od niedawnego jego wywiadu. W rozmowie tej p. Rutkowski miał nie poddać się dyrektywom płka Kowalewskiego i odwołać się do ostatecznej decyzji płka Koca, który, jak wiadomo, przebywa w Monte-Catini.

Dosyć prędko zaczynają się rozbieżności...

Płk Sławek u Prezydenta

Pisma warszawskie donoszą obecnie dopiero o audiencji płka Sławka u Prezydenta R. P. Audiencja ta, która miała miejsce w Juracie, trwała kilka godzin.

Jak wiadomo, płk Sławek, po dymisji ze tanowiska premiera, został odsunięty od aktywnej polityki i pozostawał w cieniu. Z chwilą rozpoczęcia prac przez płka Koca, stwierdzono, że płk Sławek nietylko nie zamierza współpracować z „Ozonem", ale go zwalcza.

Podobnie komentowano nieobecność płka Sławka na krakowskim zjeździe legionistów, który się odbył już po audiencji płka Sławka u Prezydenta R. P.

Nowe cięcie

Z okazji wypadków w Małopolsce Wschodniej p. Cat-Mackiewicz zadaje w „sanacyjno"-konserwatywnym „Słowie" dwa pytania:

„Pytanie pierwsze: O ile prawdziwe są wiadomości, że na terenie Małopolski obok Stronnictwa Ludowego w strajkach i zaburzeniach brała udział również organizacja „Wici"?

„Pytanie dhugie: O ile prawdziwe są wiadomości, że organizacja „Wici" cieszy się posiadaniem kontaktów, poparciem i uznaniem w pałacu prymasowskim tzn. w Ministerstwie Rolnictwa?"

Nowe to cięcie pod adresem p. ministra Poniatowskiego, którego p. Mackiewicz atakuje bez wytchnienia.

O los rodaków zagranicą

Uprzytomnijmy sobie, że prawie czwarta część Polaków mieszka i żyje poza granicami kraju, że te 8 milionów Polaków zagranicznych, to kość z kości, krew z krwi, nasi bracia, a znajdziemy zrozumienie dla doniosłości zagadnień emigracyjnych dla Polski. Przyznać należy szczerze, że rzadko kiedy zastanawiamy się nad dolą, nad potrzebam wychodźców, rzadko kiedy pamiętamy, że oni narażeni są na wielkie niebezpieczeństwa, zagrażające ich duszy i myśli polskiej, że niejednokrotnie skazani są na niedostatek i nędzę materialną.

Jeżeli ich obowiązkiem poza Polską jest: trwać w wierności dla Kościoła Katolickiego, pielęgnować mowę polską, zachować w sercach miłość dla ojczystego kraju, wychować w tym duchu młode pokolenie urodzone już na obcej ziemi, to naszym świętym obowiązkiem jest im w tej trudnej pracy dopomóc.

Pielgrzymim szlakiem polskiego wychodztwa idzie w ślad za tułaczami zorganizowany czyn „Opieki Polskiej nad Rodakami na obczyźnie". Macierz polska, czuła i wrażliwa na los synów i cór tułaczych wyłoniła tę organizację, działającą z wzniosłych idealnych pobudek. Najwyższą jej aspiracją jest możność opieki nad jak najliczniejszą rzeszą Polaków na obczyźnie. Idzie do wszystkich rodaków, a idzie do nich z ciepłem polskiego serca, z pogodą ducha polskiego, z polską katolicką religijnością.

Pomoc materialna, której chciałoby się udzielić rodakom na obczyźnie, rzadko leży w granicach możliwości organizacji społecznej, za to „Opieka" tym serdeczniej obejmuje potrzeby duchowe, kulturalne wychodźców.

Jednym z najważniejszych i najskuteczniejszych środków utrzymania ducha polskiego jest język polski, — dlatego „Opieka" dociera do rodaków na obczyźnie z książką polską.

„Opieka" nawiązuje do głębokiego podłoża religijności i tradycyj polskich.

Dni świąteczne, zwłaszcza Gwiazdka są bolesnym dla naszych braci na obczyźnie okresem. W takich momentach czują oni szczególnie swe osamotnienie, swe sieroctwo. Trzeba widzieć, jak w takich chwilach błogosławioną jest każda wieść z Ojczyzny, jakim pokrzepieniem jest list z Polski. I oto, jakby ta wesoła nowina przychodzi przysyłka z kraju od „Opieki" z listem z życzeniami, z książkami, darami, a przede wszystkim z opłatkiem opatrzonym w błogosławieństwo ich Dostojnego Opiekuna J. Em. Ks. Kardynała-Prymasa. Wzruszeni, ze łzami w oczach dzielą się tym chlebem miłości, jako skarbem najdroższym. Zrozumieć to należycie potrafi tylko ten, kto z nimi te „święte" chwile chociaż raz jeden przeżył.

A kiedy nawet na tułactwie nie znajdą wychodźcy chleba, kiedy wydalą ich z obcych granic, kiedy powrotną falą dotrą na ziemię ojczystą, nieraz w ostatniej nędzy, bez nadziei na przyszłość, rozgoryczeni, z zaciętością w sercu, wówczas znowu „Opieka" dożywi ich, doradzi, otrze łzę, ukoi ból, uciszy to polskie serce.

Wesprzeć więc to wielkie dzieło polskiego patriotyzmu, niech każdy Polak uważa za swój święty obowiązek.

A tegoroczny „Dzień Opieki" niech skieruje nasze myśli ku milionom braci i sióstr za granicą. Ku nim niech zapłoną serca uczuciem rodzinnej troski. Dla nich niech popłyną ofiary, za nich modlitwy.

Uderzenia krwi do oczu, mózgu, płuc i serca mogą być łatwo usunięte przez używanie naturalnej wody gorzkiej **Franciszka Józefa.** Zalecana przez lekarzy. Tg 21 489

Zwolnienie prof. Kota

Kraków. (Tel. wł.) W ciągu dnia wczorajszego prof. dr Stanisława Kota przesłuchiwał w więzieniu św. Michała sędzia śledczy dr Rząca, w obecności lekarza urzędowego dra Kaczyńskiego. Po ukończeniu przesłuchania około godz. 19 prof. dr Kot na zarządzenie władz prokuratorskich został wypuszczony na wolność i samochodem udał się do swego mieszkania.

Bawiący w Krakowie profesor Uniwersytetu Wileńskiego dr Rose odwiedził chorego prof. Kota w jego mieszkaniu i zalecił mu dalszą kurację którą odbywał ostatnio w Zakopanem.

Oszukańcza afera

Wilno. (Tel. wł.) Po dłuższych obserwacjach wydział śledczy rozpoczął likwidację afery w K. K. O. m. Wilna, polegającej na oszukańczym szacowaniu zastawów.

Aresztowano taksatora Perkowskiego oraz pracowników Warszczewskiego i Mitkiewicza. Ponadto zatrzymano kupca Jankla Angielika oraz Izaaka Liwszyca, Mośka Kolanda i Janinę Koziełł-Poklewską.

W związku z tą aferą nastąpiła zmiana na stanowisku dyrektora K. K. O. w Wilnie. Został nim p. Roman Piłkowski.

Budowa hoteli

Warszawa. (Tel. wł.) Przybyli kapitaliści holenderscy, którzy mają zamiar utworzyć wielkie konsorcjum, celem budowy hoteli w Polsce.

Jak słychać, przede wszystkim wchodzi w grę Gdynia, a następnie różne uzdrowiska. (w)

STRONNICTWO NARODOWE

KOŁO WILDA

Zgłoszenia uczestnictwa w pielgrzymce S. N. przyjmuje p. Adam Czarczyński, Górna Wilda 82, m. 9.

KOŁO OSIEDLE

Zebranie plenarne w poniedziałek 6 bm. o godz. 20 w lokalu własnym przy ul. Witkowskiej.

Zgłoszenia do Częstochowy przyjmuje kol. Oleszak, ul. Witkowska 18.

KOŁO GÓRCZYN

Zgłoszenia do Częstochowy przyjmuje kol. Durczak, ul. Ks. Skrupki.

Troski osadników na Pomorzu

(Od własnego korespondenta „Kuriera Poznańskiego")

Toruń, 3 września

Krajobraz pomorski nabrał niezwykłego wyglądu dzięki osadom, zbudowanym w ostatnich latach na rozparcelowanej ziemi. Zabudowania te nazwał lud „poniatówkami" dla uwiecznienia nazwiska ich twórcy, względnie „kurnikami" z powodu użycia do ich budowy wyłącznie materiału drzewnego. Narazie, dopóki są nowe, wyglądają czysto i schludnie. Nie decyduje to jednak o ich praktyczności i wytrzymałości i nie spełniają one należycie celu reformy rolnej, pojętej na „chłopski rozum".

W rozmowach z tymi osadnikami, rekrutującymi się w przytłaczającej większości nie z ludności tubylczej, dowiedziałem się, że zaledwie mały odsetek zdołał się jako tako zagospodarować w ciągu dwóch, czy trzech lat. Reszta „robi bokami" — dosłownie — bo nawet nie mają koni do obróbki roli. W 8-mio morgowych osadach często koza zastępuje krowę. Rolę zaś częściowo orze sąsiad z łaski, częściowo rodzina osadnika kopie ją własnoręcznie — łopatami! Pewne usługi oddają jaskółki, które — nawożą.

Żniwa u zagospodarowanych rolników zostały ukończone pod koniec ubiegłego miesiąca, a u licznych właścicieli „poniatówek" dawno już nie ma śladu po zebranym plonie. Stodoły stoją dla „urody" — niebrzydkie zewnętrznie, ale w środku puste.

Naprawdę nie wesołe jest położenie ludzi, którzy odżywiając się kartoflami przez rok cały wyczekiwać będą następnych żniw, aby choć drobną sumą okazać dobrą wolę w płaceniu odsetek od zobowiązań.

Rodziny osadników bywają przeważnie liczne, od 4-ch do 8-miu osób. Rzecz zrozumiała, że w tych warunkach trudno sobie wyobrazić kupno ubioru czy bucików dla dziecka. To też nie bardzo się zdziwiłem, gdy w lutym tego roku ujrzałem dzieci boso biegające po śniegu.

Skłopotane twarze osadników mają dziwny wyraz beznadziejności. Gdy się w rozmowie współczuje z niedolą tej biedoty — gniewają się. Zresztą słusznie, bo oni potrzebują tylko opieki i pomocy, której udzielić im może i musi — państwo, choćby przez wzgląd na zdrowie przyszłych pokoleń.

Gdyby twórcy „poniatówek" zbliska przyjrzeli się swemu dziełu, przekonaliby się, jak dalecy są od przeprowadzenia praktycznej i życiowej reformy rolnej, takiej, która zaspakajałaby w ludziach nie tylko głód ziemi, ale przyczyniła się do prawdziwej poprawy naszego ustroju rolnego. (sam)

Skazanie gdyńskich defraudantów

Gdynia. (Tel. wł.). Przed Sądem Okr. w Gdyni stanęli buchalter Konstanty Łomnicki i kasjer Hubert Fudalla z firmy węglowej „Progress". Akt oskarżenia zarzucał podsądnym sprzeniewierzenie 54 tys. zł. Postępowanie dowodowe zarzuty potwierdziło i Łomnickiemu wymierzono karę dwu lat więzienia i 3 tys. zł grzywny, a Fudali 2 lata 4 miesiące i 3 tys. grzywny. Powództwo cywilne domagające się od Łomnickiego 5 tys. zł sąd uznał za uzasadnione.

Obrońca oskarżonych twierdził, że klientom jego udowodniono tylko pobieranie zaliczek. Zdaniem obrońcy takie zarzuty można postawić także innym pracownikom „Progressu", szczególnie członkom dyrekcji. Widocznie obrońca oskarżonych musiał być dobrze poinformowany o „zaliczkach" przeważnie żydowskich dyrektorów „Progressu". (p)

Znów samobójstwo sowieckiego dygnitarza

Moskwa (ATE) Prasa oficjalnie podaje wiadomość o samobójstwie przewodniczącego Rady Komisarzy Ludowych Ukrainy Sowieckiej, Panasa Lubczenki (donosiliśmy już o tym pokrótce — red.).

Lubczenko należał w r. 1917 do wybitnych członków Ukraińskiej Partii Socjalistów-Rewolucjonistów i przeszedł na stronę bolszewików wraz z całą grupą swych towarzyszy. W r. 1930 wystąpił w charakterze prokuratora w głośnym procesie 45 działaczy ukraińskich, oskarżonych o przynależność do Związku Wyzwolenia Ukrainy. Wkrótce po tym został on mianowany na stanowisko premiera Ukraińskiej Republiki Sowieckiej.

W ostatnim czasie Lubczenko, jak wynika z aresztowań poprzedzających jego samobójstwo wszedł w porozumienie z blokiem ukraińskiej opozycji nacjonalistycznej, celem prowadzenia akcji przeciwko Stalinowi, pragnąc przeciwstawić się gwałtownej rusyfikacji Ukrainy. To było tłem na którym powstał ukraiński blok opozycyjny.

Przed paru tygodniami został aresztowany jeden z sekretarzy Centralnego Komitetu Komunistycznego Partii Ukraińskiej, Popow. Aresztowanie to stoi w związku z wykryciem bloku opozycyjnego. Przed miesiącem uwięziono wicepremiera Ukrainy Szelechesa również oskarżonego o spisek przeciwko Stalinowi.

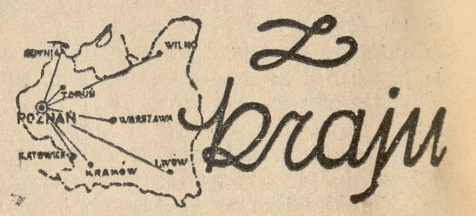

AMERYKANIE NA STUDIACH ARTYSTYCZNYCH W POLSCE

W tych dniach zakończył się w Warszawie kurs dla słuchaczy amerykańskiej międzynarodowej szkoły sztuki (international school of art) w Nowym Jorku. Szkoła ta, założona przed 9 laty przez Elmę Pratt, posiada oddziały w kilku krajach europejskich, odznaczających się bogactwem folkloru, a więc w Polsce, Rumunii, Czechosłowacji, na Węgrzech i w Bułgarii. W kursie tegorocznym, który po raz pierwszy odbył się w Warszawie (dotychczas kursy odbywały się w Zakopanem i na Huculszczyźnie), wzięło udział 14 Amerykanów, w tej liczbie 4 osoby pochodzenia polskiego.

Uczestnicy kursów wzięli udział w szeregu wycieczek malarskich, m. in. do Łowicza, Krakowa, Zakopanego, Wisły i Kazimierza n. Wisłą, wszędzie wykonywując studia z natury.

TAJEMNICZY STRZAŁ

W pewnym domu przy ulicy Marszałkowskiej w Warszawie padł strzał i rozległy się jęki z mieszkania na drugim piętrze. Dozorca zamknął natychmiast bramę domu nie wypuszczając nikogo na zewnątrz. W mieszkaniu na drugim piętrze znaleziono leżącą we krwi przy oknie lek. - dentystkę 40-letnią Helenę, Sołowiejczyk, siostrę właścicielki domu; kula ugodziła ją w szyję. Kto jednak i skąd strzelał, na razie jeszcze nie wiadomo. Ranną przewieziono w stanie bardzo ciężkim do szpitala. Śledztwo w toku.

SPOTKANIE...

Grupa Żydów jadąc furami naładowanymi drzewem napotkała na szosie między Brańskiem a Ciechanowicami grupę narodowców. Między Żydami a narodowcami doszło do scysji. Jak donosi prasa żydowska, Żydzi zmuszeni zostali do podniesienia ręki i do wołania bez przerwy przez pół godziny: „Niech żyje Obóz Narodowy".

TRAGICZNY WYPADEK Z MOTOCYKLEM

W Rawie Mazowieckiej na rynku zdarzył się tragiczny wypadek wskutek zderzenia się motocykla z samochodem. Jadący motocyklem ks. proboszcz Mieczysław Ciołkowski z Rzeczyny upadł na bruk tak nieszczęśliwie, że doznał pęknięcia czaszki. Rannego w stanie b. ciężkim odstawiono do miejscowego szpitala.

KURS WAKACYJNY DLA LEKARZY

Na X-letnim kursie wakacyjnym dla lekarzy, który odbędzie się w Ciechocinku w dniach od 2 do 5 bm., wygłoszone zostaną m. in. następujące referaty: „Społeczne lecznictwo zdrojowiskowe (wykładowca b. min. dr. Stefan Hubicki), „Znaczenie lecznicze uzdrowisk dla wojska" (gen. dr. St. Rouppert), „O działaniu kąpieli borowinowych" (prof. dr Wł Koskowski), „Zadania uzdrowisk polskich w stosunku do indywidualnych i społecznych potrzeb dziecka (prof. dr Mieczysław Michałowicz), „Naświetlanie a przemiana materii i energii (docent dr Gustaw Szulc) itd.

W ostatnim dniu kursu odbędzie się zjazd Polskiego Towarzystwa Zwalczania Gośćca. Na zjeździe tym prof. dr Orłowski wygłosi odczyt o sposobie działania zdrojowiskowego w chorobach gośćcowych, prof. A. Wojciechowski o roli cieplicy solankowej w leczeniu schorzeń narządów ruchu, ponadto wygłoszony zostanie szereg innych referatów o chorobach stawów.

Fr 29 139/40-N. 964

DZIAŁ GOSPODARCZY

Czy moratorium hipoteczne zostanie przedłużone?

Zaczęła się dyskusja nad sprawą moratorium hipotecznego. Mianowicie dnia 1 stycznia 1938 r. wygaśnie moc prawna ustawy z dnia 29 marca 1933 roku „o ulgach w zakresie oprocentowania i terminu spłaty wierzytelności". O ile więc ustawa ta nie zostanie sprolongowana, jak to stało się już dwukrotnie, z dniem 1 stycznia 1938 r. wierzytelności hipoteczne staną się wymagalne i nieuregulowanie ich postawi dłużników w obliczu przymusowej egzekucji. Nie obyłoby się to bez wstrząsów; wręcz przeciwnie! Suma długów hipotecznych ciążących na nieruchomościach miejskich bywa obliczana na okrągłą sumę 1 miliarda złotych....

Z tej racji już zawczasu, bo na 4 miesiące naprzód, zaczęto ostatnio mówić na temat przyszłości moratorium hipotecznego. Oczywiście, zwolennicy przedłużenia moratorium mają stosunkowo łatwe zadanie, bowiem szereg momentów, świadczących o trudnym położeniu własności nieruchomej miejskiej, uzasadnia konieczność odroczenia terminu, w którym własność nieruchoma stanie w obliczu konieczności spłacenia hipotek.

Ostatnie lata, istotnie, były bardzo ciężkie dla właścicieli nieruchomości miejskich. I tak: 1) przeprowadzono kumulację podatków państwowych, wskutek czego wzrosła stopa podatkowa, 2) niemal we wszystkich miastach podniesiono poziom dodatków komunalnych, 3) dwukrotnie przyśpieszono termin płatności podatków, 4) wprowadzono stałe moratorium mieszkaniowe dla bezrobotnych, 5) dokonano ustawowej obniżki czynszów komornianych, co wyraziło się w ubytku dochodów w wysokości około 45 miln. zł rocznie!

Że w tych warunkach trudno będzie właścicielom nieruchomości (w znacznej większości wypadków) wywiązać się z obowiązań wobec wierzycieli hipotecznych, to chyba zrozumiałe. Trudno również dopuścić do takiej sytuacji, w jakiej suma hipotecznego długu stałaby się natychmiast wymagalną; wówczas bowiem stanęlibyśmy w obliczu masowych licytacyj i panicznych sprzedaży „dobrowolnych", wskutek czego cena nieruchomości spadłaby katastrofalnie, rujnując nie tylko właścicieli-dłużników, ale i wierzycieli zabezpieczonych na dalszych numerach hipotecznych.

Tak więc przedłużenie moratorium hipotecznego — na pierwszy rzut oka — wydaje się przedstawiać nieodpartą konieczność. Tym niemniej jednak, z drugiej strony, jest rzeczą zrozumiałą, iż moratorium hipoteczne, będące w swej istocie stanem przejściowym, nie może trwać wiecznie. Przecież również i wierzyciel hipoteczny ma swoje prawa, w szczególności prawo dysponowania kapitałem wypożyczonym na hipotekę! Trudno przedłużać stan „zamrożenia" wierzytelności hipotecznych.

Jak widzimy, sprawa jest skomplikowana i wiele umysłów głowi się nad jej kompromisowym rozwiązaniem. Wysuwa się np. koncepcja przedłużenia moratorium przy jednoczesnym podwyższeniu stawek procentowych, co miałoby „zachęcić" dłużnika hipotecznego do rychłego, dobrowolnego spłacenia długu. Według innej znów koncepcji mianoby wprowadzić przymus przyjmowania przez wierzycieli hipotecznych spłaty długu — pod postacią listów zastawnych towarzystw kredytowych miejskich.

Za wcześnie jest jeszcze na to, by móc przewidzieć, która z tych koncepcyj, obecnie wysuwanych, doczeka się realizacji. Sprawa jest tak ważna, że śledzić będziemy jej losy z wielką uwagą, informując o nich naszych Czytelników.

Przy schorzeniach żołądka i jelit, wątroby oraz dróg żółciowych szklanka naturalnej wody gorzkiej **Franciszka Józefa** brana na czczo jest doskonałym delikatnie działającym środkiem wypróżniającym. Zalecana przez lekarzy.
Tg 21 490

Krótkie informacje gospodarcze

— Wobec nieurodzaju jakim zostali dotknięci wołyńscy plantatorzy chmielu, spółdzielnia „Chmiel Wołyński", jak również Państwowy Bank Rolny uruchomiły specjalne kredyty, celem przyjścia z pomocą gospodarstwom najbardziej zagrożonym finansowo.

— Według ostatnich obliczeń, zbiory żyta w rb. w Czechosłowacji są niewystarczające. Monopol zbożowy będzie zatem zmuszony sprowadzić z zagranicy około 20 tys. wagonów żyta. Już obecnie szereg młynów nie ma żyta na przemiał.

— Dekretem prezydenta państwa założone zostały w Estonii państwowe składy zbożowe, mające na celu regulowanie rynku zbożowego w kraju, stworzenie rezerw potrzebnych dla obrony państwa, oraz zapewnienie odpowiedniej ilości paszy i zboża pod zasiewy.

— Na skutek silnego zapotrzebowania na rudę żelazną na rynkach miedzynarodowych, zostały uruchomione w Szwecji kopalnie, które od czasu wojny światowej nie były eksploatowane.

— Portugalski dziennik urzędowy donosi, o wypowiedzeniu przez Rumunię układu płatniczego z 13 maja 1935 r.

— W myśl ogłoszonego niedawno dekretu królewskiego o ułatwieniu produkcji syntetycznego kauczuku utworzone zostały w Mediolanie przy poparciu Instytutu Odbudowy Przemysłowej („IRI"), dwie spółki akcyjne: „Instytut Badania Syntetycznego Kauczuku" z kapitałem 2 miln. lirów oraz „Włoska Spółka Produkcji Syntetycznego Kauczuku" z kapitałem 1 miln. lirów.

— Indeks cen hurtowych podniósł się we Włoszech w lipcu o 2,5% w stosunku do poprzedniego miesiąca, w porównaniu natomiast z lipcem r. ub. zwyżka cen hurtowych wynosi 22,9%. Indeks cen detalicznych artykułów pierwszej potrzeby podniósł się w lipcu rb. o 2,4% w porównaniu z czerwcem rb.

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) **W sprawie wymiaru państwowego podatku gruntowego.** W związku z wejściem w życie dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 4 listopada 1936 r. o zmianie przepisów o państwowym podatku gruntowym, urzędy skarbowe przystąpiły do wymiaru tego podatku na zmienionych warunkach. Wielka ilość płatników podatku gruntowego, powtarzanie się imion i nazwisk w obrębie tej samej gminy, a wreszcie nieskładanie deklaracyj podatkowych przewidzianych rozporządzeniem Ministra Skarbu, wskutek braku należytej znajomości tych przepisów, — mogą przy wymiarze podatku spowodować błędy co do osoby płatnika, bądź przedmiotu podatkowego. Wobec powyższego Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu zarządziło, aby zarządy gminne i miejskie zgłaszały zauważone przy poborze podatku gruntowego niezgodności właściwym urzędom skarbowym, celem ich zbadania i usunięcia. Zarazem, w związku z wątpliwościami podnoszonymi ze strony urzędów wojewódzkich i związków samorządowych województw wschodnich co do stosowania degresji przy wymiarze dodatków komunalnych do podatku gruntowego, Ministerstwo wyjaśniło, że ulgi dotyczące drobnych płatników państwowego podatku gruntowego, przewidziane dekretem Prezydenta R. P., stosują się automatycznie do wymiaru dodatków komunalnych do państwowego podatku gruntowego.

Z KRAJU

(k) **Sytuacja walutowa.** Na wczorajszych giełdach walutowych nie zanotowano poważniejszych zmian kursowych. Dewiza na Londyn miała w rannych godzinach tendencję nieco słabszą, jednak później trochę się wzmocniła. Niezależnie od fluktuacji funta dewiza na Zurych wykazuje wzmocnienie, co wynika z osłabienia wszystkich dewiz na giełdzie zurychskiej. Dewiza na Paryż kształtuje się nieco słabiej, o ile chodzi o notowania gotówkowe, jednak różnice kursowe są bardzo niewielkie. W terminowych notowaniach franka obserwuje się dalszą poprawę.

(k) **Zniżki kolejowe na XVII Międzynarodowe Targi Wschodnie.** Uczestnicy tegorocznych XVII Targów Wschodnich, które odbędą się w czasie od 4 — 16 września rb. korzystać będą ze zniżek na kolejach w drodze powrotnej w wysokości 75 pct na postawie indywidualnych kart uczestnictwa, które można będzie otrzymać bezpłatnie we wszystkich biurach podróży oraz ważniejszych stacjach kolejowych w Polsce. Karty uczestnictwa należy przy zakupie pełnego biletu do Lwowa ostemplować w kasie stacyjnej względnie w biurze podróży, gdyż jest to koniecznym warunkiem korzystania ze zniżek w drodze powrotnej do pierwotnej stacji wyjazdowej.

(k) **Związek Rolników i Leśników z wyższym wykształceniem** organizuje z okazji Targów Wschodnich okręgowy zjazd fachowo-rolniczy we Lwowie w sali Towarzystwa Kredytowo-Ziemskiego, ul. Kopernika 4 w dn. 9 września rb. Wygłoszone będą następujące referaty: p. Witolda Maringe'a pt. „Organizacja warsztatów rolnych w walce z obecnymi trudnościami gospodarczymi", inż. Br. Rykowskiego pt. „Zagadnienie przyszłości kultury polskiej a reforma rolna", p. Z. Ihnatowicza pt. „Zagadnienie zbytu produktów rolnych na tle naszych stosunków" i inż. Ad. Hoppego pt. „Klęska mrozów w lasach Małopolski w r. 1928-29. Zaproszenia na zjazd można otrzymać w biurze Związku w Warszawie, Kopernika 30.

(k) **Pomoc kredytowa dla przemysłu niemieckiego w Polsce.** Ze specjalnej pomocy kredytowej korzysta na Pomorzu niemiecki przemysł i handel. Uzyskuje on dogodne kredyty z zagranicy, głównie za pośrednictwem banków gdańskich i spółdzielni niemieckich. Tak np. sfery poinformowane oceniają na 2 miliony złotych rocznie pomoc kredytową okazywaną niemieckiemu życiu gospodarczemu na Pomorzu przez sam tylko Danziger Landwirtschaftliche Bank. (az)

(k) **Transporty niemieckie drogą wodną przez Pomorze.** Po ograniczeniu tranzytu kolejowego przez Polskę, Niemcy rzuciły się na transport drogą wodną. Stąd też przez kanał bydgoski coraz częściej przepływają tabory niemieckiej żeglugi śródlądowej. Wskutek niskiego stanu wody na tym kanale zatrzymano ostatnio w bydgoskim porcie kilka berlinek, wiozących ładunki celulozy z Tylży do Saksonii.

(k) **Kto organizuje w Polsce eksport skór?** Jak donosi z Warszawy ATE, w dniu 11 bm. odbyło się zebranie organizacyjne Koła Eksporterów Skór Wyprawionych przy Polskim (!) Związku Przemysłowców-Garbarzy. Na zebraniu tym wybrano zarząd Koła, w skład którego weszli pp.: E. Weigle, H. Rosenberg, H. Dachs, J. Kohn, S. Luft, E. Raabe i E. König. Ani jednego polskiego nazwiska!

(k) **Wzrost eksportu produktów chemicznych.** Rozwój przemysłu chemicznego w Polsce, jak również coraz większe nastawianie się jego na eksport, dał pomyślne rezultaty w postaci wzrostu wywozu produktów chemicznych za granicę. Wartość wywozu produktów chemicznych w pierwszym półroczu rb. wyniosła około 25,5 miln. zł wobec 19,5 miln. zł w analogicznym okresie r. ub. Eksport wzrósł zatem o około 6 miln. zł czyli o 31 pct. Poprawa ta jest wynikiem w pierwszym rzędzie wzrostu ilości wywożonych produktów, w mniejszej zaś mierze z powodu wzrostu cen światowych. Szczególnie wzrósł eksport następujących produktów: siarczanu amonu, superfosfatów, bieli cynkowej, karbidu, benzolu, smoły, fenolu itd. Polska eksportuje poza tym, choć w małych narazie ilościach: morfinę i kodeinę, które produkowane są obecnie wyłącznie z surowca krajowego, a mianowicie ze słomy maku.

(k) **Znowu duży import samochodów w lipcu.** Według ostatnio opublikowanych danych statystycznych, w miesiącu lipcu import samochodów z zagranicy sięgał w dalszym ciągu poważnych cyfr. W ciągu ubiegłego miesiąca przywieziono do Polski samochodów za 1 769 tys. zł, a więc prawie tyle, co w czerwcu (1 807 tys. zł), co z uwagi na jednak zdecydowanie mniej korzystny dla sprzedaży samochodów letni sezon urlopowy zasługuje na specjalne podkreślenie. Mimo nieznacznego spadku importu samochodów pod względem wartości, waga przywiezionych w lipcu wozów nieco wzrosła, co wskazuje na trwający stale proces zaopatrywania się rynku krajowego w lekkie wozy niskolitrażowe. (KABEL)

Z ZAGRANICY

(z) **Obniżka stopy procentowej przez Bank Francji.** Bank Francji obniżył z dn. 2 bm. swoją stopę procentową. Stopa dyskontowa oraz stopa od pożyczek 30-dniowych, udzielanych pod zastaw niektórych kategoryj papierów procentowych, obniżone zostały z 4 pct do 3½ pct, natomiast stopa lombardowa obniżona została z 5 pct na 4½ pct.

(z) **Wzrost tonażu niemieckiej floty handlowej.** Jak podaje prasa niemiecka, flota handlowa Rzeszy, po raz pierwszy od kryzysu powojennego, wykazała w ostatnim roku bardzo znaczny wzrost tonażu osiągając ¾ przedwojennego tonażu. Na początku 1937 r. liczyła ona 3 579 statków morskich o pojemności 3,9 miln. trb. W 1936 r. przyrost statków wynosił 151 jednostek o pojemności 255 tys. trb. podczas gdy ubytek tonażu w tym samym czasie (z powodu sprzedaży za granicę, lub całkowitego zużycia) wyraził się liczbą 89 statków o pojemności 73 tys. trb. Postanowiono jednocześnie, w miarę wzrastania liczby nowoczesnych statków morskich, wycofać z użycia statki starego typu.

(z) **Węgry wznawiają obsługę długu wobec St. Zjednoczonych** Rząd węgierski poinformował rząd St. Zjednoczonych o zamiarze wznowienia w najbliższym czasie częściowej spłaty długu, zaciągniętego przez Węgry w St. Zjednoczonych w okresie powojennym. Zaznaczyć należy, że dług ten zaciągnięty został przez Węgry na zakup mąki. Z chwilą ogłoszenia przez Węgry w r. 1931 moratorium płatności zagranicznych, zawieszono również obsługę długu amerykańskiego.

(z) **Tegoroczna produkcja stali w Anglii całkowicie wyprzedana.** Zapotrzebowanie na żelazo w Anglii wzrosło ostatnio tak znacznie, iż przemysł metalowy nie przyjmuje więcej zamówień zarówno na stal jak i żelazo. Całkowita tegoroczna produkcja stali w Anglii została już wyprzedana, częściowo zaś nawet sprzedano produkcję przyszłoroczną.

Przypuszczalne zbiory w roku bieżącym

Główny Urząd Statystyczny podaje do wiadomości prowizoryczne obliczenia przypuszczalnych zbiorów 5 głównych ziemiopłodów w Polsce, dokonane na podstawie 3.900 sprawozdań korespondentów rolnych z połowy sierpnia rb. Według tych obliczeń zbiory prawdopodobnie wyniosą (w miln. kwintali): pszenica — 17,9, żyto — 55,7, jęczmień — 12,8, owies — 23,5 i ziemniaki — 318,8.

Jak wynika z tych obliczeń, zbiory tegoroczne w stosunku do r. ub. i do przeciętnych w okresie 5-letnim, przedstawiają się następująco (w nawiasach podane są dane za lata 1932 — 1936): pszenica — minus 16,2 pct (minus 8,4 pct), żyto — minus 12,5 pct (minus 14,7 pct), jęczmień — minus 8,3 pct (minus 10,3 pct), owies — minus 11,1 pct (minus 8,8 pct), ziemniaki — minus 7,0 pct (plus 0,5 pct).

Obliczenia te są jedynie przybliżone i mogą dość znacznie odbiegać od ostatecznych obliczeń, dokonywanych w późniejszym czasie, na podstawie materiałów, nadsyłanych przez władze administracji ogólnej.

Okres wegetacyjny w rb. odznaczał się wyjątkowo niesprzyjającymi warunkami meteorologicznymi. Zimna oraz dżdżysta jesień utrudniała siewy ozimin i hamowała ich rozwój, wobec czego weszły one w okres zimowy mało rozwinięte i słabo zakorzenione. W drugiej połowie stycznia i na początku lutego silne mrozy przy braku pokrywy śnieżnej oraz towarzyszące mrozom wiatry spowodowały wymarznięcie znacznych obszarów ozimin, a szczególnie w woj. zachodnich i centralnych. Zimna wiosna z silnymi przymrozkami i wiatrami w dalszym ciągu nie sprzyjała rozwojowi ozimin, oraz stworzyła warunki niepomyślne dla siewu jarych. Wreszcie od połowy maja rozpoczęła się klęska suszy, która trwała do połowy lipca (a w woj. centralnych i poznańskim nawet do połowy sierpnia) i objęła całą Polskę z wyjątkiem Wileńszczyzny.

Zbiory pszenicy są niższe od zeszłorocznych w całym kraju, z wyjątkiem woj. wileńskiego i tarnopolskiego. W woj. centralnych i zachodnich zbiory są zapewne mniejsze w przybliżeniu o 30 pct, w woj. zaś południowych (z wyjątkiem tarnopolskiego) oraz na Wołyniu — mniejsze od 5 do 10 pct.

Zbiory żyta również są niższe w całej Polsce z wyjątkiem woj. wileńskiego. W woj. białostockim i pomorskim zbiory żyta są prawdopodobnie niższe o 30 pct., w woj. zaś centralnych oraz poleskim, nowogródzkim, poznańskim i stanisławowskim — mniejsze o 10 do 15 pct. Pozostałe województwa mają zbiory żyta niewiele mniejsze od r. ub.

Zbiory jęczmienia i owsa znacznie niższe niż w r. ub. mają woj. centralne, nowogrodzkie, poleskie, lwowskie i stanisławowskie (o 15 — 25 pct). Jedynie woj. wileńskie i pomorskie mają zbiory wyższe od zeszłorocznych o 20 pct (na Pomorzu dzięki znacznemu zwiększeniu powierzchni uprawy tych ziemiopłodów).

W woj. wileńskim zbiory wszystkich zbóż są wyższe średnio o 24 pct.

Żniwa w rb. były naogół wcześniejsze (87 pct odpowiedzi korespondentów), jedynie w woj. pomorskim deszcze utrudniały sprzęt i zwózkę zbóż.

Chleb dla Polaków

We Włodzimierzu Wołyńskim potrzebny jest kupiec z branży obuwniczej. W mieście tym, które posiada ludności około 15 tys., nie ma ani jednego składu chrześcijańskiego tej branży. Poza tym jest na miejscu duży garnizon wojskowy. Lokal jest od zaraz do wynajęcia, czynsz 35 zł miesięcznie.

W Tarnowie nie ma ani jednego składu chrześcijańskiego z żelazem. Jest sposobność uzyskania zastępstwa, które fabryka żelaza chce odebrać Żydowi. Na prowadzenie takiego działu potrzeba najmniej 35 tys. zł. Interes jest bez konkurencji i zupełnie pewny. Poza tym jest do nabycia skład części samochodowych i rowerów, do którego można zaprowadzić samochody itp. Skład jest w pełnym biegu i dobrze zaprowadzony. Cena około 15 tys. zł wraz z towarem. Dalej potrzebne są składy: żelaza, obuwia, przyborów szewskich, gotowych ubrań, szkła, kasz, czapnik. Tarnów liczy 50 tys. mieszkańców.

W Kielcach potrzebny jest kupiec z kapitałem, który postarałby się o zbyt produkcji warsztatów chałupniczych i szewskich, są olbrzymie możliwości. Kielce posiadają 3 tys. chałupników - szewców, wyzyskiwanych nieludzko przez Żydów. Kielce i okoliczne miasteczka są kopalnią złota dla pośredników - Żydów, zamawiających u chałupników Polaków i sprzedających obuwie rozmaitym firmom polskim na terenie całej Polski.

Ściślejsze informacje otrzymać można w Wydziale Gospodarczym Stronnictwa Narodowego w Poznaniu, św. Marcin 65.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Sobota | Niedziela
KALENDARZ RZYMSKO-KATOLICKI
Rozalii p. | Wawrzyńca m.
KALENDARZ SŁOWIAŃSKI
Rozcisława | Wodzisława

Słońca: wschód 5,07, zachód 18,36
Długość dnia 13 godzin 29 minut
Księżyca: wschód 4,33, zachód 17,51
Faza: Nów o 24 godz.

Wrzesień
4
Sobota

Ważne numery telefonów:
Pogotowie rat.: 66-66 i 55-55
Straż ogniowa: 19-57. 30-50
Policja: 42-21
Posłańcy: 15-60 i 28-36
Postoje taksówek: Grunwaldzka 77-72; Rynek Jeż. 77-08; Klinika przy Polnej 74-02; Marsz Focha (nar. Niegolewskich) 77-82; Plac Świętokrz. 49-80; Zielona (nar. Strzeleckiej 50-35; Rynek Wildecki 66-35; W. Garbary (nar Wielkiej) 57-87.
Poczt. biuro zleceń: 49-28. Zegarynka 07. Centr. międzym. 00. Inform. tel.: 09. Biuro napr. 08.

Woda w WARCIE poziom: — 0,14 m. temper.: + 19,7

KRONIKA MIASTA POZNANIA

W Poznaniu przed 10 laty

Dnia 3 września 1927 r.

W salonie przy pl. Wolności 14a została otwarta zbiorowa wystawa Jan Nowickiego. — Władze bezpieczeństwa zanotowały 319 wypadków jazdy nieprzepisowej szoferów w ciagu jednego miesiąca. — W gmachu dyrekcji Powsz. Wystawy Krajowej odbyła się konferencja międzyministerialna z delegatami, reprezentującymi 10 ministerstw.

W Wielkopolsce przed 100 laty

Dnia 3 września 1837 r.

W ciągu tygodnia od dnia 25 do 31 sierpnia zgłoszono w Poznaniu 23 urodzin, w tym 11 chłopców i 12 dziewcząt. Zgonów zapisano 29, 14 osób płci męskiej, 15 płci żeńskiej. Ślubów zawarto 9; 6 w kościołach katolickich, 3 w kościołach protestanckich".

KRONIKA KOŚCIELNA

— * **Pielgrzymka do Częstochowy.** Uczestnikom pielgrzymki do Częstochowy podaje się do wiadomości, że we wtorek, dnia 7 bm. rano o godz. 8 odprawi się msza św. o szczęśliwą podróż w kościele św. Marcina (przy Grocie Matki Boskiej). O godz. 9-tej udaje się pielgrzymka w procesji na dworzec, skąd wyjazd o godz. 10,15. — Powrót do Poznania nastąpi w czwartej, dnia 9 bm. o godz. 21,34. Bilety nabywać jeszcze można w „Pomocy Rodzinnej" przy ul. Podgórnej 10a lub w Związku „Caritas", św. Marcin 8. (o)

ZE SZKÓŁ POZNAŃSKICH

— * **Miejskie szkoły nowego typu.** Z dniem 3 września rb. Miejskie Liceum Administracyjne i Miejska Szkoła Przysposobienia Administracyjno - Handlowego w Poznaniu przy ul. Fr. Ratajczaka 30 rozpoczęły nowy rok szkolny.

Dyrektorem obu szkół mianowany został p. Marian Grabowski, długoletni nauczyciel Miejskiej Szkoły Handlowej w Poznaniu, który ostatnio pełnił obowiązki wizytatora szkół handlowych Kuratorium Okręgu Szkolnego Poznańskiego.

— * **Publiczna Szkoła Dokształcająca Zawodowa Kupiecka** (nr. 3) w Poznaniu rozpoczyna nowy rok szkolny z dniem 6 września rb. o godz. 8 rano. Wpisy do szkoły przyjmuje sekretariat szkoły przy ul. Śniadeckich 54-58 w godz. od 10—12 i od 4—5.

Ochronka dla dzieci inteligencji od lat 4 do 7 Drowej Stefanii Posadzowej w Poznaniu, Sporna 15 naprzeciw Sióstr Urszulanek zawiadamia Rodziców, że rozpoczęła rok szkolny z dniem 1 września. Zapisy dzieci trwają codziennie od 9 do 12 godz.

dg 24 326

Pomidor, jakiego jeszcze nie widzieliśmy

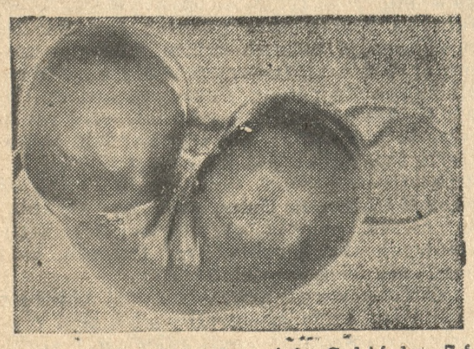

P. Andrzej Szober (ul. Cybińska 7-8 przyniósł nam pomidora-olbrzyma (waga 870 gramów!), wyhodowanego przez niego w ogródkach działkowych św. Jana.

Pomidor wagi 870 gramów jest rekordem i wątpimy, czy ten rekord hodowlany będzie pobity.

Na fotografii widzimy pomidora - olbrzyma, podobnego do rękawicy bokserskiej, a obok — dla porównania wielkości — średnich rozmiarów bułkę.

Dziś rozpoczął się nowy rok szkolny

W dniu dzisiejszym odbyły się w poszczególnych kościołach poznańskich nabożeństwa, którymi rozpoczęto nowy rok szkolny.

Między godziną 8 i 9 rano pełno było na ulicach miasta granatowych mundurków, często gęsto nowych, a w każdym wypadku bardzo czystych i świeżo odprasowanych.

Uczennice szkół średnich, zdążające na miejsce zbiórki, trzymały w rękach książki do nabożeństwa.

Wzruszający był widok licznych młodych mamusi, odprowadzających swoje pociechy, które w dniu dzisiejszym po raz pierwszy przestąpiły progi szkół powszechnych.

Przy sposobności warto zaznaczyć, że w bieżącym roku rozpoczęto rok szkolny w dniu nie bardzo fortunnym, bo w piątek. Właściwa nauka rozpocznie się w szkołach dopiero w poniedziałek, dnia 6 bm. Korzystniej dla młodzieży i nauczycielstwa byłoby urządzenie nabożeństw szkolnych w niedzielę i rozpoczęcie nauki w poniedziałek.

SZKOŁY NOWEGO TYPU

Dziś rozpoczął się rok szkolny również w szeregu nowych uczelni o zakresie licealnym, powstałych na podstawie nowych przepisów.

Dawne Seminarium Nauczycielskie, mieszczące się dotychczas w gmachu przy ul. Ratajczaka, przekształciło się na dwuletnie Koedukacyjne Pedagogium dla absolwentów gimnazjalnych dawnego typu. Jednocześnie ze zmianą nazwy Pedagogium przeniesiono do gmachu dawnej

Na gmachu dawnego seminarium przy ul. Ratajczaka 30 umocowano dziś tabliczkę Miejskiego Męskiego Liceum Administracyjnego.

Szkoły Wydziałowej im. Działyńskich na ul. Krętą. Powstało również Liceum Handlowe Izby Przemysłowo-Handlowej, które zajęło częściowo gmach dawnego Seminarium Nauczycielskiego przy ul. Fr. Ratajczaka. Liceum to jest koedukacyjne i liczy w tej chwili 115 uczni. Poza tym w gmachu dawnego Seminarium Naucz. mieści się Państwowe Gimnazjum Kupieckie Żeńskie.

Na specjalne podkreślenie zasługuje czwarta uczelnia nowego typu: Miejskie Liceum Administracyjne. Liceum to przygotowywać ma nie tylko w zakresie administracyjno-handlowym, ale również do zajęć praktycznych w handlu. Jest to jedyne liceum tego typu na zachodnich naszych rubieżach, a jedno z sześciu istniejących w całej Polsce. W tej chwili do Liceum zgłosiło się około 100 uczni. Utworzono dwa oddziały. Wobec jednak wzmożonego zainteresowania jest możliwe, że utworzy się trzeci oddział. Grono profesorskie liczy 15 osób. Przy Liceum powstała miejska szkoła przysposobienia administracyjno-handlowego. Jest to szkoła koedukacyjna.

Poza liceami ogólnokształcącymi czynne są teraz w Poznaniu cztery państwowe licea zawodowe: budownictwa, drogowo-wodne, melioracyjne i gospodarstwa żeńskiego.

APEL DO MŁODZIEŻY

Zaczyna się rok szkolny, rok pracy, rok nauki. Nauki nietylko szkolnej, ale i nauki życia, nauki obywatelstwa.

W ciągu tego roku młodzież zdobędzie nietylko nowe zasoby wiedzy, ale i wzbogaci swoją postawę wobec życia i jego najważniejszych przejawów, pogłębi swoją dojrzałość narodową.

Rozpoczęty rok szkolny jest najlepszą okazją wykazania swego patriotyzmu i zrozumienia dla spraw gospodarczych polskich. Nowy rok — nowe zakupy. Zakupy książek, mundurków i tysiącznych drobiazgów.

Znana to jest rzecz, że drobiazgi składają się na rzeczy wielkie i doniosłe. Tak jest i w tym wypadku. Dokonanie szkolnych zakupów wyłącznie w sklepach polskich i wyłącznie produktów polskich — ma wielką doniosłość gospodarczą, polityczną i społeczną.

Gospodarczą — bo wzbogaca przemysł i handel rodzimy, polski i polską gospodarkę narodową.

Polityczną — bo wzmaga naszą prężność wewnętrzną i siłę.

Społeczną — bo dowodzi patriotyzmu i społecznego instynktu młodzieży.

W nowym roku szkolnym hasłem winno być: Młodzież szkolna na front walki z przemysłem i kupcem obcym! Młodzież szkolna popiera tylko kupca Polaka! Młodzież szkolna kupuje tylko produkty polskie!

Swój do swego po swoje!

Zw. Obrony Przemysłu Polsk.
Poznań, ul. Rzeczypospolitej 1.

Przypomnienie o sklepach szkolnych

W związku z rozpoczętym nowym rokiem szkolnym zwracają nam uwagę, że w niektórych szkołach nauczyciele zabraniają uczniom zakupywać artykuły szkolne w składach i zmuszają młodzież do zaopatrywania się w sklepach szkolnych.

Sklepy szkolne, należycie prowadzone, dają uczniom możność nabycia pewnej praktyki handlowej i zaznajamiają ich z korzyściami, które daje spółdzielczość. Przypomnieć jednak należy, że istnieje okólnik kuratora Okręgu Szkolnego Poznańskiego z 6 kwietnia 1936 (nr O. 17964/36), zakazujący stosowania nacisku, by uczniowie dokonywali zakupów w sklepach szkolnych i polecający równocześnie, by ceny w sklepach szkolnych były oparte na zasadach spółdzielczości (kalkulowane z zyskiem i nie odbiegały od rynkowych cen detalicznych).

Jak wiadomo, z nowym rokiem szkolnym przywrócone zostało Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego. Na fotografii widzimy dawny gmach Pomorskiej Izby Rolniczej w Toruniu przy ul. Sienkiewicza, gdzie obecnie mieszczą się biura Kuratorium Pomorskiego.

WIELU UCZNIÓW LICZĄ SZKOŁY POZNAŃSKIE

Kuratorium Okręgu Szkolnego Poznańskiego nie posiada jeszcze statystyki młodzieży, która rozpoczęła względnie wznowiła dziś uczęszczanie do szkół w Poznaniu, aczkolwiek wpisy do szkół dawno już zostały zamknięte.

Istnieją dotychczas tylko dane z roku szkolnego 1936/37. Według tych danych w dniu 1 października 1936 na terenie Poznania kształciło się w prywatnych i państwowych szkołach (średnich, zawodowych, dokształcających i powszechnych) ogółem 44.312 chłopców i dziewcząt, w tym chłopców 24.314, dziewcząt 19.998.

W szkołach średnich ogólnokształcących (prywatnych i państwowych) było w dniu 1 października 1936 ogółem w Poznaniu 5.623 uczniów i uczennic, z tego dziewcząt kształciło się 2.345, chłopców 3.278. W 8 gimnazjach państwowych jest 3.067 młodzieży, w prywatnych 2.556. Do męskich państwowych (5) uczęszcza 1.973 uczniów, do prywatnych (3) 1.305, do żeńskich państwowych (3) 1.094 uczennic, do prywatnych (6) 1.251 uczennic. W zawodowych i dokształcających było razem 7.240, w tym chłopców 5.034, dziewcząt 2.206.

W 70 szkołach powszechnych (państwowych i prywatnych) kształciło się w ub. roku szkolnym ogółem 31.449 młodzieży, w tym mamy chłopców 16.002, dziewcząt 15.447. W państwowych szkołach powszechnych (42) jest 28.493 młodzieży (14.510 chłopców, 13.983 dziewcząt), w prywatnych (21) 2.956 młodzieży, w tym 1.492 uczniów i 1.464 dziewcząt. Obecną liczbę dzieci w szkołach powsz. oblicza się na 33 tys.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * **Akcja, która upadła.** Zarząd Główny Centralnego Związku Lokatorów i Sublokatorów Zachodniej Polski w Poznaniu prosi o podanie do wiadomości publicznej, że z powodu niedojścia do skutku akcji osiedleńczej zamierzonej przez Związek — sprawa budowy małych tanich domków rodzinnych — upadła.

— * **Gdzie są bloki?** W 1 urzędzie pocztowym w Poznaniu odbywa się od przedwczoraj sprzedaż tzw. „bloków", znaczków wydanych z racji pobytu króla rumuńskiego w Polsce i bardzo pożądanych przez filatelistów. Na poczcie poznańskiej staczane są zażarte boje o te znaczki. Ludzie ustawiają się w ogonki już o godzinie 6 rano i z chwilą otwarcia poczty o godz. 8 przypuszczają regularny szturm do okienka, przeznaczonego do obsługi filatelistów. „Bloki" sprzedawane dziennie tylko w ilości około 150 seryj, zdobywają tylko ci, którzy mają na tyle siły, by dopchać się do okienka.

Jak słyszymy, z nakładu 100.000 seryj „polskich bloków rumuńskich" odznaczających się dla niefilatelisty tym, że wbrew wszelkiej logice nie zawierają portretu króla rumuńskiego, wysłano do Rumunii 20.000, a na sprzedaż w Polsce przeznaczono 80.000. Z tej ilości wielki Poznań, gdzie jest moc zbieraczy znaczków, otrzymał tylko coś 800 seryj.

Ciekawym byłoby dowiedzieć się w jaki sposób dokonuje się w Polsce sprzedaży i rozdziału „bloków", albowiem znaczki te są obiektem bardzo pożądanym. Za bloki, kosztujące przy okienku pocztowym 7 zł, otrzymać można od ręki u handlarzy znaczkami 12 do 14 zł. (lz)

Kinoteatr „SŁOŃCE" Kinoteatr

W sobotę, 4 i w niedzielę, 5 września o godz. 3 po południu
SPECJALNE POPULARNE PRZEDSTAWIENIA po cenach zniżonych
Najnowszy wielki film życiowy wytw. „Ufa" realizacji Reinholda Schünzla

Szesnastolatka

W rolach głównych:
SABINA PETERS — LIL DAGOVER
KAROL SCHONBOCK.
Film, który wzruszy i zachwyci wszystkich!
Prześliczna treść! Porywająca gra!
Niezwykły konflikt dramatyczny!
Sceny pełne humoru i sentymentu!
Przepych wystawy!
Film dla dzieci i młodzieży wzbroniony.
Sala specjalnie chłodzona!
Bilety po cenach zniżonych: Cały parter 75 gr — Cały balkon 1,— zł są do nabycia wcześniej od piątku przy kasie III kinoteatru „Słońce".
zg 1904/5

Kronika towarzyska

Do Częstochowy można się jeszcze zgłaszać do soboty dnia 4 września. Bilety w cenie 8,50 zł. Pielgrzymka wyjeżdża pociągiem popularnym, do którego obowiązują 50% zniżki dojazdowe i powrotne. Zgłoszenia przyjmuje „Pielgrzym" przy „Pomocy Rodzinnej" Poznań, Podgórna 10a.
zg 27 701/2

Pociąg popularny do Warszawy. Delegatura Ligi Popierania Turystyki organizuje 2-dniowy pociąg popularny z Poznania do Warszawy z okazji I. Międzynarodowego Katolickiego Kongresu Przeciwalkoholicznego oraz meczu piłkarskiego Dania — Polska. Odjazd w sobotę, dnia 11. 9. w godzinach wieczornych. Powrót we wtorek dnia 14. 9. rano. **Cena biletu tylko 8,80 zł.** Uczestnikom z prowincji przysługuje 50% ulga dojazdowa do Poznania.
zg 1912

TARG NA PLACU SAPIEŻYŃSKIM

Dziś na targu na placu Sapieżyńskim płacono (w zł za pół kg).

Nabiał: masło wiejskie 1.50—1.60, masło mlecz. 1.70—1.80, twaróg 0.25—0.30, śmietana (litr) 1.40—1.60, mleko (litr) 22—24, jaja (mendel) 1.20.

Drób i dziczyzna: kura 2.00—3.20, kaczka 1.80—3.00, perlica 1.80—2.40, gołąb 0.40 do 0.60, para kurcząt 1.60—2.60, para kuropatew 1.60—1.80

Owoce (w groszach): śliwki 15—20, cytryny 10—13, owoce suszone 80, jabłka 15—35, gruszki 15—25, borówki 35—40, winogrona (krajowe) 30—40, brzosk vinie 30—50.

Grzyby: kurki 15—20, borowiki 70—90, rydze 0.70—1.00, pieczarki 30—40, kozaki 20—25, maślaki 25—35, zielone grzyby 20—25, sowy 35.

Jarzyny (w groszach): ziemniaki 3, buraki 5—10, pietruszka (peczek) 10, seler (sztuka) 5—10, sałata 5—10, szpinak 10—15, rzodkiewki 5—10, ogórki (mdl) 25—50, kalarepa 5—10, marchewka 5—8, kalafior 10—40, pomidory 5—10, fasola 10—20, kapusta biała 10—15, włoska 15—20, modra 15—25 (główka).

Mięso: wołowina 0.60—1.00, wieprzowina 0.80—1.00, cielęcina 0.70—1.00, skopowina 0.60 — 0.80, słonina 0.90—1.00, kozina 0.50—0.60, smalec 1.20—1.25.

Raki: 0.80—3.60 za mdl.

Ryby: (ryby śnięte 10—20 groszy mniej): karp 1.20—1.30, szczupak 1.30—1.40, lin 0.90 — 1.00, sandacz 1.80—2.00; okoń 0.70—1.00, karaś 0.80—1.00, białe ryby 0.40—0.50, leszcz 0.50—0.70, węgorz 1.30—1.40, sum 1.00—1.60, dorsz dzielony 50—60.

Od ostatniego targu podrożały masło i jajka.

RÓŻNE

— * **Jak zbierać i sortować owoce.** Poznańskie Towarzystwo Kursów Ogrodniczych zawiadamia, że w niedzielę, dnia 5 bm. odbędzie się w Ogrodach Państwowej Szkoły Ogrodnictwa, ul. Dąbrowskiego 169, bezpłatny pokaz ogrodniczy. Pokaz na temat: „Dojrzałość, zbiór i sortowanie owoców" przeprowadzi inż. St. Zaliwski. Początek pokazu o godz. 11-tej. Pokaz jest przeznaczony specjalnie dla ogrodników.

KRONIKA WYPADKÓW

— * **Tragedia emigrantki.** Kilka tygodni temu przybyła do kraju wraz z wycieczką z Francji Elżbieta Pakułowa z Donai wraz z dwojgiem dzieci: 7-letnim Janem i 2-letnią Janiną. Nieszczęście chciało, że na krótko przed odjazdem z Poznania dzieci zachorowały na ostrą biegunkę tak, że po 7-letniego Janka trzeba było aż wzywać na stację Pogotowie Ratunkowe, które przewiozło go do szpitala dziecięcego. Tam dziecko zmarło. W dniu dzisiejszym odbył się pogrzeb chłopca. W pogrzebie wziął udział cały personel Stacji Zbornej dla Emigrantów w Poznaniu. Nieszczęśliwa matka chłopca, zrozpaczona stratą, przebywa w Misji Dworcowej, oczekując na wyzdrowienie swej ostatniej pociechy Janinki, leżącej w szpitaliku dziecięcym św. Józefa.

— * **Nieszczęśliwy wypadek wskutek wyskakiwania z pociągu.** Dziś, o godz. 7.30 rano na stacji Tama Garbarska w chwili, kiedy pociąg z Wągrówca był jeszcze w biegu, usiłował wyskoczyć z wagonu 17-letni uczeń introligatorski Glaziński, pochodzący z Murowanej Gośliny. Wskutek wyskakiwania chłopak upadł na peron, odnosząc bardzo poważne obrażenia, które pozbawiły go przytomności. Z pierwszą pomocą pospieszyła służba kolejowa. Wezwane pogotowie ratunkowe (66-66) odwiozło Glazińskiego do szpitala miejskiego. Jest przypuszczenie, że Glaziński odniósł wstrząs mózgu. (jr)

STAN POGODY W POZNANIU

3 września 1937

Temperatura 7 godz + 15,9, 13 godz. + 24,5.
Ciśnienie
7 godz. 759,0 mm. wysokie
13 godz. 759,2 mm.
tendencja barom.: ciśnienie stałe
Zachmurzenie
7 godz. pochmurno
13 godz. pogodnie
Wiatr
7 godz. kierunek południowy, szybk. 1 m/sek.
13 godz. kierunek zach., szybk. 5 m/sek.
Temperatura w dniu 2 września br. była:
najwyższa + 25,2 o godz. 15
najniższa: + 9,2 o godz. 6

Prognoza pogody na dzień jutrzejszy:
Pogodnie i ciepło.

Wstrzymanie rekrutacji do Belgii?

Jak już donosiliśmy, zapowiedziana na połowę sierpnia rekrutacja robotników polskich z powiatów kępińskiego, jarocińskiego, ostrowskiego, krotoszyńskiego, wrzesińskiego, średzkiego i gostyńskiego do kopalń belgijskich została wstrzymana.

Rekrutacja ta ma się odbyć podobno w bieżącym miesiącu, ale czy do niej dojdzie — wydaje się to wątpliwe. Do tego wniosku uprawniają fakty, jakie zaszły ostatnio na terenie Belgii, gdzie część naszych niedawno zakontraktowanych górników z Wielkopolski, przydzielona do nieczynnych od kilkunastu lat kopalń belgijskich, w których praca jest niezwykle ciężka, zastrajkowała i domagała się innych przydziałów.

Skutek strajku był taki, że władze belgijskie zwolniły z pracy strajkujących. Zwolnieni wrócili częściowo do kraju, reszta gdzieś się zapodziała po drodze. Według pogłosek mają się oni znajdować obecnie na robotach rolnych w Niemczech. Gdyby tak było, należałoby się zapytać słusznie, skąd się tam wzięli, bo przecież dokumentów, upoważniających ich do przebywania na terytorium niemieckim, nie mieli.

Podobno wypadki strajków górników polskich w Belgii spowodowały, że rząd belgijski dla zapewnienia sobie potrzebnych rąk do pracy w kopalniach zamierza zrezygnować z rekrutacji robotników w Polsce, natomiast chce sprowadzać górników rzekomo z Czechosłowacji.

Niewątpliwie najbliższa przyszłość wykaże, czy nowe transporty górników z Polski odjadą do Belgii, rekrutacja bowiem — jak już zaznaczyliśmy — ma się odbyć na terenie Wielkopolski jeszcze w bieżącym miesiącu. (zd)

7000 osób zwiedziło w czwartek Targi Pałuckie

Żnin (żd). Staraniem zarządu Targów Pałuckich odbyły się w dniach 2 i 3 bm. specjalne targi kramne. W czwartek zwiedziło z tej okazji tereny targowe 7 tys. osób. Przybyli straganiarze, tylko chrześcijanie, z Konina, Zegrza, Zagórowa, Koła, Łodzi i innych miejscowości, przy czym 75 pct straganiarstwa reprezentują członkowie Stronnictwa Narodowego. Wszyscy straganiarze ze Zagórowa w liczbie 54 są członkami S. N. i wystawiają czapki, gotowe ubrania, sprzęty domowe itp.

Nie codzienną atrakcję Targów Pałuckich stanowić będzie II biskupiński bieg „Wielkopolanina", którego start i meta znajdują się na terenach targowych. Codziennie napływają liczne zgłoszenia. Piękne nagrody, ufundowane przez redakcję „Wielkopolanina", są wystawione w oknie kawiarni „Pałuczanka".

Tajemnicze zabójstwo

Gniezno. (Tel. wł.). Dziś rano zawiadomiono wydział śledczy w Gnieźnie, że na polach wioski Mierzewo, pow. Gniezno, znaleziono zabitego rolnika Walentego Wolka z Mierzewa. Na razie wiadomo tylko tyle, że Wolek wczoraj wieczorem wyszedł na pole swego gospodarstwa, aby je pilnować. Do domu już nie wrócił, a rano znaleziono jego zwłoki.

Przed południem udała się na miejsce wypadku komisja sądowo-lekarska celem przeprowadzenia dochodzeń. (br)

Z WIELKOPOLSKI

— * **OSTRÓW.** Pobliskie miasto Raszków wysunęło hasło, by odtąd jarmarki odbywać bez Żydów. Po raz pierwszy hasło to będzie w życie wprowadzone 8 września.

— Srebrne gody małżeńskie obchodzi tu 3 bm. mistrz rzeźnicki p. Stanisław Wawrzyniak z małżonką swą Elżbietą z Kuczkowskich.

— 35-lecie pracy zawodowej obchodził rendant Komunalnej Kasy Powiatowej w Ostrowie p. Józef Baszczyński, znany z długoletniej czynnej pracy w Tow. Śpiewaczym w Ostrowie.

— Właściciele domów i parcel budowlanych w nowych dzielnicach miasta pociągnięci zostali przez Zarząd Miejski do opłat adiacentowych z tytułu położenia kanalizacji chodników i nowego bruku. Zainteresowani wysłali delegację do p. Wojewody. Wyniki interwencji podał mec. Grzesiecki na zwołanym onegdaj zebraniu do wiadomości zainteresowanym. Pan Wojewoda przyrzekł sprawę rozpatrzyć i wydać odpowiednie zarządzenie. Zebranie wybrało komitet, który opracuje statut nowego, na terenie miasta Ostrowa zrzeszenia, któreby skupiło wszystkich interesowanych właścicieli domów i parcel budowlanych.

— Niespostrzeżenie przeszła tu 100-na rocznica powstania pierwszej szkoły katolickiej. Gmach szkoły przy ul. Gimnazjalnej, wystawiony w r. 1836 staraniem ówczesnego proboszcza ks. Kapały, do dziś stoi i spełnia swoje zadanie. W stuletnim gmachu szkolnym mieści się obecnie powsz. szkoła koedukacyjna nr V. (os)

— * **POBIEDZISKA.** Koło Śpiew. „Dembiński" w Pobiedziskach urządza w niedzielę 5 bm. w sali p. Stacheckiego „Koncert" i wystawia operetkę. W programie koncertu utwory polskich kompozytorów: Kurpińskiego, Wiechowicza, Sikorskiego, Moniuszki i innych. Następnie odegraną zostanie operetka w jednym akcie pt. „Jagusia płacze — śmieje się Jaś" z muzyką J. Offenbacha — libretto J. S. Pobratymca. (pk)

— * **RYCZYWOŁ.** W niedzielę odbyło się organizacyjne zebranie kupców z Ryczywołu, na które przybyli z Poznania prezes związku p. Fr. Woźniak oraz dyr. związku p. mgr Kluczyński. Przewodniczącym wybrano p. Fr. Woźniaka. — Uchwalono jednogłośnie przystąpić do związku oraz przyjęto statut. Zarząd tworzą pp.: prezes — J. Błasiak, sekretarz — Sutkiewicz, skarbnik — Bromberek, zast. prez. J. Michalski, ławnik — Dzikowski. Komisję rewizyjną tworzą pp.: przew. — Prakseda Rejewska, członkowie — Rulczyński i A. Stachowiak. Sąd honorowy tworzą pp.: Krüger Juliusz, Wielgosz Michał, Stachowiak Antoni. (rj)

— * **SWARZĘDZ.** Nauka w szkole dokształcającej rozpocznie się 6 bm. o godz. 17.

— Kurkowe Bractwo Strzeleckie urządziło tradycyjnym zwyczajem strzelanie o tytuł zwycięzcy żniwnego. Strzelano z broni małokalibrowej do tarczy olimpijskiej. Pierwsze miejsce zajął naczelnik stacji p. Józef Sobczak zdobywając 87 punktów na 100 możliwych, drugie miejsce zdobył mistrz stolarski p. Adam Czarnecki a trzecie p. Szuba Władysław. Dalsze miejsca zajęli pp.: Władysław Poznański, Tadeusz Zębski, inż. Stanisław Gajdziński, Stefan Ludek. Po skończonym strzelaniu, w czasie skromnej uczty królewskiej I wiceprezes p. Zębski proklamował nowego króla, zaś rycerzy II wiceprezes p. Gruszczyński i prezes okręgowy p. Poznański z Nowejwsi.

— * **SZAMOTUŁY.** Srebrne gody obchodzili mistrz rzeźnicki Czesław Słodowicz z żoną Władysławą z domu Ruks. (sc)

— * **WRONKI.** W niedzielę 5 bm. obchodzi miejscowa Ochotnicza Straż Pożarna jubileusz 80-lecia istnienia.

— W ub. sobotę, niedzielę i poniedziałek ks. biskup Dymek dokonał wizytacji kanonicznej tut. parafii. Na granicy miasta, w Nowej Wsi po powitaniu, ks. biskup udał się powozem wśród szpaleru cyklistów na rynek przed figurę św. Jana, gdzie słowo powitalne wygłosił burmistrz p. Ratajczak. Po krótkim nabożeństwie w kościele parafialnym i powitaniu przez miejscowego proboszcza, przemówił J. E. ks. biskup po czym udzielił Sakramentu Bierzmowania około 1 300 wiernym. W niedzielę po nabożeństwie, Dostojny Gość udał się do więzienia, gdzie udzielił Sakramentu Bierzmowania przeszło 250 więźniom. W czasie akademii piękne przemówienie o znaczeniu katolicyzmu w dziejach Polski wygłosił sędzia p. Tadeusz Dutkiewicz. W poniedziałek Książę Kościoła dokonał katechizacji dzieci szkolnych. Po nabożeństwie z błogosławieństwem arcypasterskim, Dostojnik wyjechał na dalszą wizytację do Biezdrowa. (sc)

Echa burzliwej eksmisji we Witkowie

Gniezno. (Tel. wł.). Na ławie oskarżonych Sądu Okręgowego w Gnieźnie zasiedli: ślusarz Stanisław Wypych z Witkowa, karany sądownie za kolportaż ulotek komunistycznych Roman Szymański, Franciszka Laskówna, Franciszek Chęś, Wojciech Kujawa, wszyscy z Witkowa, oraz Stanisław Chęś z Niechanowa, oskarżeni o to, że w dniu 17 października 1936 w Witkowie udaremnili przemocą egzekucję lokatora Sędzika w nieruchomości Jana Kosickiego.

Sędzik, z zawodu rzeźnik, prowadząc skład wędliniarski nie płacił od roku czynszu, skutkiem czego Kosicki uzyskał wyrok eksmisyjny. Gdy komornik sądowy Remblewski przy pomocy dwóch robotników przystąpił do czynności urzędowych, w czasie wynoszenia mebli na ulicę zebrał się tłum w liczbie około 150 osób, którzy nakłaniani przez osk. Wypycha zaczęli wnosić meble Sędzika z powrotem do mieszkania, podczas gdy komornik ze swymi pomocnikami znowuż je wynosił. Ta „zabawka" eksmisyjna trwała przeszło 4 godziny. W pewnej chwili tłum zajął groźną postawę. Pomocnikom komornika grożono pobiciem. Robotnik Komisarczyk został kopnięty przez osk. Wypycha. Tłum wyważył drzwi frontowe nieruchomości Kosickiego. Dopiero wezwana policja z Gniezna przywróciła należyty porządek.

W wyniku wczorajszej rozprawy sąd skazał wszystkich oskarżonych za udział w zbiegowisku każdego po 6 miesięcy więzienia, ponadto za wyjątkiem Stanisława Chęsia za opór władzy po 3 miesiące aresztu, a osk. Wypycha za kopnięcie na 8 miesięcy więzienia. Łącząc kary wymierzył sąd osk. Wypychowi rok więzienia, pozostałym oskarżonym po 6 miesięcy więzienia.

Nieszczęśliwy wypadek kolejarza

Opalenica (op). Wczoraj krótko po godz. 8 rano 51-letni asystent kolejowy, wagmistrz kolejki opalenickiej, p. Józef Śmierzchalski, wracał w towarzystwie kolegi z wagi kolejowej przechodząc przez tory. W pewnej chwili najechał go z tyłu manewrujący pociąg, rzucił na tor, a koła wagonu przeszły mu przez nogi powyżej kostek.

Po nałożeniu pierwszego opatrunku przez dra Taborskiego i udzieleniu Ostatnich Sakramentów św. przewieziono nieszczęśliwego do szpitala w Grodzisku. Stan jego jest bardzo ciężki. Śmierzchalski był długoletnim pracownikiem kolejki i cieszył się ogólną sympatią oraz poważaniem jako wzorowy urzędnik.

Z POMORZA

— * **GRUDZIĄDZ.** Przed Sądem Grodzkim w Grudziądzu na sesji wyjazdowej w Łasinie odbyła się rozprawa karna przeciw kilku członkom tamt. Kat. Stow. Młodz. m., która łączy się bezpośrednio z osobą znanego nauczyciela-ogniskowca i ławnika miejskiego Karolewskiego w Grudziądzu. Akt oskarżenia zarzucał Sz. Nowakowskiemu, A. Grudzińskiemu, E. Maciejewskiemu, E. Lankowskiemu i L. Piotrowskiemu, że w dniu „święta" PW i WF w Łasinie dopuścili się zniewagi wyznaczonego przez starostę Klotza komendanta całości, którym był występujący w mundurze porucznika nauczyciel Karolewski. Pod jego adresem mieli oskarżeni użyć słów: „Precz z komunistą — nie wpuścić go do kościoła — wyrzucić go". Przesłuchani świadkowie nie mogli zeznać, że właśnie podsądni użyli pod adresem Karolewskiego inkryminowanych zwrotów, wobec czego wszyscy oskarżeni zostali uwolnieni od winy i kary. Oskarżonych bronił adw. Sergot z Grudziądza. Koszta postępowania ponosi skarb państwa.

— Na rynku w Grudziądzu policja zabrała niej. Słupkowskiemu z Buśni dziewięć ctr. ziemniaków, który nie mógł się wylegitymować, że ziemniaki są jego własnością.

— Przedhistoryczne groby wykopano na polu rolnika Czyżewskiego w Białobłotach; groby pochodzą z epoki brązowej. (gn)

Z GDYNI I WYBRZEŻA

NOWE DOMY MIESZKALNE

Ostatnio wykończone zostały 52 domy mieszkalne na Witominie, wybudowane przy pomocy środków finansowych TOR i TBO. Domy te przeznaczone są dla robotników, zarabiających poniżej 250,— zł miesięcznie i częściowo zostały już zajęte. Zapotrzebowanie na domy te było tak wielkie, że nie było możliwości uwzględnienia wszystkich zgłoszeń, które wpłynęły w liczbie przeszło 400. W rezultacie uwzględniono w pierwszym rzędzie te rodziny, które mieszkały w najgorszych warunkach oraz miały największą liczbę osób na utrzymaniu, a jednocześnie środki utrzymania najmniejsze. W najbliższym czasie nastąpi na Witominie otwarcie domu społecznego, który wybudowało TBO dla tej dzielnicy miasta. W domu społecznym mieścić się będzie biblioteka, czytelnia, świetlica, ochronka, oraz spółdzielnia spożywców Witomina.

WYRABIANIE MĄCZKI RYBNEJ.

Rozpoczęto w porcie rybackim próbną przeróbkę w nowowybudowanej fabryce mączki rybnej. Do przeróbki oddanych będzie około trzech tysięcy kilo dorszy świeżych z połowów przybrzeżnych. Eksploatacja fabryki mączki rybnej prowadzona będzie przez Halę i Chłodnię Rybną. Ogólne koszta budowy wraz z maszynami i urządzeniami wyniosą około dwustu tysięcy złotych. Fabryka mączki rybnej posiadać będzie znaczenie przede wszystkim dla wyzyskania odpadków rybnych dotychczas wywożonych na śmietnisko oraz dla przeróbki ryb świeżych przy masowych tanich połowach.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na tanie kuchnie: rodzina Ansion 5,—, razem z poprzednio pokwitowanymi 50,— zł.

Na ociemniałych żołnierzy: rodzina Ansion 5,—, razem z poprzednio pokwitowanymi 45,— zł.

Na pomnik Serca Jezusowego: N. N. 10,—, J. F. w myśl odezwy w „Kurierze Poznańskim" 1,—, razem z poprzednio pokwitowanymi 221,— złotych.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zapowiedzi

Dnia 2 bm. wywieszono następujące zapowiedzi (osoby, przy których nie jest podana miejscowość, mieszkają w Poznaniu):

Kapitan zawodowy Jan Żurek i Maria Dresslerówna, st. asystent pocztowy Witold Zamyłka i stenotypistka Maria Kędziora; szofer Stanisław Kwiatkowski i Felicja Szymańska; fryzjer Wacław Grondkowski i kantorzystka Aniela Jabłońska; owdow. robotnik Andrzej Szulda i pomocnica domowa Kazimiera Mieżałówna; owdow. pomocnik administracyjny Jan Czerwiński i przodownik Pol. Państw. Jadwiga Starzyńska; kupiec Karol Smidoda i Pelagia Walkowska w Witkowie, pow. pozn.; robotnik Stanisław Bukowski i Gertruda Gluschke, oboje w Żabikowie, pow. pozn.

Zgony

Dnia 3 bm. zapisano następujące zgony:

Jolenta Kasperkówna, 4 mies., 28 dni; Władysław Toporek, stróż, 52 lata; Alfons Zeyfried, malarz, 57 lat; Aleksandra Kaczmarkówna, 2 lata, 7 mies., 9 dni, Leon Górski, robotnik, 29 lat, zamieszkały w Grabowie, pow. wrzesiński; Stefan Spychała 45 min.; Maria Styczyńska, nauczycielka, 31 lat, zam. w Witaszycach, powiat jarociński.

O śmiechu

Śmiech to zdrowie — Śmiech kardynała — Wesołość skazańca

Ktoś słusznie powiedział, że nawet ludzie przejęci całkowicie powagą życia, powinni umieć śmiać się serdecznie. Śmiech, to przywilej człowieka, w przeciwstawieniu do zwierzęcia, które najwyżej potrafi zdobyć się na „przyjazne szczerzenie zębów", ale nigdy nie będzie śmiało się śmiechem oczu, jak to czyni człowiek. Z fizjologicznego punktu widzenia, śmiech jest oczywiście rzeczą bardzo prozaiczną, mianowicie niczym więcej, jak prostym ściąganiem mięśni biegnących w poprzek policzka, w związku z czym następuje równoczesne odchylenie kącików ust. To też można za pomocą słabego prądu elektrycznego wywołać u człowieka uśmiech sztuczny. Atoli widok twarzy pobudzonej w ten sposób do śmiechu, jest niesamowity; gdy bowiem twarz jest roześmiana, oczy pozostają poważne. Powodem tego objawu jest tutaj brak reakcji mięśni powiek, wywołującej przy naturalnym śmiechu owe delikatne fałdziki w kątach oczu.

Poza tym istnieją jeszcze inne rodzaje sztucznego śmiechu, nie mającego z wesołością nic wspólnego. Do rzędu tych ostatnich należy znany uśmiech „sardoniczny" konających, a będący po prostu nieświadomym skurczem pewnych zamierających mięśni. Określenie „sardoniczny" pochodzi od rośliny „herba sardonica", której przypisywano właściwość wywoływania takiego „martwego" uśmiechu.

Kiedy dziecko przez sen się uśmiecha, powiadają, że widzi igrających w niebie aniołków. Poglądu tego nie podzielają medycy, którzy utrzymują, że w większości takich wypadków odgrywają rolę nader ziemskie przyczyny, mianowicie pewne... procesy żołądkowe. Tak wiedza burzy piękne wierzenia ludzkości!...

Objawy gwałtownego kurczowego śmiechu występują często u ludzi zapadłych na chorobę wścieklizny, przy czym twarz ich, wykrzywiając się w odrażający grymas, przybiera wygląd szczekającego psiego pyska.

Tak jak z jednej strony śmiech może być wyrazem choroby, tak z drugiej strony może stać się przyczyną — nagłego powrotu do zdrowia. Już w starodawnych księgach medycznych śmiech zalecany był jako środek leczniczy i przytaczane są wypadki odzyskania zdrowia po serdecznym uśmianiu się. Oto pewien kardynał francuski złożony był ciężką niemocą. Lekarze widząc, że wszelkie ich zabiegi pozostają bez wyniku; odstąpili go. Któregoś dnia pacjent, wodząc zmęczonymi oczami po komnacie, dostrzegł swoją faworytkę - małpkę, która, igrając wesoło, w pewnym momencie pochwyciła leżący na stole biret kardynalski i nałożyła go sobie na głowę. Widok ten był tak ucieszny, że schorowanego dostojnika porwał szalony śmiech. — Śmiech w rezultacie okazał się zbawiennym powodując najwidoczniej pęknięcie jakiejś złośliwej wewnętrznej narośli i kardynał wkrótce, ku zdumieniu przybocznych medyków, mógł opuścić łoże.

Rozmaite są źródła śmiechu ludzkiego, przy czym powodem nie zawsze jest radość; czasem bywa nim nawet — strach! Kiedy nieszczęsna Anna Boleyn wstępowała na rusztowanie, zapytała kata, czy potrafi dobrze wykonywać swoje rzemiosło. Gdy ten w odpowiedzi wskazał na swoje muskularne ramiona, delikwentka roześmiała się głośnym — ostatnim śmiechem...

Pokładając się od śmiechu, szedł na miejsce stracenia jeden z uczestników chińskiego powstania bokserskiego. Rozgniewany tą niewczesną wesołością, konwojujący oficer kazał skazańcowi zamilknąć. Lecz ten nie zwracał na to uwagi.

— Czemu się tak radujesz? — zapytał go jeden z żołnierzy.

— To nie radość — odparł niefortunny bokser — ja się tak głośno śmieję, abyście nie słyszeli, jak szczękam zębami! (Kr)

APOLLO

Seanse 5 — 7 — 9 Seanse 5 — 7 — 9

OD JUTRA SOBOTY, 4 bm.

POTĘŻNY DRAMAT SENSACYJNO - OBYCZAJOWY
OSNUTY NA TLE HANDLU BIAŁYMI NIEWOLNICAMI

„DROGA DO RIO"

W rolach głównych: KÄTHE v. NAGY - PIERRE AUMONT - GASTON MODOT

ng 8908

FILM — REWELACJA

W nadprogramie prześliczna kreskówka kolorowa „SZPITAL LALEK"

DZIŚ w piątek poraz ostatni — „PIĘTRO WYŻEJ" z Eugeniuszem BODO

W miejscowości Baildon w hrabstwie Yorkshire w Anglii odbył się ślub kuzyna angielskiego króla cyganów Leona Petulengrosa z rodowitą Angielką panną Leonią Smith. W myśl starodawnego zwyczaju zaślubił młodą parę król cyganów, rozcinając jej dłonie i mieszając krew panny młodej z krwią pana młodego.

„Opieka" krzewi oświatę polską w ośrodkach polskich na obczyźnie.

W krótkich spodeńkach na wystawie światowej

Przed obliczem komisarza policji, urzędującego stale na wystawie światowej w Paryżu, stanęło w tych dniach małżeństwo. Zostali oni doprowadzeni przymusowo przez dyżurnego posterunkowego, troszczącego się nie tylko o porządek i bezpieczeństwo, lecz również o moralność. Para małżeńska pochodzi z Brukseli, ubrana była więcej niż ekonomicznie. Właściwie cały jej ubiór stanowiły krótkie spodenki oraz subtelne jadwabne koszulki z krótkimi rękawami. Oboje złączeni ze sobą ramionami szli tak z pawilonu do pawilonu aż wreszcie stali się przedmiotem uprzejmej interwencji stróża ładu i porządku.

Komisarz policji po wysłuchaniu usprawiedliwienia ze strony młodej pary, polecił natychmiast ubrać się w letnie płaszczyki i w tej formie zwiedzać wystawę paryską.

10 TYSIĘCY NOWYCH, PIĘKNYCH SUKIEN
zademonstrowano na wielkim pokazie mody jesiennej w Crosvenor House w Londynie. Oto niektóre z najoryginalniejszych modeli, cel westchnień płci pięknej.

Sztuka i kryminalistyka

Sztuka i zbrodnia, to — zdawać by się mogło — dwa krańcowe przeciwieństwa. A przecież i one mają swoje kontakty, mianowicie wtenczas, gdy dzieło sztuki staje się przedmiotem zbrodni. A takich wypadków nie brak w dziejach kryminalistyki.

Wstrząsająca tragedia łączy się z obrazem sławnego malarza rosyjskiego Repina, przedstawiającym Iwana Groźnego nad zwłokami swego syna. Obraz ten, powstały w roku 1885, odtwarza scenę, kiedy okrutny car, który w napadzie szału zamordował swego syna, uświadamia sobie straszliwy swój czyn i w rozpaczy porywa w ramiona ofiarę swego szału. Dzieło tchnie taką niesłychaną realistyką, że pierwsze jego pojawienie się publiczne wywołało grozę i przerażenie. Zakazano nawet wystawiać obraz poza Piotrogrodem.

Krótko po wystawieniu obrazu rozpoczął się szereg tragedyj. Jako model syna carskiego służył malarzowi poeta Garaszin. Kiedy tenże po raz pierwszy zobaczył obraz, ogarnął go taki przestrach na widok swej martwej podobizny, że uciekł, jakby gnany przez furie. Straszliwie zniekształcona twarz carewicza prześladowała go dniem i nocą. Wreszcie popadł w obłęd i popełnił samobójstwo.

Krótko potem wykonano zamach na obraz Repina. Jakiś młody Rosjanin rzucił się z nożem na płótno i wymierzył kilka pchnięć w postacie tego obrazu. Aresztowany, zeznał, że obraz przejął go taką grozą, że byłby chyba oszalał, gdyby nie był się na niego rzucił.

Inne całkiem motywy stały się przyczyną uszkodzenia sławnego obrazu malarza hiszpańskiego Velasquez (malarz nadworny króla hiszpańskiego Filipa IV, ur. 1599, um. 1660). W ostatnich latach przed wojną światową kobiety angielskie prowadziły zaciętą walkę o prawo wyborcze. Sufrażystki nie przebierały w środkach. Powszechne jednak oburzenie wywołało, gdy jedna z nich, Mary Richardson, w londyńskiej Galerii Narodowej porąbała toporkiem wspaniały obraz Velasqueza „Venus z lustrem". Oświadczyła ona przed sądem, że zamach wykonała w tym celu, by pomścić przywódczynię sufrażystek, panią Pankhurst.

Potrzeba było całej sztuki restauratorskiej, by porąbany obraz odnowić.

Niewytłumaczone powody stały się przyczyną zniszczenia pierwszorzędnego dzieła sztuki klasycznej. W roku 1845 Muzeum Brytyjskie wystawiło wazę księcia Portlandu, przepyszne dzieło sztuki starogreckiej. W dniu 7 lutego tegoż roku jeden z dozorców muzeum zdruzgotał wazę kamieniem. Nie wiadomo, jakie motywy nim kierowały. Być może, że złość człowieka, który miał pod swoją opieką tak cenny niesłychanie skarb, a przecież czuł się upośledzonym.

Wazę udało się z niesłychanym mozołem zrekonstruować. Pierwotnej piękności nie zdołano jej jednakże przywrócić, gdyż rysy są widoczne.

Najczęściej jednakże dzieła sztuki są przedmiotem kradzieży. Głównym motywem jest tutaj chciwość, bywa jednakże, że i zbieracze dają się ponieść swej namiętności, by posiąść niedostępne dla nich dzieło sztuki. Na tym tle prawdopodobnie dokonana została kradzież sławnego obrazu Leonarda Davinci „Mona Lisa".

Jeszcze dzisiaj sprawa ta nie jest całkowicie wyjaśniona. Są znawcy sztuki, którzy utrzymują, że zwrócony Luwrowi obraz Monny Lisy jest kopią, a oryginał kryje się w zbiorach jekiegoś zbieracza.

Wielkie wrażenie wywołała kradzież pięciu obrazów, które w roku 1926 skradziono w Londynie z Akademii Królewskiej i z Galerii Guilhall Art. Wszelkie poszukiwania policji były bezskuteczne, aż pewnego dnia oddano w redakcji jednego z periodyków londyńskich niepozorną paczkę, w której znajdowały się cztery ze skradzionych obrazów. Piąty przepadł bez śladu.

Milionerzy amerykańscy nieraz już, nieświadomie, nabywali skradzione dzieła sztuki. I tak wydarzyło się zmarłemu Pierpont Morganowi, że nabył wspaniałego Chorrocka od pewnego agenta włoskiego i później dowiedział się, że obraz skradziony został z katedry w Ascoli. Morgan zwrócił obraz rządowi włoskiemu. (Kk.)

PIERWSZĄ NAGRODĘ OTRZYMAŁ ten śliczny psiak na konkursie psów w Paryżu

Na rowerze dokoła Europy

Do Frankfurtu nad Odrą przybyły w tych dniach dwie Holenderki, podróżujące na rowerach dookoła Europy. Panny Tini i Lucja Wejer pochodzą z De Steeg i mają w bieżącym roku wyjechać w podróż poprzez Belgię, Francję, Szwajcarię, Austrię i Czechosłowację. Obie siostry, ubrane w stroje narodowe, w czasie objazdu propagują swoją ojczyznę, jej piękne obyczaje i tradycje ludowe. Jest znamienne, że przejeżdżając tysiące kilometrów na rowerach, nie korzystają z noclegów w domach gościnnych, lecz zatrzymują się pod płótnem namiotu. Szczególnie sympatyczne przyjęcie sprawiła obu dzielnym Holenderkom Szwajcaria. Na falach eteru w Bernie odbyła się półgodzinna audycja, podczas której Holenderki śpiewały piosenki i opowiadały o swojej bliskiej ojczyźnie. Również prezydent Szwajcarii przyjął obie cudzoziemki na specjalnej audiencji.

Do Frankfurtu nad Odrą obie kolarki przyjechały bezpośrednio z Polski.

Który naród pisze najwięcej listów

O pierwszeństwo w tej mierze zabiegały od dawien dawna dwa narody: angielski i amerykański. Amerykanie utrzymywali o sobie, że to oni właśnie najwięcej pisują listów. Ostatnie statystyki angielskie jednakże stwierdziły, że palma pierwszeństwa przypada Anglii. W Anglii na każdego obywatela przypada rocznie przeciętnie 78 listów, gdy w Stanach Zjednoczonych przeciętna dochodzi tylko do 67 listów. Następuje Nowa Zelandia z 66, Szwajcaria z 54, Niemcy z 53 i Dania z 41 listów na głowę ludności. Inne narody szeregują się w dalekich bardzo odstępach.

W związku z tą olbrzymią korespondencją Anglików ogromne rozmiary przybrała w Anglii ekspedycja listów pocztą lotniczą. Kiedy zaprowadzono pocztę lotniczą w roku 1925, nadano w roku tym zaledwie 200 tys. listów, w roku 1930 poczta lotnicza ekspediowała już 4 miliony listów, w roku 1932 już 6 milionów, by w roku 1936 osiągnąć ogromny rekord 31 miolionów

Polska zajmuje w tym szeregu 28 miejsce. Nic dziwnego. Jedni są analfabetami i pisać nie umieją, drudzy są za wygodni do pisania, a inni jeszcze pisanie listów zastępują sobie nadmierną gadatliwością i plotkowaniem. (Kk.)

SPORT

Pierre de Coubertin

Twórca nowoczesnej olimpiady

W dniu 23 czerwca 1894 r. postanowiono wznowić nowoczesne igrzyska olimpijskie, dzięki wytrwałym wysiłkom barona de Coubertin, który już wcześniej wniósł tę sprawę na walne zgromadzenie francuskiego związku atletycznego. Propozycja Coubertina nie znalazła żadnego oddźwięku. Dwa lata wytężonej pracy, podróże do Anglii i Ameryki, w których zdobył licznych zwolenników swej idei wśród profesorów uniwersyteckich, oraz podstęp, doprowadziły do wskrzeszenia idei olimpijskiej.

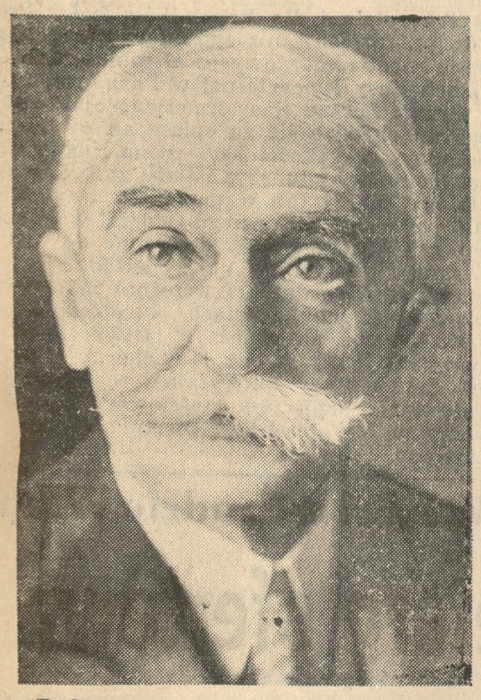

Pod pozorem uregulowania sprawy amatorstwa zwołał Coubertin kongres, który w przeddzień otwarcia, ku zdumieniu zaproszonych delegatów, nazwał kongresem dla wskrzeszenia igrzysk olimpijskich. Jako punkt ósmy porządku obrad dołączył do zagadnienia amatorstwa w sporcie sprawę igrzysk. Kongres zmęczony obradami nad sprawą amatorstwa przyjął bez sprzeciwu punkt 8, ponieważ, jak później sam Coubertin twierdził, nikt dobrze nie wiedział o co chodzi. Przeszły wszystkie propozycje wnioskodawcy.

Pierwsze igrzyska postanowiono odbyć w Grecji w czerwcu roku 1896, lecz tu Coubertin natrafił na nowe trudności. Rząd grecki bał się kosztów urządzenia igrzysk. Dopiero zdobycie dla idei igrzysk greckiego następcy tronu Konstantyna przełamało opór rządu. Przewodniczący Międz. Komitetu Olimpijskiego potrafił łamać wszystkie przeszkody, doprowadzając do odbycia igrzysk w Paryżu, St. Louis, w Londynie i piątych w Sztokholmie. A trudności tych było bardzo dużo. Trzeba było rozstrzygnąć sprawę czy dominia brytyjskie mogą występować jako samodzielne narody czy nie. Coubertin przeforsował udział Finów, Węgrów i Czechów w samodzielnych drużynach narodowych.

Rząd grecki, który nie kwapił się do urządzenia pierwszych igrzysk, po ich udaniu się wystąpił z żądaniem urządzania wszystkich olimpiad w Grecji. W roku 1906 Grecja urządziła nawet igrzyska po za kolejką, lecz urządzeniu następnych Coubertin potrafił się przeciwstawić i już więcej się nie odbyły.

Coubertin sam ustalił program igrzysk, w czasie gdy konkurencje sportowe były bardzo ograniczone. Wprowadził rzut dyskiem, bieg maratoński, nowoczesny pięciobój. On ustalił symbol igrzysk — pięć kół, które oznaczają połączenie pięciu części świata, on ustalił przysięgę olimpijską oraz mowę otwarcia igrzysk, program uroczystości otwarcia ze strzelaniem z armat, wypuszczaniem gołębi oraz zapalaniem znicza olimpijskiego. Coubertin połączył igrzyska sportowe z konkurencjami z dziedziny literatury, sztuki, malarstwa, muzyki i architektury.

W czasie wojny przeniósł się wraz z siedzibą Międzynarodowego Kom. Olimpijskiego — którego koszty utrzymania on sam w wielkiej mierze pokrywał — do Szwajcarii. Na kongresie w Pradze w roku 1925 zrezygnował z prezesury, lecz Międz. Kom. Ol. w uznaniu zasług nadał mu prezesurę honorową.

Rząd francuski powołał go na pierwszą katedrę igrzysk olimpijskich przy uniwersytecie w Nicei. Wykład inauguracyjny wygłosił Coubertin 28 lutego 1934 roku.

Coubertin liczył lat 75, urodził się bowiem w 1862 roku. Brał udział we wszystkich dotychczasowych olimpjadach za wyjątkiem ostatniej, berlińskiej.

Tenis

A. Z. S. w Poznaniu urządza na swych kortach przy ul. Noskowskiego 4, w czasie od 8 do 12 bm. dla wszystkich tenisistów poznańskich, stowarzyszonych i niestowarzyszonych doroczny turniej zamknięcia.

Początek gier dnia 8 września o godz. 16. Zgłoszenia przyjmuje kierownictwo turnieju Poznań, ul. Noskowskiego 4 (korty tenisowe AZS) do dnia **6 września** godziny 18. (kom)

Hippika

Po zawodach w Rydze. W zawodach w Rydze, oprócz por. Komorowskiego, który jest starym bywalcem toru ryskiego, pozostali czterej członkowie naszej ekipy — por. Zelewski, por. Rylke, por. Bilwin i por. Skulicz byli debiutantami na terenie zagranicznym.

Szczęście dopisywało naszym młodym jeźdźcom. Na ogólną ilość 9 konkursów, w których startowali Polacy, w pięciu pierwsze nagrody przypadły Polakom. Szczególnie wartościowe zwycięstwa wywalczyli — por. Skulicz na Dunkanie i por. Komorowski na Zbiegu.

Jak donosiliśmy, w czasie rozgrywki o Puchar Narodów miał miejsce incydent, który obecnie szerzej podajemy:

Na pół godziny przed konkursem komisja techniczna i komisja sędziowska ustaliły dowolne objeżdżanie przeszkody nr. 13, natomiast — obowiązkowy objazd przeszkody ziemnej. Przy objeżdżaniu przeszkody nr. 13, jeździec nadrabiał drogę, a jadąc pomiędzy przeszkodą ziemną a przeszkodą nr. 13, skracał trasę. Do zespołu francuskiego jednak wiadomość ta doszła już po odbyciu parcours przez jednego z jeźdźców francuskich.

Po przejechaniu toru przez por. Komorowskiego, w loży sędziowskiej zjawił się szef zespołu francuskiego, twierdząc, że jeździec polski objechał przeszkodę nr. 13 z niewłaściwej strony. Komisja sędziowska protest odrzuciła jako nieuzasadniony, po czym nastąpiła dalsza rozgrywka, która w wyniku dała pierwsz miejsce Polsce — 24 p., Francji 29½ p., Szwecji 51 p. i Łotwie 51¾ p.

Po drugim nawrocie Francja wyrównała punktację z Polską, obie drużyny zsumowały jednakową ilość punktów po 44.

Należało zarządzić dodatkową rozgrywkę pomiędzy dwoma zespołami. Szef zespołu francuskiego uczynił wówczas propozycję: Pierwsza nagroda przyznana zostanie Francji, a wzamian Francja wycofa swój protest. Komisja sędziowska decyzję pozostawiła wówczas szefowi zespołu polskiego.

Mając na uwadze obecność na zawodach prezydenta Łotwy dra Ulmanisa, szef zespołu polskiego postanowił wycofać się z rozgrywki, domagając się jedynie przyznania pierwszego indywidualnie miejsca por. Komorowskiemu, w którego wymierzony był protest, oraz — ogłoszenie tego w prasie.

Warunek powyższy został przyjęty i wykonany.

Kolarstwo

Odwołany wyścig kolarski. Przewidziany na dzień 5 bm. wyścig kolarski w Poznaniu o nagrodę wędrowną „Dziennika Poznańskiego" się nie odbędzie. (Pat)

Najlepsi pływacy Pomorza w Poznaniu

Czternaście rekordów Pomorza ustalonych ubiegłej niedzieli na zawodach w Bydgoszczy najlepiej wskazuje na postępy jakie uczynili ostatnio pływacy Pomorza. Czasy 28.8 sek. na 50 m dow. i 1:07 na 100 m dow. uzyskane przez Górzyńskiego są znacznie lepsze od dotychczasowych rekordów poznańskich. Ponieważ jednak i nasi zawodnicy uzyskali znaczne postępy, walka na sobotnich (godz. 17) i niedzielnych (godz. 15,30) zawodach jubileuszowych Unii zapowiada się niezwykle ciekawie. Dzięki treningowi pod okiem Amerykanina Steppa, pływacy poznańscy są w szczytowej formie, czego dowodem ustalono następujące rekordy na zawodach SVP ubiegłej niedzieli: 100 m wznak — Klemińska 1:42, 400 m dow. — Kruczkowski — 5:47.4 (!) oraz Stawska 7:04.8, 3 × 100 m zmiennym — Unia 4:04.4. Już zresztą tegoroczne zawody międzyokręgowe Pomorze — Poznań odbyte w Bydgoszczy i nieznacznie wygrane przez Poznań wykazały znaczne wyrównanie klasy. Nie mniej ciekawie zresztą zapowiada się walka wśród pływaczek. Pomorze reprezentować będą m. in. siostry Brendlówne, jedna specjalistka w stylu grzbietowym, druga w dowolnym (1:24 na 100 m dow.!!). Program uzupełnią ciekawe sztafety, skoki i piłka wodna. Zawody odbędą się na pływalni miejskiej (Tama Garbarska).

dg 24 325

Pięściarstwo

HCP i Warta, spotkanie o drużynowe mistrzostwo okręgu odbędzie się w niedzielę o godz. 19 w cyrku Olimpia.

Drużyna poznańskiego Sokoła stać będzie w niedzielę przed bardzo ciężkim zadaniem, spotykając się w Warszawie z silną kombinowaną drużyną Warszawianki i Polonii. W poszczególnych wagach walczyć będą: Czerwiński i Komuda (P), Janowczyk i Damski III (P), Rogalski i Forlański (W), Gorączniak i Małecki (P), Pela i Polus (W), Grzechowiak i Woźniakiewicz (W), Majchrzycki i Fabisiak (P), Rogowski i Karpiński — były zawodnik Warty (W). Jako kierownik wyjeżdża z drużyną p. Masłowski.

Jubileuszowe igrzyska sportowe „Gedanii". W ramach uroczystości związanych z piętnastoleciem K. S. „Gedania", wydział pięściarski tego klubu urządza 17 i 18 bm. międzynarodowy turniej z udziałem najlepszych zawodników Polski, Niemiec, W. M. Gdańska oraz „Gedanii".

Powyższy turniej obejmować będzie cztery wagi: piórkową, lekką, średnią i ciężką. Startować będą między innymi zawodnicy tej miary co: Piłat i Chmielewski, Koss i Wessel z Gdańska oraz Buettner i Baumgart z Niemiec.

Turniej odbędzie się w sali Messehalle, która dzięki nowoczesnemu wybudowaniu trybun daje możność dobrej obserwacji dla 7000 widzów z miejsc siedzących.

Drużyna Geyera posiada silny i wyrównany zespół, który obok I. K. P. będzie poważnie pretendować do tytułu mistrza drużynowego okręgu. Dotychczas Geyer nie posiadał wagi ciężkiej i w tej kategorii musiał oddawać punkty walkowerem. Obecnie udało się Geyerowi pozyskać olbrzyma Zimińskiego, który walczył w barwach I. K. P. Zimiński otrzymał już zwolnienie z I. K. P. i w drużynowych mistrzostwach okręgu występować będzie jako reprezentant wagi ciężkiej w zespole Geyera.

Piłka nożna

Składy drużyn reprezentacyjnych Poznania na zawody w dniu 12 bm. przedstawiają się następująco:

Warta ligowa — repr. ligi okręgowej — o godz. 16 na boisku Warty przy ul. Rolnej. Skład ligi okr.: Majewicz, Böttcher i Fiebig (HCP), Trybus (Legia), Woźniczak i Jakubowski (HCP), Markiewicz, Przybyłowicz, Skowroński i Mikołajewski (Legia) oraz Sztok (HCP). Rezerwowi: Lipiak, Krzywosiński, Graczyński i Narożny (HCP), Kwiatkowski (Legia).

Polonia, Poznań — Repr. Klasy A — o godz. 14 na boisku TS. Polonia w Głównej. Skład repr. kl. A.: Konieczny (Warta), Jakubowski (Pentatlon), Dembiński (HCP) Bilewicz St. (Legia), Porada (HCP), Klimczak i Szarzewski (Pentatlon), Gawron i Gaszkowski (Warta), Pluciński (Pentatlon i Wodarz (HCP); rezerwowi: Brum, Gembacki, Marciniak, Osses (wszyscy Pentatlon).

Korona — Repr. Łazarz-Górczyn — o godz. 11 na boisku „Areny". Skład reprezentacji: Sobisiak M. i Kaczmarek W. (Admira), Dudziak (San), Dropik M. i Andrzejczak (Pogoń), Zaremba (San), Koperski (Pogoń), Szymański E. (Admira), Pospieszny (Pogoń), Pikulik P. i Skorupski St. (Admira); rezerwowi: Skromny (Pogoń), Herde (San), Pera (Adm.), Sell (San), Kaczmarek M. (Admira).

K. P. W., Poznań — Repr. prawego brzegu Warty (Śródka) o godz. 11 na boisku miejskim na Śródce. Skład reprezentacji: Jasiczak (Cybina), Tuszyński E. (Britania), Młyńczak i Frenzel (Cybina), Papla (Czarni), Smelkowski i Dłużewicz (Cybina), Rzadkiewicz (Britania), Mathiesen i Tomaszewski (Cybina), Musiał (Czarni); rezerwowi: Adamczyk J., Tuszyński St., Bartkowiak M., Mroczy Cz. (wszyscy Britania).

KURS RYTMIKI I PLASTYKI
Walentyny Wiechowiczowej
ul. Ratajczaka 14 m. 23.

Od 3 września otwierają się zapisy na kursy: **Pań:** Rytmika, Plastyka, Gimnastyka Plastyczna, Taniec Artystyczny. **Dzieci** (od lat 7—13) Rytmika, Gimnastyka Plastyczna, Zespoły Rytmiczne. **Dzieci** (od lat 4—7) Gry Rytmiczne. Lekcje odbywają się w godz. po południowych i wieczornych. Warunki przystępne. Szeroko zastosowane ulgi. Informacje i wpisy codziennie godz. 4—5. Uwaga. Specjalny kurs pedagogiczny dla nauczycielek szkolnych. W programie: Rytmika, zespoły (pląsy) rytmiczne. Inscenizacje piosenek i wierszy, zabawy. dg 24 327

Przed kongresem przeciwalkoholowym

Katolicki Związek Abstynentów w Poznaniu, ul. Podgórna 12b, przyjmuje zgłoszenia zarówno na I Międzynarodowy Katolicki Kongres Przeciwalkoholowy za opłatą 1 zł jako też na XXI Międzynarodowy Ogólny Kongres Przeciwalkoholowy za opłatą 10 zł i doręcza uprawnienie do zniżki kolejowej 50 pct ale tylko dla tych, którzy uiszczą opłatę 10 zł za kartę kongresu ogólnego.

Niezależnie od tego Związek organizuje pociąg popularny dla osób mniej zamożnych, które pragną być na obradach kongresu katolickiego 12 i 13. IX. Zgłoszenia przyjmuje się tylko w godz. 12 do 13 a we wtorki także od godz. 18 do 19. Pociąg popularny wyruszy z Poznania w sobotę, 11. IX. wieczorem, a z Warszawy wyruszy w drogę powrotną w poniedziałek, 13. IX. późnym wieczorem. Opłata wyniesie za przejazd w obie strony i za kartę uczestnictwa kongresu katolickiego tylko 10,30 zł. Osoby z poza Poznania będą korzystać ponadto ze zniżki 50 pct w podróży do Poznania i z powrotem, o ile odległość od Poznania wynosi ponad 20 do 150 kilometrów.

Zgłoszenia przyjmuje się tylko do 4. IX. pod adresem wyżej podanym. Po tym terminie odbiorą osoby zgłoszone dokładniejsze informacje.

IWONICZ-ZDRÓJ
od **21 sierpnia** rozpoczął **III sezon jesienny**
poleca ryczałtowy pobyt z kuracją 3 tygodnie
zł 153,- Żądajcie prospektów.
Bezpośrednio wagon Poznań - Iwonicz.
ng 47 788

Trzydziestolecie Kwiaciarni Anny Krajewskiej

Takiego jubileuszu dożywa nie wiele firm handlowych. A jubileusz kwiaciarni Anny Krajewskiej przy ul. Półwiejskiej 37 tym bardziej jest zasłużony, że firma powstała w okresie najboleśniejszego gnębienia kupiectwa polskiego. W branży kwiaciarskiej panowali zupełnie Niemcy. Kwiaciarnia Anny Krajewskiej jest pierwszą polską kwiaciarnią w Poznaniu. A co ciekawsze, właścicielka jej jest jedną z pierwszych Polek, które zabrały się do handlu. Sumiennie pracując z siostrą swą, Anielą Budrys-Budrewiczową, dzięki wrodzonej energii, uczciwości i naprawdę artystycznemu smakowi w wykonywaniu bukietów, koszy i wieńców — zdobyła sobie całe polskie społeczeństwo poznańskie, a i Niemcy radzi zaglądali do interesu. Mimo wyczerpującej pracy zawodowej, właścicielkom starczyło czasu i zapału do szerokiej działalności społecznej. Pracowały w Czerwonym Krzyżu i Sokole, brały udział wraz z bratem inż. Kazimierzem Krajewskim w konspiracji, nie szczędziły grosza na cele związane z podtrzymywaniem polskości. Anna Krajewska była długoletnią przewodniczącą Okręgowego Wydziału Sokolic. Trzeba też wspomnieć, że do dziś jest abonentką Kuriera Poznańskiego od jego założenia. — Opatrzność nagrodziła wysiłki powodzeniem przedsiębiorstwa. Przetrwało ono niejedne ciężkie chwile. Nawet w pierwszych latach kryzysu (1. 10. 33) otwarto filię przy ul. Marsz. Focha 45 — kwiaciarnię i owocarnię. Mimo obecnych ciężkich warunków przedsiębiorstwo rozwija się dzięki energii i kupieckich oraz zawodowych zalet jego właścicielek. Oby rozwijało się dalej na chlubę polskiego kupiectwa poznańskiego. (lt)

zg 1908/9

„Opieka" niesie pomoc opuszczonym rodakom, a mianowicie: chorym w szpitalach zagranicznych, sierotom i dziewczętom samotnym pracującym na roli, robotnikom rozproszonym po fermach i fabrykach.

Z hołdowniczym pokłonem Najśw. Sercu Pana Jezusa

na Pomnik Wdzięczności w Poznaniu złożyli ofiary do dnia 31 sierpnia 1937 r.

521 Nr 48 121

Ze Skarbony przy Pomniku wybrano:

16. 8. 37	19,33
17. 8. 37	7,99
18. 8. 37	9,35
19. 8. 37	11,67
20. 8. 37	12,87
21. 8. 37	11,73
22. 8. 37	8,42
23. 8. 37	9,08
24. 8. 37 N. N. z pr. o modl. i błog. dla córki i domu 1,— i	9,80
25. 8.37	12,90
26. 8. 37 Bąkowa z podz. za odebr. ł. z pr. o dal. pom. i szczęśl. powrót dzieci 1,— zł i	16,67
27. 8. 37	19,36
28. 8. 37	12,29
29. 8. 37	13,91
30. 8. 37	16,77
31. 8. 37	11,09
N. N. 2 złote obrączki po śp. rodzicach z prośbą o „Zdrowaś Maria" i o bł. dla domu i całej rodziny	2,—
O. Norbert Motylewski Z. P., Przeor Jasnogórski, Częstochowa	100,—
Jerzy Małecki, Gdynia z pr. o zdr.	1,—
Irka Małecka, Gdynia z pr. o zdr.	1,—
Helena Małecka, Poznań	1,—
J. Lemańczyk, Wierzchocina	2,—
H. Jakubowska, Jasło	10,—
T. Kusz, Chorzów II	5,—
M. Borakowa, Grodzisk	1,—
Fr. Lickowa, Nakło	2,—
T. Jarzembowski, Rybnik	3,—
J. Matuszczenko, Kostopol	2,—
P. Kędziorówna, Czermin z podz. za odebr. ł.	2,—
M. Kosibowa, Nowy Sącz	2,—
P. Wylezik, Katowice	1,—
Fr. Ostrowski, Rywałd	2,—
A. Janota, Lwów	2,—
A. Gumińska, Zamość	2,—
O. Lassotowa, Kowel z podz. N. S. J. za doznaną łaskę	5,—
J. Nowak, Jaworzno	5,—
M. Przemykalski, Rzeszów	1,—
J. Szczepański, Czarnków	5,—
Fr. Szymkowiak, Nakło	2,—
Radca M. Zwierski, Poznań	5,—
M. Sobczak, Leszno	2,—
J. Kamiński, Al. Kujawski	5,—
W. Brachel, Kraków	2,—
Adw. Wł. Jabłonka, Świecie	5,—
Dr Z. Zalewicz, Grudziełec	20,—
St. i H. Radoszowie, Śmigiel	5,—
J. Seichter, Puszczykowo	1,—
B. Koppe, Poznań	2,—
Roman (nazw. nieczyt.) Poznań	5,—
Z. Głowacki, Barcin	5,—
K. T. Poznań w myśl odezwy z 25. ub. m.	1,—
Z. St. Poznań w myśl odezwy z 25. ub. m.	2,—
P. Lasota, Ostrów na wezwanie Kom.	2,—
A. i J. Kanarskie, Toruń	2,—
Dent. J. Rasiewicz, Gniezno	5,—
A. Gólcz-Mende, Gierczyce	10,—
M. Knopkiewicz, Iwno w myśl odezwy	1,—
P. Cz. Kcynia	1,—
M. Wiśniewski, Pleszew	1,50
P. Dawidzińska w pewn. int. w myśl apelu	5,—
Urzędnicy Cukrowni Środa na skutek apelu w prasie po 1,— zł od każdego urzędnika	22,—
Ks. Cegiel, Gułtowy	5,—
St. Kuszewski, Sokołowo	1,—
G. Iwaniecka, Toruń	1,—
K. Koralewska i St. Golski zebr. na przedstawieniu w Łubowie	3,—
St. Wieczorkowie, Kalisz	3,—
L. Raszewski, Kalisz	2,—
F. St. Kubiccy, Chełmno	2,—
St. Wuttke, Gdynia	2,—
Wł. Wehrowa, Gostyń	1,—
M. Komorowski, Wieleń	1,—
K. Wojewódzki, Toruń	1,—
P. Majchrowiczowa, Pawłowice za odebr. ł. z pr. o dal. op.	2,—
T. Kolasa, Zabłocie	2,—
Wł. Josionowski, Poznań	1,—
A. Wygralak, Świnków	5,—
M. Jankowska, Toruń	1,—
Cz. Niemakowski, Świecie	10,—
St. Urbański, Urbanowo	1,—
M. Janicki, Kruszwica	4,—
N. N. Jutrosin	5,—
A. Żakowa, Zator	5,—
Wł. Nader, Ostrów	1,—
A. Kochański, Bydgoszcz	1,—
St. Markiewicz, Poznań	1,—
Nieżychowski, Granówko	3,—
Majętność Sitno (nazw. nieczyt.)	5,—
St. Grabski, Gdynia na skutek artyk. w Kurierze	3,—
Ks. Kutzner, Wyskoć	2,—
Ks. St. Łukowski, Kraków	5,—
N. N. Głesno według ost. odezwy	1,—
M. Lipska, Kielce	2,—
Ossowski, Nakło	1,—
F. Bartkowiak, Strzałkowo	5,—
I. Antkowiak, Zaniemyśl	1,—
J. Grzeczkowa, Pobiedziska	3,—
St. Kopras, Żduny	3,—
M. Zwolińska, Włostów	10,—
A. Nowoczyn dent., Skórcz	3,—
M. Urbaniak, Sporne	5,—
M. Rybakówna, Łódź	30,—
A. Łuczakowa, Łukaszewo	5,—
Jakubowska, Września	2,—
A. Zajder, Grójec	5,—
Wł. Poreda, Krzywiń	1,—
Krzywoszyńscy, Arkuszewscy, Nowawieś Książ.	2,—
J. Batkowski, Lipnica	1,—
A. Chmielewski, Mława	1,—
Stefan A. Sopot	5,—
H. Belcarzówna, Lublin	—,50
J. Dąbrowski, Grudziądz	5,—
Fr. Pluta, Chełmża	1,—
Lek. Al. Woźniak, Ostrów	15,—
M. Skowronek, Tarchały Małe	2,50
A. Frankowska, Poznań	1,—

Konto P. K. O nr. 207 470 — Sekretariat, Poznań, św. Marcin 69, m. 17.

Staraniem Komitetu Budowy Pomnika odbywa się w pierwszy piątek u O. O. Jezuitów msza św. o godz. 7 na intencję wszystkich żyjących i zmarłych ofiarodawców na Pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu.

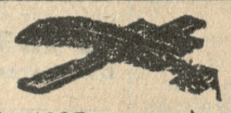

W dniu 3 września 1937 r. zmarł wskutek nieszczęśliwego wypadku, ś. p.

Józef Śmierzchalski

długoletni urzędnik naszego przedsiębiorstwa.

W Zmarłym tracimy gorliwego i sumiennego pracownika oraz nieodżałowanego kolegę.

Zarząd i Pracownicy Kolejki Opalenickiej Sp. z o. o.

zg 27707

Dnia 1 września 1937 r., zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona kilkakrotnie Sakramentami św., nasza najlepsza matka, teściowa i babcia, ś. p.

z Borowskich

Józefa Konieczna

przeżywszy lat 75. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, 4. bm. o godz. 5 z Zakładu „Pod Opatrznością" na Śródce, na stary cmentarz św. Jana Jerozolimskiego.

W ciężkim smutku pogrążona **rodzina.**

zg 27 704

Zakład Pogrzebowy „Ceremoniał".

Wyjechałem od 2. 9. – 16. 9. 37.

Dr Alfred Matzke

specj. w chorobach kobiecych i położniczych

Poznań, 27 Grudnia 6 m. 7. Telef. 58-44

zg 27 769

Garnki
Kociołki do wody
Czajniki emal. i alumin.
Wagi kuchenne
Młynki do kawy
Tace — Termosy
Talerze do tortu obracalne
Kabarety obracalne
Koszyczki do szklanek
Cukiernice
Żelazka do prasowania
Szczotki do froterowania
i t. d.

J. Gregorowicz

dawn. Ed. Karge
Szlifiernia
Poznań, ul. Nowa 7/8
Tel. 50-18. Asygnaty Kredyt.

Pg 29 897-35.54

Komfortowa willa

11 pokoi z przylegającym pięknym ogrodem, centralnym ogrzewaniem z garażem, blisko opery. Całość **korzystnie do wynajęcia.** Zgłoszenia Kurier Pozn. zg **27 700**

Apteka poszukuje natychmiast

MAGISTRA

lub **prowizora** na dłuższe zastępstwo. **Inowrocław, Król. Jadwigi 27.** dg 24 312

Kierowniczka

biura, pensjonatu, bursy i t. p. objektów **szuka posady.** Zna się na organizacji pracy i na kalkulacji, potrafi zarządzać dużym personelem. Referencje oraz kaucja na żądanie. Łask. zgłoszenia do adm. Kuriera Pozn. zg **27 708.**

Magazyny

obszerne, jasne, położone na terenach kolejowych z bocznicą kolejową **do wydzierżawienia od zaraz.** Zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego zg **27 705.**

Po przerwie wakacyjnej

Kuchnia moja

pod kierownictwem **pierwszorzędnego kuchmistrza, znowu czynna.** Wykonuję w znanej najlepszej jakości:

Półmiski dekorowane na przyjęcia
Majonezy Sałatki oraz wszystko w zakres **„Zimnego Bufetu"** wchodzące

Pg 29892-35,59 ***Dostawa po za dom.***

M. Rotnicki - Fr. Ratajczaka 36 tel. 23-48 i 23-13

OPONY

samochodowe wszelkich fabrykatów po niebywale niskich cenach

reprezentacja samochodów Adler

F. Szczepański, Poznań, Plac Wolności 17 Tel. 30-07

Wszelkie prace warsztatowe i remonty samochodów wykonujemy fachowo, szybko i tanio. Ng 47 419

TAPETY - CERATY - LINOLEUM

Koczorowska i Borowicz

tylko **Poznań, Al. Marcinkowskiego 24**

naprzeciw Banku Gospodarstwa Krajowego.

dg 21319

Zarząd Kasy Emerytalnej dla Robotników Kolei Państwowych w b. dz. pr. rozpisuje niniejszym **Przetarg ofertowy** na wykonanie robót remontowych: **a) malarskich, b) zduńskich** w domach Kasy Emerytalnej w Poznaniu. Podkładki ofertowe wydaje Zarząd Kasy Emerytalnej Poznań, Topolowa 6 w godzinach od 9—12 za opłatą ad a) 4,— zł, ad b) 2,— zł. Wadium w wysokości 300,— zł na roboty malarskie i 150,— zł na roboty zduńskie należy złożyć w gotówce w P. K. O. nr. 209-828 lub w papierach wartościowych w Banku Gospodarstwa Krajowego Oddział w Poznaniu na rach. dep. nr. 271. Za walory dołączone do oferty Zarząd Kasy nie odpowiada. Oferty należy składać w Zarządzie Kasy Emerytalnej do dnia 11 września 1937 r. godziny 10 w zapieczętowanych kopertach bez stempla firmowego z napisem „Oferta na prace..." Otwarcie ofert nastąpi dnia 11 września 1937 r. o godz. 11 w obecności przybyłych oferentów. Zarząd Kasy Emerytalnej zastrzega sobie prawo unieważnienia przetargu, częściowego podziału prac oraz swobodny wybór oferentów. Oferty nieformalne nie będą rozpatrywane. dg 24 321

Zarząd Miejski w Środzie Wlkp.

ogłasza niniejszym

przetarg ofertowy

nieograniczony

na dostawę i montaż silników gazowych oraz generatorów trójfazowych

dla elektrowni miejskiej. Ślepe kosztorysy i warunki techniczne przetargu wydane zostaną na życzenie za opłatą 3,— zł. Oferty uprasza się składać w kopertach zalakowanych **do dnia 20. 9. 1937 r. godz. 12-tej,** w którym to czasie nastąpi otwarcie ofert.

Zarząd Miejski zastrzega sobie dowolny wybór oferenta względnie nie przyjęcia żadnej oferty bez podania powodów. dg 24 322

Środa, dnia 30. 8. 1937 r.

Zarząd Miejski w Środzie

Nr. 6d/1/37. Burmistrz (—) Polski.

Nagłówkowe słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, i. w. z. a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 100 słów, w tym 5 nagłówkowych.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:

1-łamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395. z 21 025, d 1611 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia w dni powszednie przyjmuje się do godz. 11,10, w soboty i dni przedświąteczne przyjmuje się do godz. 10.45.

1. DOMY - PARCELE

Parcele
ul. Wawrzyńca zatwierdzonemi rysunkami spiesznie sprzeda Kukwicz, pl. Sapieżyński 7. zdg 14 654

Dom
nowy, dochodowy, — okazyjnie sprzedam wpłaty 16.000 reszta długoterminowa amortyzacja. — Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia Kurier Poznański zdrg 14 800

Parcele
sprzedam. Górczyńska 7. zdg 13 599

Parcelę
sprzedam tanio. Chwaliszewo 73, m. 20. zdg 14 838

Dobra okazja
z powodu spraw rodzinnych sprzedam natychmiast dom, ¾ morgi ogrodu, wolny od podatku, miejsce na dwie rodziny przy Poznaniu (Fabianowo) godzina od głównego dworca, cena 2 800,— Fabianowo, ul. Dąbrowskiego 1. zdg 14 765

Parcelę
sad Puszczykowo, Lipowa 5, blisko dworca sprzedam. zdg 14 728

Dom
w dobrym stanie za gotówkę kupię. Oferty Kurier Poznański zdg 14 695

We
Lwowie wydzierżawię sprzedam kamienicę jednopiętrową z oficynami, nadającą się na jakąkolwiek fabrykę, duże podwórze, cztery garaże, piwnica, lodownia, 4 pokoje na biura parter, na piętrze 8 pokoi mieszkalnych, komfort, centralne ogrzewanie. Wiadomość Lwów, Torosiewicza 5, pierwsze piętro. ng 49 560

Willkę
nową, piętrową na Winiarach — sprzedam 14 000,— Właściciel, Wodna 6, m. 5. zdg 15 138

Willkę
sprzedam. Notecka 14, wejście Dąbrowskiego 261. zdg 15 127

Nowa
willa piętrowa z ogrodem tanio do nabycia. — wolne czteropokojowe mieszkanie. Główna. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 15 194

Sprzedam
połowę czteropiętrowej dużej kamienicy dochód 6 800,— wpłaty 36 reszta amortyzacja. Oferty Kurier Poznański „57,255". Pg 29 896-57,255

2. PIENIĄDZ

Wspólnika (czki)
do starozaprowadzonej jadłodajni 2 000,— zł do sprzedaży towarów przy bufecie poszukuję. Uczciwi kandydaci zechcą nadesłać oferty do Kuriera Poznańskiego zdg 13 605

150,— zł
poszukuję na krótki czas 15% i wartościowy zastaw. Oferty Kurier Poznański zdg 14 697

Pierwszej
klasy przedsiębiorstwo z zapewnionym dochodem szuka cichego lub czynnego wspólnika z kapitałem 20—30 000.— złotych. Oferty Kurier Poznański dg 24 309/10

3. LETNISKA I UZDROWISKA

Złota jesień
na wsi, dwór, las, woda, obfite utrzymanie 3.50. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 15 010

4. OSOBISTE

Apetyt
bierze każdego na widok potraw Śniadalni Sobczyńskiego. Ratajczaka 2. zdg 12 933/4

Jedno ogłoszenie
w „Kurierze Poznańskim" — i cały Poznań wie, czego Pan sobie życzy. zdg 15 063/4

Wioślarz czekający
na ulicy Chopina 1. 9. godz. 19,30 proszony jest przez pannę x. y. z. o podanie nazwiska, adresu do Kuriera Poznańskiego pod zdg 15 106

6. OŻENKI

Szatynkę
dwudziestoczteroletnia, urzędnicza rodzina pozna pana do 40. Cel matrymonialny. Oferty Kurier Poznański zdg 14 811

7. SPRZEDAŻE

Pianino
używane, dobrze utrzymane sprzeda korzystnie Centralny Magazyn Pianin, Poznań, Pierackiego 11. Ng 48 750

Ford Junior
limuzyna czteroosobowa, doskonałym stanie, 2 500, Puszczykówko, inż. Niekrasz. zdg 14 274

Motocykl „Phänomen"
motorem Sachsa 2.75 KM 2 biegi i wolny światło elektryczne. Bezpodatkowy. Rejestracja jak rower. Cena

695,—

Wul - Gum,
Poznań. Wielkie Garbary 8. Pg 29 113-19.79

Po

Meble
tanie i solidne, śpieszą wszyscy do

„Hali Mebli"
Wrocławska 38. Dogodne warunki spłaty. Pg 29 847-57.209

Winogrona
5,30 pięciokilowa przesyłka. „Es-Wu", Zaleszczyki. zdg 14 407

Płaszcze
damskie jesienne i płaszcze szkolne od tanich do najwykwintniejszych. A. Dzikowski, Stary Rynek 49. Asygnaty „Kredyt". Pg 29 858-35,28

Lokal
restauracyjny najstarszy w Poznaniu do 100 obiadów dziennie z stałą klientelą, z powodu choroby i starości do sprzedania, do objęcia 2 tys. zł. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 13 608

Z licytacji tanio

drzewo
budowlane stolarskie. Górna Wilda 74. zdg 12 961

Meble
najtaniej

fabryczny skład mebli
Wrocławska 19. dg 24 026

Wózek
dziecięcy. Oglądać 2—4. Jasna 10 m. 6. zdg 14 262

Rower
wyścigowy sprzedam. Śniadeckich 18 — 1. zdg 14 740

Skład delikatesów
w centrum z powodu wyjazdu — sprzedam lub czynny wspólnik. Oferty Kurier Pozn. zdg 14 734

Kawiarnię
dobry punkt Poznania, rentowną sprzedam. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 14 705

Kuchnie
nowoczesne poleca stolarnia, Grobla 18, podwórze. zdg 14 782

Skład obuwia
z powodu choroby tanio sprzedam Oferty Kurier Poznański zdg 14 745

Skład
konfekcji, bławatów, artyk. męskich, miasto powiatowe, garnizon, powodu wyjazdu natychmiast sprzeda, do objęcia około 8 000,— zł. Oferty Kurier Pozn. zdg 14 784

Patefon
z płytami, materiał męski ciemny, leżanka. Hetmańska 30, m. 1 zdg 14 827

Z powodu
wyjazdu kolon.-delikatesowy tani czynsz, komf. mieszkanie. Oferty Kurier Poznański zdg 14 829

Kawiarnia
restauracja całym urządzeniem — żadnych długów podatkowych, dobre położenie zaraz 2 500.—. Adres Kurier Poznański zdg 14 713

Korzystajcie
z usług Wydziału Propagandy „Kuriera Poznańskiego". zdg 15 065/6

Settery
irlandzkie po rodzicach premjowanych w Poznaniu sprzedam 40—50. Dalski, Szamotuły. ng 49 561

Kolonialka
owoce, nabiał, ruchliwa ulica tanio. Informacje Wędzikowski, Piekary 11. zdg 14 978

Motocykl
z przyczepką 5 konny śliczny okaz

Samochód
ciężarowy w dobrym stanie — tanio — Skład mebli, Wrocławska 38. Pg 29 889-57.248

Kolonialkę
tanio sprzedam. Wskaże Agentura Marsz. Focha 79. zdg 15 102

Kolonialkę
urządzeniem, towarem, mieszkaniem tanio sprzedam. Poznań, Dąbrowskiego 143. zdg 15 077

Kozły
żelazne 5 sztuk do klejenia i fornierowania sprzedam. Oferty Kurier Poznański zdg 15 076

Fabryka
cegieł piasko - wapiennych i tartak do nabycia po korzystnej cenie. Gdzie? wskaże Kurier Poznański dg 24 323

Klubowy
garnitur dziecięcy. Józefa 5 — 3. zdg 15 027

Meble
kupuje się najtaniej u

Bakosia, Stary Rynek 51
zdg 13 482/3

Wiktor **Czysz,** Szkolna 11

Torby Teki Śniadanki szkolne.

P 29 149-32.8

1 200 samochodów
rozebranych używane części podwozia mleczarskie opony najtaniej w firmie Autoskład, Poznań, Dąbrowskiego 89. tel. 46-74 d 23 879-80

Dźwigary
belki, stropowe, kantówka, cegła, kamienie tanio na sprzedaż. Rozbiórka, Kościelna 9. zdg 14 802/3

Zbiór
znaczków sprzedam częściowo lub całość. Adres Kurier Poznański zdg 15 086

Pianino
pierzyny różne meble tanio sprzedam. Małe Garbary 3 — 7. zdg 14 942

Kawiarnię
w centrum sprzedam. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 14 957

Sprzedam
lub wydzierżawię 13 mórg z zabudowaniami gospodarczymi, willa 8 pokoi, letnisko, ogrodnictwo, blisko Poznania od właściciela. — Poznań, Fabryczna 1, m. 5. zdg 14 955

Okazyjne kupno
z powodu likwidacji mego przedsiębiorstwa sprzedam zaraz za gotówkę: 1 ciężarówkę 2 tonówkę 4 cylindrówka dobrym stanie gotowa do jazdy marki „Dogge" cena 1 450,— zł, 1 limuzynę 5 osób 6 cylindrówka bardzo dobrym stanie gotowa do jazdy marki „Essex Supersix" cena 1 350,— zł. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 14 945

Maszynę
damską sprzeda. Warsztat Mechaniczny, Dąbrowskiego 54. zdg 15 151

Motocykl
A. S. tanio sprzedam. Dąbrowskiego 45, podwórzu, mieszk. 1. zdg 15 149

Samochód
Fiat 501 otwarty, Sieroca 8/9 — 2 zdg 15 187

Pianina, fortepiany, fisharmonie
od 400 zł, wypożyczenie. Marcina 22, podwórze. zdg 14 868

Samochód
limuzyna 800 zł. Poznańska 31, fryzjer. zdg 14 867

Dobrze
prosperująca piekarnia ze sklepem, urządzeniem i mieszkaniem w Katowicach jest za dziesięć tysięcy zł do sprzedania. Oferty Kurier Poznański zdg 14 901

Rzeźnictwo
w pełnym biegu Poznań, warsztat, czynsz 50 zł sprzedam okazyjnie. Zgłoszenia Kurier Pozn. p 21 089

Kawiarnie
śniadalnie sprzedam. Poznań. — Wielkie Garbary 14. zdg 15 198

Szczęśliwe
obrączki ślubne, szwajcarskie zegarki od 15,— zł poleca Chwilkowski, Bazar, Nowa 8. zdg 14 916

Adler
7, pisząca sprzedam. Poznań, Pocztowa 15 — 2. zdg 15 179

8. LICYTACJE

Sala
licytacyjna, Masztalarska 5 a, sprzeda różne meble, towary, urządzenia składów, piekarń. zdg 14 865

9. HYGIENA

Artykuły kosmetyczne
a więc te środki, które podnoszą, utrwalają i podkreślają urodę, salony kosmetyczne i fryzjernie — radzimy ogłaszać w rubryce „Higiena". zdg 15 073/4

10. MAJĄTKI

Z poważną wpłatą gotówkową kupię

folwark (resztówkę)
obszaru od 400—500 mórg z dobrą ziemią, komunikacją i budynkami. Oferty szczegółowe kierować proszę pod Maria Kutznerowa, Katowice, Żwirki i Wigury 28. zdg 14 904

11. KUPNA

Maszynę
piszącą kupię. Oferty cena Kurier Poznański zdg 14 691

Sztychy
obrazy porcelanę, meble, broń, srebro złoto, wszelkie starożytności kupuje „Lamus", Strzelecka 1 Pg 29 517-33.76

Mam
do dyspozycji trzy tysiące zł gotówki, później więcej, poszukuje kupna lub dzierżawy dobrej restauracji, piekarni lub kolonialki ewentualnie hotelu. Pośpieszne oferty Kurier Poznański pod zdg 13 848

Cynk
i rozmaite metale płacę najwyższe ceny. R. Gruszczyński, Przemysłowa 22, tel. 73-61. zdg 12 248

Motocykl
rowerowy używany kupię. Oferty z marką i ceną Kurier Poznański zdg 14 766

Szalówkę
używaną ca 100 m kw. kupię. — Poznań, Strzałowa 2, m. 2. zd 14 991

Kupię
wózek dwukolny w dobrym stanie. Dolna Wilda 53. zdg 14 993

Maszynę
szycia kupię. Oferty Kurier Poznański zdg 14 968

Betoniarkę
używaną dobrym stanie, motorem lub bez kupię. Oferty spiesznie Kurier Poznański pod ng 49 418

Wpłacę
dziesięć tysięcy reszta gwarancja miesięczne spłaty za resztówkę, gospodarstwo niedaleko Poznania. Zgłoszenia właścicieli Kurier Poznański zdg 10 250

Srebro
złoto, brylanty kupię
Kruk,
27 Grudnia 6. Ng 48 786

Kupię
mały Fiat. Oferty z ceną, rocznikiem i ilością przejechanych km podać do Kurier Poznańskiego zdg 14 902

Kupię
Viskozometer Englera. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 15 221

12. DO WYNAJĘCIA

7-pokojowe i 8-pokojowe
w centrum miasta na bardzo dogodnych warunkach wydzierżawi admin. realności 3 Maja 6. Zgłoszenia ul. 27 Grudnia 9, II p. zdg 13 998

Trzypokojowe
Sołacz, ogrodem, 1 października, Podolska 5. zdg 14 297

4
pokojowe mieszkanie z przynależnościami, sympatyczne, w śródmieściu, w ładnej okolicy, na I piętrze, wprost od właściciela do domu do wydzierżawienia. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 14 448

Dwupokojowe
i trzypokojowe komfortowe, bezpodatkowe. Administrator, Chełmońskiego 5 — 21. zdg 12 983

Dwupokojowe
Dolna Wilda 4, adm. Bibrowicz, rano 8—12, poł. 2—7. zdg 12 984

Dwupokojowe
kuchnia, Aleja Szelągowska 7. — Oglądać 9—12, 4—7. zdg 13 611

Pokój
kuchnia 2 lata 30,— zł. Jeżycka 34 — 6. zdg 14 753

2
pokoje, kuchnia, przynależności, front. Matejki 37, m. 5. zdg 14 755

Mieszkanie
2 pokojowe pokój służbowy, balkon, w willce, wygody, używalność ogrodu, II piętro. Ostroroga 11, parter, do 10 i 3—6. zdg 14 749

Dwa
pokoje kuchnia, pokoik, korytarz, łazienka. Saperska 65. zdg 14 750

Trzypokojowe Czteropokojowe
Stary Rynek 44 wolne. Zgłoszenia Św. Marcin 5, m. 8. zdg 14 698

Mieszkanie
3—5 pokojowe willka Puszczykowo, Lipowa 5, blisko dworca wynajmę. zdg 14 729

5
pokoi, centrum II piętro od gospodarza. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 14 706

3 pokoje
z przynależnościami. Bukowska 65 — 6. zdg 14 797

2 pokoje
z kuchnią. Górczyńska 7. zdg 13 600

Dwu-
pokojowe komfort wynajmę. Pałacza 116 a. zdg 14 983

Pięciopokojowe
Pocztowa 1. „Jur" Piekary 26. zdg 14 985

Dwupokojowe, trzypokojowe, czteropokojowe
„Be-Em-Es"
Grudnia 19. zdg 14 970

Trzypokojowe
Emilii Sczanieckiej 9. zdg 14 966

Czteropokojowe Pięciopokojowe
wysoki parter, III p. odnowione, komfort, tanio. Chełmońskiego 9. zdg 15 183

3, 2
pokojowe łazienka 55—40,—. Dąbrowskiego 227. zdg 14 965

Dwupokojowe
ogródkiem wynajęcia. Notecka 14 wejście Dąbrowskiego 261. zdg 15.128

5
pokojowe I piętro. Patrona Jackowskiego od gospodarza 1 .10. 37. Oferty Kurier Poznański zdg 15 057

Pokój
kuchnia blisko śródmieścia, słoneczny ,willa, bezdzietnym zaraz. Wioślarska 68. zdg 15 096

Dwupokojowe
I. wynajmę. Adres Kurier Pozn. zdg 14 950

Siedmiopokojowe
;Grottgera tanio wynajmę, telef. 34-44. Pg 29 894-57,252

Trzypokojowe
komfortowe, słoneczne, balkon — I piętro, blisko dworca, Lewandowski, Puszczykówko. ng 49 572

Pokój
kuchnią wynajmę. Tęczowa 8. zdg 15 173

Dwupokojowe
40,—

Trzypokojowe
70,— śródmieściu. Marcina 74, I. 18, front. zdg 15 164

Mieszkania
trzypokojowe, dwupokojowe w willi, ogrodem przy tramwaju — Dębcu, wydzierżawi właściciel. Modrakowa 4. zdg 14 883

13. SZUKA MIESZK.

Urzędnik
2—3 pokojowego, centrum zaraz lub 1 października. Oferty Kurier Poznański zdg 14 245

Urzędnik
poszukuje pokoju z kuchnią. — Oferty Kurier Poznański zdg 14 214

Mieszkania 2—3 pokojowego
komf. z centr. łazienką I. p. w ooklicy Chełmońskiego, Wyspiańskiego, Spokojna, Siemiradzkiego, Matejki, poszukuje pewny płatnik. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia telefon 47-40. zdg 14 845

Przemysłowiec
poszukuje trzypokojowe — czteropokojowe ewentualnie meblami. Oferty Kurier Pozn. zdg 14 984

Dwa
lub trzypokojowego mieszkania w śródmieściu wprost od gospodarza pewny płatnik. Oferty Kurier Poznański zdg 15 028

Mieszkanie
centrum 3—4 pokojowe, wygody poszukuję. Oferty Kurier Pozn. zdg 14 949

Urzędniczka
pokój, kuchnia, elektr. Oferty Kurier Poznański zdg 14 921

14. ZAMIANA MIESZK.

Zamienię
czteropokojowe Grochowe Łąki na trzypokojowe śródmieściu. — Oferty Kurier Poznański „57,256" Pg 29 895-57,256

15. POKOJE UMEBL.

Pokój
umeblowany do wynajęcia od zaraz. Aleje Marcinkowskiego 1, — m. 8 (dom narożni). zdg 14 016

Matejki 51 — 1
3 pokoje pojedyńczo — łącznie. zdg 14 078

Pokój
Mickiewicza 15 — 1. zdg 14 318

Cieszkowskiego
6 — 7, inteligentnym. zdg 14 483

Matejki
57 — 11. zdg 14 661

2
pokoje. Focha 49 — 7 — 8. zdg 14 624

Ratajczaka
11 a — 71. zdg 14 313

Ogrodowa
10 — 4, dwuosobowy, elegancki. zdg 14 836

Gajowa
4 — 10. zdg 14 840

Dwuosobowy
używaniem kuchni. Molicki, Wały Kazimierza Wielkiego 12. zdg 14 847

Balkonowy
piękny, elektr., panu stanowisku Wierzbięcice 59, m. 9. zdg 14 849

Matejki
2 — 3, telefon, dwa jednoosobowe zdg 14 860

Utrzymaniem
bez. centralne. 27 Grudnia 10, — m. 6. zdg 14 658

Pokój
dla pani, łazienka, Kwiatowa 3, m. 4. zdg 14 744

Jednoosobowe
2 × Mickiewicza 13 — 5. zdg 14 792

Kochanowskiego
17 — 6. zdg 14 816

Śniadeckich
18 — 9, inteligentnym. zdg 14 719

Frontowy
Aleje Marcinkowskiego 17 a — 8. zdg 14 799

Klatki
elektryczność wolny. Św. Wojciech 2 — 8. zdg 14 806

Pokój
całodziennym utrzymaniem. Poplińskich 12, m. 24. zdg 14 807

Jedno
dwuosobowy dobrym utrzymaniem. Ratajczaka 15 — 3. zdg 14 822

Niekrępujący
panom — paniom. Małe Garbary 3 — 25. zdg 14 824

Górna
Wilda 67, m. 8, przy rynku. zdg 14 825

Pokój
dla solidnego pana od zaraz. — 3 Maja 6, m. 9 a. zdg 14 712

Dwuosobowy
frontowy. Szyperska 3 — 9. zdg 14 721

Wały
Zygmunta Augusta 2 — 8. zdg 15 017

Ratajczaka
11 a — 110, dwom utrzymaniem — bez. zdg 15 019

Niekrępujący
Rybaki 30 — 5. zdg 15 008

Pokój
frontowy. Mielżyńskiego 26 — 10. zdg 15 007

Panienka
na wspólny pokój własną pościelą oraz służąca potrzebna. Strzelecka 26, m. 1. zdg 14 997

Marcinkowskiego
24 — 31. Spandowska. zdg 14 982

Pokoik
śródmieście. Oferty Kurier Pozn. zdg 14 973

Czysty
Masztalarska 5 a, m. 9. zdg 14 971

Pokój
elektryczność zaraz. Dąbrowskiego 24 — 9. zdg 14 937

Frontowy
osobne wejście, elektryczność. — Wielkie Garbary 1 — 12. zdg 14 912

Frontowy
Grobla 1 b — 8 narożnik Garbar. zdg 14 911

Elegancki
Towarowa 21 a — 24. zdg 15 126

Pokój
panu. Matejki 65, m. 3. zdg 15 119

Czysty
elektryczność — przyjezdnym. — Focha 76 — 6. zdg 15 141

Sapieżyński
Plac 2, m. 12, dwuosobowy, utrzymaniem . zdg 15 084

Śliczny
pokój dla pana. Aleja Szelągowska 13. zdg 15 081

Niekrępujący
komfortowy, telefon. Wierzbięcice 37 a, m. 7. zdg 15 080

Niekrępujący
elegancki. Marcina 15 — 7. zdg 15 078

Panom
paniom, małżeństwu. — Wielkie Garbary 34, mieszkanie 12. zdg 15 035

Ratajczaka
11 a — 80. zdg 15 032

Panom
pokój miły. Zielona 7, m. 6. zdg 15 025

Dwuosobowy
elegancki, obiady, bez. Konopnickiej 15, m. 3. zdg 15 091

Wysoki
parter. Słowackiego 35 — 5. zdg 15 089

Elegancki
Aleje Marcinkowskiego 24, m. 39 godz. 3—4. zdg 14 933

Niekrępujący
plac Bernardyński 1 — 5. zdg 14 939

Szkolna
3 — 29. zdg 14 953

Słoneczny
Skarbowa 8 — 11. zdg 14 951

Dwuosobowy
utrzymaniem. Wodna 17/18, m. 14 zdg 14 964

Słoneczny
spokojny. Reja 2 — 19. zdg 14 947

Niekrępujący
dwuosobowy. Marcin 13 — 10. zdg 14 946

Centrum
słoneczny, telefon, łazienka, elektryczność, centralne, utrzymaniem, bez. Wrocławska 28, m. 14, przy Świętokrzyskim. zdg 14 924

Próżny
zaraz. Skarbowa 11 — 6. zdg 15 180

Osobie
stanowisku. Kraszewskiego 4 — m. 8. zdg 15 142

Komfortowy
słoneczny (telefon). Bernardyński 4 — 6. zdg 15 184

Śniadeckich
24 — 9. zdg 15 182

Słoneczny
elegancki. Łąkowa 14 — 22. zdg 15 181

Klatkowy
Prusa 2 — 7. zdg 15 154

Komfortowy
utrzymaniem tanio. Wały Jana 12 — 13. zdg 14 908

Pokoik
P. Jackowskiego 21 — 13. zdg 14 898

Elegancki
Górna Wilda 24 — 1. zdg 14 897

Dwuosobowy
Mickiewicza 15, m. 7. zdg 14 869

Mickiewicza
13 — 9. zdg 14 864

Frontowy
Chwaliszewo 53/4 — 4. zdg 14 862

Plac Kolegiacki
14/15, m. 10, dobrze umeblowany. zdg 14 86.

Kulturalnej
pani pokój zaraz. Słowackiego 16 — 1. zdg 13 604

Słoneczny
Kwiatowa 6 — 5. zdg 14 889

Gimnazjastów
Długa 11 — 10. zdg 15 093

Rynek
Łazarski 12 — 9. zdg 15 048

Komfortowy
Szamarzewskiego 24 — 16, I piętro. zdg 15 043

Elegancki
umeblowany, wygodny panu, też 2 komfortowe, częściowo umeblowane panom, oglądać 4—6, Mickiewicza 21/5, m. 6. zdg 15 042

Przyjezdnym
Plac Kolegiacki 5 — 3. zdg 15 037

Stancję
przyjmę dwie uczennice lub uczniów. Kręta 5, m. 6. zdg 15 033

Słoneczny
frontowy, utrzymaniem. Marcina 66/67 — 10. zdg 15 215

Łąkowa
13 — 5. zdg 15 216

Śniadeckich
20 — 8. zdg 15 210

Ogrodowa
13 — 15. zdg 15 204

Szymańskiego
9 — 9. zdg 15 207

Centralne
słoneczny, czysty. Zyg. Starego 9 — 24. Dom Rzemieślniczy. zdg 15 206

Pokój
Plac Bernardyński 4, m. 8. zdg 15 203

Małeckiego
21 — 4. zdg 15 202

Jedno-
dwuosobowy (utrzymaniem). Półwiejska 2 — 6. zdg 15 200

Czysty
zaraz. Poplińskich 5 — 4. zdg 15 192

Grunwaldzka
5, m. 5. p 21 086

Piłsudskiego
9, m. 5, utrzymaniem — bez. zdg 15 160

Elegancki
niekrępujący, próżny, względnie dwa. Wolności 4 — 5. zdg 15 217

Komfortowy
z utrzymaniem. Młyńska 2, m. 12. zdg 14 887

Dwuosobowy
Matejki 45, m. 5. zdg 14 882

Małżeństwu
Różana 4 — 12. zdg 14 872

Skarbowa
18, m. 10. zdg 14 930

16. SZUKA POKOJU

Urzędniczka
poszukuje zaraz słonecznego, suchego, umeblowanego pokoju obiadami, bez, blisko dworca autobusowego lub Wielkich Garbar Oferty Kurier Poznański zdg 14 835

Szukam
pokoju z kuchnią, wprost od gospodarza, okolica Jeżyc, pół roku z góry. Oferty Kurier Poznański zdg 14 703

Pokoju
cichego, czystego, słonecznego okolicy Grunwaldzkiej od 15. 9. poszukuje studentka do 30,—. — Oferty Kurier Pozn. zdg 14 914

Niekrępującego
2 osobowego zaraz. Łazarz. Oferty Kurier Poznański zdg 15 058

Niekrępującego
pokoju okolica Słowackiego szukam. Warunki, cena Kurier Poznański zdg 15 165

Dobry
korepetytor
poszukuje niedrogiego pokoju, — najchętniej za lekcje. Zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 14 935

17. LOKALE

Ubikacje
przemysłowo - handlowe wolne od zaraz. Informacje stróż, św. Marcin 27, m. 15. zdg 15 131

Ubikacje
handlowe centrum potrzebne od zaraz. Oferty Kurier Poznański zdg 14 891

Dwa
frontowe puste na biura. Ratajczaka 9 — 7. zdg 15 038

18. DZIERŻAWY

Plac
duży ze szopami, nadający się na składnicę drzewa lub na przedsiębiorstwo budowlane śródmieście Swarzędza. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 15 193

22. ZGUBY

Zguby
kompletne koło autobusowe opona nowa „Stomil" nr 37 060/3286 rozmiar 32×6 zgubiono na trasie Poznań — Stęszew — Głuchowo — Czempiń. Znalazcy odpowiednie wynagrodzenie. Zgłoszenia Jan Roszak, Krzywiń. zdg 14 989/90

23. ROZMAITE

Akuszerka
Poznań, Strzelecka 2
przy Świętokrzyskim
przyjmuje udziela porady, pomocy położniczej. dg 23 872/3

Wytworne garnitury
palta, futra, umudurowania wojskowe systemem warszawskim wykonuje
Teofil Otok
św. Marcin 57. Pg 29 863-35,25

Szukasz
rzemieślnika i jego pracy? Przejrzyj rubrykę „Popierajmy rzemiosło"! zdg 15 071/2

Koncesję
uliczną sprzedaż tytoniu oddam. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 14 958

Oddam
dziecko czteromiesięczne na własne. Oferty Kurier Poznański zdg 15 083

Platformy
cirka 30 cetnarów jak nowe zamienię na wieksza. Oferty Kurier Poznański Ng 48 794

24. NAUKA

Prof.
rutynowany pedagog, przygotowuje do matury. Umieszcza do szkół. Gwarantuje zawsze dodatnie wyniki. Pierackiego 10 — 9. zdg 14 312

Nauczycielka
udzieli niemieckiego, francuskiego za pokój. Oferty Kurier Poznański zdg 14 831

Jąkanie
oraz wszelkie wady mowy i głosu usuwam radykalnie. Przyjmuje obarczonych od lat 6 do 50. Dla dzieci szkolnych specjalne ulgi. Nie uczę zbiorowo tylko indywidualnie. Dużo podziękowań od obarczonych oraz osób wybitnych. Lange - Wnukowski, Pedadog Wymowy, Dąbrowskiego 34, — m. 15 (dom ogrodowy) ptr. Codziennie od 9 — 10 i 5 — 7. zdg 14 726

Kursy Handlowe Skrzypczak
plac Wolności 2. Wpisy codziennie. Kursy roczne — półroczne. zdg 15 134/5

Do
II klasy gimnazjalnej przygotuje starannie, tanio. Łaskawe zgłoszenia Kurier Pozn. zdg 15 009

Lekcje
rysunków, malarstwa. Mielżyńskiego 26 — 10. zdg 15 006

programy radiowe

OGÓLNOPOLSKIE

Sobota, 4 sierpnia.

6.15 audycja poranna; **11.05** „Czego Polska oczekuje od swojej młodzieży" — przemówienie ministra W. R. i O. P. prof. Wojciecha Świętosławskiego; **11.15** audycja dla szkół: „Witamy Was"; **11.40** muzyka — płyty; **11.57** sygnał czasu; **12.03** dziennik południowy; **12.15** strzeżmy wieś od pożarów — pogadanka; wiadomości gospodarcze; **16.00** **12.25** koncert rozrywkowy; **15.45** „Jaś" — słuchowisko dla dzieci w opracowaniu Andrzeja Rybickiego (ze Lwowa); **16.30** bajeczki — w wykonaniu krakowskieego kwartetu; **17.00** pieśni ludowe w wykonaniu chóru im. Moniuszki pod dyr. Stanisława Wiechowicza (z Poznania); **17.15** utwory Edwarda Griega w wykonaniu Tadeusza Łuczaja — śpiew. Władysława Wochniaka — skrzypce; **17.50** bohaterskie miasto Lwów — wygłosi Jan Bolesław Liwoczyński (ze Lwowa); **18.00** nasz program; **18.10** program na jutro; **18.15** małe zespoły instrumentalne — płyty; **18.50** pogadanka aktualna; **19.00** recital fortepianowy Ani Polahof; **19.40** pogadanka aktualna; **19.50** wiadomości sportowe; **20.00** audycja dla Polaków za granicą: „Dzieci idą do szkoły" w opracowaniu Heleny Boguszewskiej; **20.45** dziennik wieczorny; **20.55** aktualna pogadanka rolnicza; **21.05** przygody w Grinzingu — operetka w jednym akcie Adama Lenczewskiego; **21.55** „Dni powszednie państwa Kowalskich"; **22.10** muzyka taneczna; **22.50** ostatnie wiadomości.

Niedziela, 5 września.

8,00 audycja poranna; **9.00** transmisja nabożeństwa ze Lwowa; **10,45** orkiestra Marka Webera i zespół śpiewaków — płyty; **12,03** muzyka polska — poranek muzyczny; **13,10** koncert rozrywkowy; **14,40** wszystkiego po trochu — audycja dla dzieci; **15,00** audycja dla wsi; **16,00** pieśni i tańce ludu wielkopolskiego — koncert; **16,40** ostatnia audycja Konkursu Letniego Polskiego Radia; **17,00** „Podwieczorek na Targach"; **20,40** „U progu nowego roku szkolnego" — przemówienie ministra Świętosławskiego; **21,15** „Pożar w ministerstwie" — wesoła audycja; **22,00** Jan Brahms: Sonata fortepianowa; **22,35** artyści opery „La Skala" — płyty.

WARSZAWA

Sobota, 4 września.

Warszawa II — 13,00 koncert rozrywkowy — płyty; **14,00** pare informacyj; **14,06** koncert orkiestry Broadcasting Company". W przerwie ok. **15,00** życie kulturalne stolicy; **15,25** trio P. R.; **22,00** wiadomości sportowe **22,05** „Rady Teofila Rzepy" — monolog; **22,20** lekkie piosenk' i melodie; **23,10** muzyka taneczna — płyty.

Niedziela, 5 września.

Warszawa II — 15,00 zespół salonowy Józefa Stęna; **16,00** koncert londyńskiej orkiestry symfonicznej — płyty; **22,00** wiadomości sportowe; **22,05** muzyka taneczna — płyty.

POZNAŃ

Sobota, 4 września.

Poznań — 12,15 skrzynka rolnicza; **13,00** życie kulturalne i społeczne Poznania; **13,06** koncert muzyki lekkiej — płyty; **14,05** przegląd giełdowy; **14,15** zespoły fortepianowe i piosenki — płyty; **14,40** pogadanka społeczna; **18,00** nasze wycieczki; **18,05** kilku artystów polskich — płyty; **18,25** wesołe porachunki (tydzień w żarcie i piosence); **18,40** program na jutro; **18,45** wiadomości sportowe lokalne; **23,00** muzyka taneczna — płyty.

Niedziela, 5 września.

Poznań — 10,45 „Od muzyki poważnej do lekkiej" **13,00** „Rodzina wraca z wakacji" — felieton Tadeusza Kraszewskiego; **13,10** muzyka z płyt; **14,40** niedzielne popołudnie u wujaszka Kazia; **20,00** recital wokalny Pit Igyt, primadonny opery rumuńskiej w Bukareszcie; **20,15** „Na prowincji" — humoreska Bolesława Prusa; **20,35** wiadomości sportowe lokalne; **22,35** Pablo Casals gra; **23,00** świetne tańce — płyty.

PROPONUJEMY LAMPOWICZOM

Sobota, 4 września.

6,00 Königswush. Koncert portowy z Hamburga.

7,00 Praga. Koncert z Luhaczowic.

9,00 Königswush. Beztroski poranek.

11,00 Praga. Koncert ork. **11,40 Wiedeń.** Koncert symf. pośw. pamięci Edwarda Gorzega.

18,00 Königswush. Piękne melodie.

19,45 Lipsk. Ondyna" op. Lortzinga. **19,55 Hilversum I.** Koncert symf.

20,00 Königswush. Z wizyta u Milloeckera: **20,30 Wieża Eiffla.** Koncert symf.

21,00 Mediolan. Wieczór oper.

Niedziela, 5 września.

15,10 Königswush. Muzyka z płyt. **15,20 Wrocław.** M. kameralna na dawnych instrumentach.

16,00 Lipsk. Wesoła audycja muzyczna. **16,05 Praga.** Koncert radio - orkiestry. **16,30 Wiedeń.** Rozmaitości muzyczne.

17,00 Budapeszt. Melodie węgierskie na fortepian. **R. Paris.** M. lekka. **17,15 Mediolan.** Utwory Griega w wyk. solistów. **17,40 Koszyce.** Pieśni węgierskie z tow. ork. cygańskiej.

18,00 Bruksela flam. M. instrumentalna Wyspy Bali. **Strasburg.** M. lekka. **18,10 Hilversum I.** M. taneczna. **18,50 Droitwich.** Koncert utworów Schumanna z udz. solisty (fortepian).

19,00 Bruksela flam. „Lohengrin" op. Wagnera (fragm.) **Königswush.** Koncert utworów Griega. **19,15 Praga.** Pieśni słowackie z tow. orkiestry cygańskiej; **19,25 Wiedeń.** „Rozwódka" opt. Leo Falla.

20,00 R. Paris. Koncert symf. z Vichy. **Londyn R.** Koncert symf. z Quenns - Hallu z udz. solistów. **Sottens.** Koncert utworów Beethovena. **20,10 Berlin.** „Don Cezar" opt. Dellingera. **Kolonia.** Koncert utworów Griega.

21,00 Rzym. „Lohengrin" op. Wagnera. **Paris PTT.** „Walkiria" op. Wagnera pod dyr. Furtwenglera. **21,05 Praga.** Koncert popularny. **21,35 Budapeszt.** M. cygańska. **Wrocław.** M. taneczna.

22,00 Droitwich. M. rozrywkowa. **Kopenhaga.** Koncert popularny. **Sottens.** M. taneczna. **22,30 Sztokholm.** „Tannhäuser" op. Wagnera (akt trzeci). **Monachium.** M. taneczna.

23,00 Luksemburg. M. taneczna (do 1,00). **Tuluza.** Rozmaitości muzyczne.

24,00 Frankfurt i Sztutgart. — Koncert popularny. **Kopenhaga.** M. taneczna (do 1,00).

Kurs Tańców
początkujący rozpoczynam. Średziński, Zygmunta Augusta 4. zdg 15 011

Maturzystka
udzieli pomocy w lekcjach bardzo tanio. Oferty Kurier Pozn. zdg 15 218

Student matematyki za
pokój
udzieli lekcji wszystkich przedmiotów. Oferty Kurier Poznański zdg 14 888

Kursy
handlowe od 6 września. Ogrodowa 16. II. Nauka tylko dla panien. zdg 14 885

Angielskiego
kto nauczy szybko, gruntownie? Oferty Kurier Poznański zdg 14 925

MUZYKA

Wielkopolska Szkoła Muzyczna
Ratajczaka 36. Filia Focha 47 Prospekty bezpłatnie. zdg 9 408

Poznański
Instytut Muzyczny
Plan nauki, prospekty. Ogrodowa 4. Matejki 52. zdg 12 794

Lekcyj
fortepianu udziela gruntownie pedagog. Ratajczaka 11 a — 115, — wejście 8. zdg 12 803

Kursy
gry fortepianowej, dyplomowana nauczycielka
Aleje Marcinkowskiego 1 m. 8
(dom narożny). zdg 14 017

Gry
fortepianowej udzielam dokładnie sumiennie z bardzo zrozumiałym wykładem, nadzwyczaj szybkie postępy, przechodzę prędko do wyuczenia kawałków, biegłości i cieniowania. Przyjmuję uczennice początkujące i wyżej posunięte. Miesięcznie po 2 razy w tygodniu 8.— zł. tylko poza domem. Zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego zdg 14 573

Janina Thomasówna
Mickiewicza 20 — 4.
lekcje gry na fortepianie, teoria muzyki, akompaniament. zdg 14 743

20 zł miesięcznie
lekcyj gry fortepianowej udzieli uczeń ostatniego kursu państw. konserwatorium. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 15 085

Maria Wrotkowska
Zacisze 2, parter (Jasna) lekcje
gry fortepianowej
zdg 14 920

26. SZUKA POSADY

a) Służba domowa

Dobrą
dziewczynę oddam dobrej pani. Adres Kurier Pozn. zdg 14 741

Smaczne śniadania — kolacje
wyborowe napoje, tanio. Śniadalnia - Probiernia Waltera, Wielka 29. dg 24 382

Przybory Techniczne
Przykładnice trójkąty — suwaki — cyrkle, kalki szkicowe, papiery rysunkowe. Schoellershammer, — światłoczułe
Aquila,
św. Marcin 61 — Plac Wolności 9 ng 49 515

TEATRY

Poznań, piątek, 3. 9.

TEATR POLSKI: Piątek, 3. 9. godz. 20: „Pierwsza pani Selby".
Sobota, 4. 9. godz. 20: „Wieczne pióro", premiera.

KINA

Poznań, piątek, 3. 9.

APOLLO: „Piętro wyżej".
CORSO: „Roześmiane oczy".
GLORIA: „Ich Troje".
GWIAZDA: „Ty co w Ostrej świecisz Bramie".
METROPOLIS: „Daniel Boone".
OŚWIATOWE T. C. L.: „Mały lord".
RENAISSANCE: „Janosik hetman zbójnicki" oraz „Legia zatraceńców".
SŁOŃCE: „Zaginiony Horyzont"
SFINKS: „Rozwód z przeszkodami".
ŚWIT: „Detektyw Helena Garfield".
TĘCZA-Łazarz: „Ordynat Michorowski"
TĘCZA-Wilda: „Barbara Radziwiłłówna".
WILSONA: „Jej Pierwsza Miłość".

Dziewczyna
z dobrym gotowaniem, dobrymi świadectwami do wszystkiego. — Oferty Kurier Poznański zdg 14 772

Sierota
18 letnia, biegła w pracy domowej, ½ kurs szycia, poszukuje pracy, ładne świadectwo, kocha bardzo dzieci. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 14 771

Służąca
szuka posady do wszystkiego zaraz. Oferty Kurier Poznański zdg 14 781

Dziewczyna
z gotowaniem szuka posady od 15. bm. Zgłoszenia Zofia Janiszewska, Wroniawy, pow. Wolsztyn. zdg 14 834

Dziewczyna
uczciwa wychowana w zakładach szuka posady do wszelkich prac. Oferty Kurier Pozn. zdg 14 702

Dziewczyna
szuka posady z gotowaniem. — Oferty Kurier Pozn. zdg 14 717

Dziewczyna
szuka posady do dzieci. Oferty Kurier Poznański zdg 14 716

Poszukuję
posługi na po południu lub kilka godzin. Oferty Kurier Poznański zdg 14 798

Z gotowaniem
szukam posady jako przychodnia Oferty Kurier Poznański zdg 14 819

Gosposia-Kucharka
szuka posady od 15. Oferty Kurier Poznański zdg 14 832

Szukam
posługi i wszelkiej pracy domowej za pokój, mężatka na wskroś uczciwa i porządna. Oferty Kurier Poznański zdg 15 016

Służąca
do wszystkiego uczciwa, czysta pracowita, szuka posady od zaraz Oferty Kurier Pozn. zdg 14 979

Żona
powstańca szuka posługi cały dzień. Oferty Kurier Poznański zdg 15 118

Dziewczyna
szuka posady zaraz do wszystkiego. Oferty Kurier Poznański zdg 14 940

Uczciwa
panienka poszukuje posady, dobre gotowanie. Oferty Kurier Poznański zdg 14 915

Gosposia
zna dobrą kuchnię szuka posady na majątek od 15. 9. 37. Oferty do Kuriera Poznańskiego zdg 15 163

Małopolanka
sierota do towarzystwa starszej pani, lekkich prac domowych, — uczciwa, pracowita, zaufana, wesoła, świadectwa dobre, szuka posady. Oferty Kurier Poznański zdg 15 225

Gosposia
z długimi świadectwami, prasowaniem sztywnej bielizny, szuka posady do samotnej osoby, wyjazd nie wykluczony. Oferty Kurier Poznański zdg 15 220

b) Inni

Technolog
z ukończoną wyższą szkołą budowy maszyn i elektrotechniki — szuka posady w dziale elektrotechniki. Oferty Kurier Poznański zdg 13 607

Ekspedientka
dzielna do składu bielizny oraz artykułów męskich od 1. 9. lub 15. 9. szuka posady. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 13 884

Mistrz stolarski
długoletnia praktyka kierownicza meblowo - budowlana, samodzielny kalkulator, rysownik, poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 10 058

Gorzelnik
żonaty, lat 38, poszukuje stałej posady. Obeznany wszechstronnie, z dobrymi poleceniami. St. Rychły, Uchorowo/ pow. obornicki. zdg 12 692

Radiotechnik
monter, dobry fachowiec, długoletnia praktyka, poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 14 842

Poszukuję
posady dla syna z dobrej rodziny znającego nowoczesne odciąganie piwa, wody, przedsiębiorstwach gastronomicznych. Oferty Kurier Poznański zdg 14 770

Sierota
młoda bez środków do życia prosi o pracę pokojowej, wychowawczyni lub wszystkiego. Oferty Kurier Poznański zdg 14 764

Chłopiec
do posyłek szuka zajęcia. Oferty Kurier Poznański zdg 14 742

Inwalida
wojenny poszukuje posady stałej lub dorywczej szofera woźnego, robotnika. Oferty Kurier Pozn. zdg 14 723

Szofer
kawaler, dobry mechanik - elektromonter, praktyka warsztatowa poszukuje posady od 15. 9. lub później. Oferty Kurier Poznański zdg 14 757

Młoda
emigrantka z językiem francuskim poszukuje posady do dzieci. Oferty Kurier Pozn. zdg 14 730

Panienka
szuka posady do dzieci, język niemiecki. Oferty Kurier Pozn. zdg 14 739

Krawcowa
szyje wszystko pierwszorzędnie po domach, dobrze polecona szuka posady. Oferty Kurier Pozn. zdg 15 045

27. WOLNE MIEJSCA

Poszukuje
się zaraz ucznia dentystycznego, nie wyżej 16 lat, władającego językiem niemieckim. Oferty z odpisem świadectw szkolnych, życiorysem Kurier Pozn. zdg 13 624

i inne części radiowe kupisz przeglądając ogłoszenia w „Kurierze Poznańskim".
zg 1880/1

Bona
z francuskim szuka posady od 15 Oferty Kurier Poznański zdg 14 809

Ekspedientka
z branży cukierniczej również kasjerka, dobrym poleceniem. Oferty Kurier Poznański zdg 14 711

Ekspedientka
po ukończeniu Szkoły Kupieckiej roczną praktyką szuka posady. Zna samodzielne prowadzenie składu. Oferty Orędownik, Poznań zd 15 132

Panna
poszukuje posady z kaucją. Oferty Kurier Poznański zdg 14 708

Robotnik
szuka posady także do posyłek rowerem. Oferty Kurier Poznański zdg 14 746

Nauczycielki
na wieś poszukuje VI klasa powszechna, francuski, konwersacja i muzyka. Oferty Kurier Poznański dg 24 315

Posługaczka
uczciwa, czysta poszukiwana. — Rogalińskiego 5. m. 3. zdg 14 737

Panienka
z kaucją 300.— zł do bufetu i obsługi gości na stałą posadę, bystra i uczciwa może się zaraz zgłosić. Oferty Kurier Poznański zdg 13 606

Apteka
w Poznaniu poszukuje zaraz lub później współpracownika z praktyką, językiem niemieckim. Referencje, warunki przesłać do Kuriera Poznańskiego zdg 14 640

Naprawy zegarków biżuterii
Ng 48788
wykonuje we własnej pracowni
W. KRUK
ul. 27 Grudnia 6
zał. 1840

Technik dentystyczny
pierwszorzędna siła pracujący w operatywie, złocie, kauczuku, — własne urządzenie laboratoryjne, poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 14 686

Dzielna
ekspedientka rzeźnicko - wędliniarska, kilkoletnią praktyką poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 14 791

Mistrz
cukierniczy z kartą rzemieślniczą poszukuje posady. Oferty Kurier Poznański zdg 15 013

Kupiec
samotny szuka posady magazyniera, inkasenta lub innej, niskie wynagrodzenie, złoży kaucję. — Oferty Kurier Pozn. zdg 14 996

Panienka
poszukuje posady jako uczennica do obojętnie jakiego składu. — Oferty Kurier Pozn. zdg 14 960

Pokojowa
uczciwa dobre świadectwa poszukuje posady dobrego domu. Oferty Kurier Poznański zdg 15 190

Administrator dóbr
36 lat, żonaty, z średniem wykształceniem z bardzo dobrą praktyką roln. i hodowli, poszukuje posady od 1. 1. 38 lub 1. 4. 38., okolica obojętna. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 14 910

Urzędnik gospod.
kawaler, ukończona szkoła rolnicza, 8 lat praktyki w wzorowo prowadzonych maj. Obeznany z wszelkimi pracami w polu, podwórzu oraz książkowością rolniczą, poszukuje posady urzędnika lub pisarza zaraz lub później. — Zgłoszenia do Kuriera Poznańskiego zdg 14 906

Absolwent
Państw. Średn. Szkół Roln. lat osiemnaście, z ładnym charakterem pisma poszukuje zaraz odpowiedniej praktyk w biurze do przedsiębiorstwa handlowego. — resp. przemysłowego. Wymagania skromne. Oferty Agentura Kuriera Pozn., Krobia. ng 49 571

Szwajcer
poszukuje posady 1 października Oferty Kurier Poznański zdg 15 175

Służąca
młodsza z dobrymi poleceniami — od zaraz. Rybaki 10. m. 7. zdg 14 725

Ekspedientka
która dłuższy okres w składzie bławatów i towarów krótkich czynną była, przystojna, zgrabna od 1 października lub później potrzebna. Zgłoszenia z podaniem życiorysu, odpisem świadectw, fotografią i podaniem wynagrodzenia proszę do Kuriera Poznańskiego zdg 14 527

Apteka
p. Orłem Krotoszyn poszukuje od 1. 10. dobrze wpracow. asystenta (tki). Referencje, warunki Kurier Poznański dg 24 284.

Młodsza
służąca gotowaniem od 15. szkoła Chyby. Oferty Kurier Poznański zdg 14 731

Uczennica
fryzjerska potrzebna. Galas, — Wyspiańskiego 15. zdg 14 696

Dziewczyna
wszystkiego Mosiny. Zgłoszenia: Matejki 57 — 1. zdg 14 815

Służąca
zaraz do wszystkiego. Poznańska 57, m. 9. zdg 14 710

Ucznia
z lepszym wykształceniem oraz uczciwego chłopca do pracy — przyjmą Zakłady Graficzne Józefa Goździejewskiego, Poznań, ul. Wielka 20. zdg 14 928/9

Służąca
zaraz. Św. Józefa 9 — 1. zgłoszenia 5—6. zdg 15 016

Wychowawczyni
początki nauki, niemiecki lub francuski potrzebna na wieś. — Zgłoszenia Wrocławska 28/29 — 12. zdg 15 004

Dziewczyna
do wszystkiego na dwie osoby. Małeckiego 33, kolonialka. zdg 15 003

Poszukuję
fortepianistki do obsługi gości. Podać warunki. Zgłoszenia Agencja Kuriera Pozn., Czarnków. ng 49 565

Posługa
potrzebna. Grunwaldzka 17 — 3. zdg 14 751

Potrzebna
panienka do odrabiania lekcyj I gimn. warunek niemiecki, łacina fortepian, dobre polecenia. Zgłoszenia Fa. H. Karaś. Zamkowa 4. zdg 14 962

Ucznia
z porządnej rodziny do szlifierni poszukuje J. Gregorowicz, Poznań, Nowa 7/8. Pg 29 890-35,49

Służąca
zaraz. Wielkie Garbary 29 — 11. zdg 15 124

Dziewczyna
gotowaniem bez spania. Focha 79 skład cygar. zdg 15 104

Czeladnik
rzeźnicki potrzebny. Zgłoszenia Mazowiecka 11, II ptr. zdg 15 121

Praktykantka
biurowa absolwentka gimnazjum kupieckiego do hurtowni kolonialnej Poznaniu. Zgłoszenia wyczerpujące do Kuriera Poznańskiego zdg 15 082

Wspólnika
lub wspólniczkę, krawca lub krawcową od zaraz. Oferty do Kuriera Poznańskiego zdg 15 029

Do
posługi przychodnia gotowaniem. Zgłoszenia zaraz. Aleja Hetmańska 26 — 6. Ng 49 336

Uczeń
potrzebny od zaraz. Odlewnia metali. Dolna Wilda 53. zdg 14 992

Panienka
do obsługi gości, kuchnia warszawska. Skarbowa 4. zdg 14 988

Fryzjer
dzielny. Klasztorna 3. zdg 14 941

Dziewczyna
samodzielne gotowanie, kochająca dzieci polecona od 15. 9. Zgłoszenia po południu św. Marcin 62 „Elka". zdg 14 948

Służąca
dobra, uczciwa, gotowaniem potrzebna zaraz. Wierzbięcice 23, m. 1. zdg 14 922

Do Apteki
Poznaniu zastępstwo popołudniowe potrzebna. Zgłoszenia Kurier Poznański zdg 14 919

Fryzjer
dzielny. Dąbrowskiego 41a. zdg 15 153

Dziewczyna
gotowanie od 15. potrzebna. Dąbrowskiego 46 — 5. zdg 15 152

Posługaczka
od południa. Polna 16 — 5, Jeżyce. zdg 15 150

Kabaret Indra
garderoba do objęcia. zdg 14 895

Ogrodnik - polowy
od zaraz, pensja 30,— Majątek Kijewo, pow. Środa. zdg 15 049

Służąca
dobrze polecona z gotowaniem — (bez prania). Zgłoszenia z świadectwami Patrona Jackowskiego 31, m. 6. zdg 15 211

Fryzjer
posada stała. Chwaliszewo 33. zdg 15 213

Fryzjer
stały zaraz. Dąbrowskiego 76. zdg 15 155

Wychowawczyni
inteligentna potrzebna do 3 chłopców. Zgłoszenia z odpisem świadectw fotografią skierować: Sowińska, Gniezno, Chrobrego 4. zdg 15 171

Maszynistkę
piszącą bezbłędnie do biura przepisywań przyjmę. Adres wskaże Kurier Poznański zdg 15 178

Bławatnik
zdolny sprzedawca, dekorator
Ekspedientka
z branży bławatów zdolna z dobrą prezencją potrzebni zaraz na prowincję. Oferty fotografią Kurier Poznański zdg 14 873

29. RYNEK ZWIERZĘCY

Pragniesz
nabyć kota czy psa, chcesz kupić konia, królika czy kanarka...? A może już to wszystko posiadasz i sprzedać pragniesz? Wystarczy tylko małe ogłoszenie w rubryce „Rynek zwierzęcy" — sprawa załatwiona! zdg 15 069/70

30. POPIERAJMY RZEMIOSŁO

PP. Rzemieślnicy!
Pragniemy stworzyć specjalną rubrykę ogłoszeń p. n. „Popierajmy rzemiosło"; okazją to do polecenia wytworów i usług najmniejszego nawet warsztatu. Żądajcie, by tam właśnie zamieszczano Wasze ogłoszenia! zdg 15 067/8

31. ROZRYWKA

Palmarium
Półwiejska 5, winiarnia, koncert, dancing do rana. zdg 14 501

Monterów
udzielających
wyjaśnień
wysyłamy
bezpłatnie
do aparatów
Radiomechanika
św.
Marcin
numer
25
dg 24 176

Ostatnie dni
dla najkorzystniejszej zamiany starego
radioaparatu
na nowoczesny. Dogodne raty.
Radiofonika
27 Grudnia 10, telefon 46-39. ng 48 639-41

Radioodbiorniki
naprawia, modernizuje, specjalista radiotechnik. Marynarska 17 m. 7. zdg 14 844

Akumulatory
naprawia i najtaniej ładuje, (stawia zastępcze) Jeżycka Ładownia Akumulatorów, Piotra Wawrzyniaka 5 w pobliżu ul. Dąbrowskiego. zdg 14 879/80

Jedno ogłoszenie
w „Kurierze Poznańskim" — i cały Poznań wie, czego Pan sobie życzy. zdg 15 061/2

Roxy
Focha 23. Dancing do rana, miły pobyt, ceny niskie. zdg 15 129/30

„Kapelusz"
Fabrycznie przefasonowany kapelusz zastąpi często nowy. Tanie kapelusze na składzie. Polska wytwórnia kapeluszy. 27-go Grudnia 2 ,podwórze. zdg 6 693/4

Humor zagraniczny

Gdy elektrotechnik w cyrku fałszywie połączy przewody. (M)
(Passing Show, Londyn).

Przedpłata na miesiąc wrzesień 1937 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3.20 w agencjach w mieście zł 3.50, z odnoszeniem do domu w Poznaniu zł 3.70, z odnoszeniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.10, kwartalnie zł 12.30, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 5.00, w innych krajach zł 7.00—9.50. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-łamowej 25 gr. na stronie 4-łamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr. na stronie czwartej (lub piątej) 100 gr. na stronie drugiej (lub trzeciej) 120 gr. przed wiadomościami potocznemi 200 gr od 1-łamowego milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża, do wydania głównego (wieczornego) „drobne" do g. 11.10, w dni przedświąteczne do godz. 10.45, większe dłużej według możności. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów w tem 5 nagłówk.), słowo nagłówk. (tłuste) 25 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałą wskutek matryc, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiał poświęcony danej uroczystości.
Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedzielę, święta i nocą tylko 14-76, 35 24 i 40-72. P. K. O. Poznań nr 200-149.